

Голова громадської ради часопису

Борис ТАРАСЮК

Заступник голови громадської ради

Олег ГАРЯГА

Члени громадської ради

Ірина БЕКЕШКІНА
Збігнєв БЖЕЗИНСЬКИЙ
Володимир ГОРБАЧ
Володимир ГОРБУЛІН
Іван ДЗЮБА
Віталій КЛИЧКО
Костянтин МОРОЗОВ
Януш ОНИШКЕВИЧ
Олександр СУШКО

Головний редактор

Віталій ДОВГИЧ

Дизайн та верстка

Алла ЛЯШЕНКО
Світлана КОШКІНА (с. 4-11)
Тарас ДОВГИЧ (с. 3-4 обкл.)

Фото

Павел БОБОЛОВИЧ
Поліна ГОРОДИСЬКА
Анна ЛЕБЕДЕВА
Олена МАЧУЛЬСЬКА
Наталія НЕМЕШ
Євген РОГОВИЙ

Адреса редакції

«ЄвроАтлантика»
42, вул. Володимирська,
Київ, 01030
Телефон (044) 230-83-76

www.euroatlantica.info
www.ieac.org.ua

office@ieac.org.ua
dovhych@ukr.net
dovhych2@gmail.com

Часопис зареєстрований Держкомтелерадіо
Свідоцтво КВ № 8374

Редакція може не поділяти позицій авторів ідей, концепцій, теорій, які оприлюднює. В разі передруку чи цитування наших публікацій обов'язково посилатися на "ЄвроАтлантику".

ОЛЕГ ГАРЯГА – нове обличчя української політії

ІЕАС вітає свого виконавчого директора з призначенням на посаду голови Шевченківської райдержадміністрації!

ЗМІСТ

№2_2014

4 Віталій ШОСТЯ
УСВІДОМЛЕННЯ ГІДНОСТІ
в час пошуку натхнення.

12 HOW TO STOP RUSSIA

Олег ГАРЯГА

13 ЄА – НАША ВІЗИТІВКА
в Україні, Євросоюзі та НАТО

Любдмила ДОНЦОВА

**23 «КОЛИ ПРИЙДЕШ,
ПОДЗВОНИ»**

Віктор ЦИМБАЛ

28 Олена БІЛОГРИВА
ОСТАННІЙ ПОЛІТ

35 Олена МАЧУЛЬСЬКА
НЕБЕСНИЙ ВАСИЛЬ

41 Петро ПОРОШЕНКО
МИ МАЄМО БУТИ
СИЛЬНИМИ І ЖОРСТКИМИ

**45 ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА
УКРАЇНИ ОЧИМА ЕКСПЕРТІВ:**

І півріччя 2014 року

**57 Lada ROSLYCKI
FRANCE'S MISTRAL
WARSHIP SALES TO RUSSIA**

**59 Ольга ПОДІЛЬСЬКА
ШИЗОЇДНА АТРОФІЯ
ВЛАДИ РФ**

**65 Григорій МЕСЕЖНИКОВ
РЕФОРМИ
ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ
У СЛОВАЧЧИНІ**

**73 Микола БРОВЧЕНКО
ХОЧЕТЕ ЄВРОХІТ –
*дайте пристойну музику***

**79 Олена МАЧУЛЬСЬКА
ТРАГІЧНІСТЬ П'ЕСИ ЧИ
ФАТАЛЬНІСТЬ РОМАНУ?**

Щиро вітаємо із 60-річчям головного редактора ЄА Віталія Довгича та відомого поета-пісняра, автора нашого часопису Миколу Бровченка – однокурсників-друзів!

Сердечно бажаємо ювілярам космічного натхнення, прадавньої мудрості, невичерпної енергії та наснаги. Життєвості, миру, сонячного шляху Вам і Вашим дітям та внукам!

Своїм професіоналізмом Ви заслужили глибоку пошану колег, читачів, слухачів, даруючи їм не лише глибинні знання та досвід, а й тепло своїх душ.

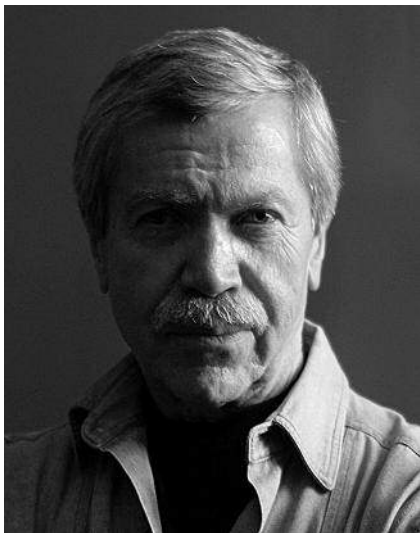
Нехай Ваші серця зігріває віра в Україну, любов та відданість близьких людей.

МНОГАЯ ЛІТА!

*Громадська рада ЄА,
ІЕАС та Фонд «Демократичні ініціативи»
імені Ілька Кучеріва.*

УСВІДОМЛЕННЯ ГІДНОСТІ В ЧАС ПОШУКУ НАТХНЕННЯ

З'ясувавши, що гідність — одна із двох-трьох виразних ознак, присутність яких у тілі біологічної істоти власне і робить її людиною, то чи не варто кожному бодай час від часу перевіряти, тестувати себе на можливість, на право належати до антропологічного виду?

Віталій ШОСТЯ

Професор

Керівник навчально-творчої майстерні графічного дизайну НАОМА

Хочу спростувати древню, як світ, Конфуцієву сентенцію про нещасливу долю жити в часи змін.

Вочевидь, вона не є універсальною, та і не для усіх. Для народів, що тяжко і достойно вийшли зі своїх історичних потрясінь у давніші часи і добре засвоїли комфортні правила співіснування, бажання різних змін, мабуть, не стоїть у пріоритетах.

Але для мого народу хіба сьогодні, саме зараз, не розвидняється підказка-шанс усвідомлено і невідкладно, бо може не бути інших, сприйняти теперішнє як трамплін для рішучого переміщення у новий, гідний вимір своєї історії?

Людині, що не тримається пасивних, побутово приземлених позицій, людині діяльного, творчого, а у нашому випадку — художнього типу, образ туги напнутого вітрила є уособленням свого характеру і бажаним передчуттям щастя саме на ловах потужного творчою енергією свіжого вітру для досягнення мети.

Отже, про тих, кого відвідало щастя натхнення в переломний історичний час.

Зазвичай теми й ескізи дипломних робіт затверджуються кафедрою наприкінці травня. Саме у такий спосіб розпочалася дослідницька і проектна робота 2013 року на дипломному курсі у майстерні графічного дизайну.

А вже в листопаді доля запропонувала українському народові цивілізаційний, світоглядний екзамен зі справді незалежним суворим історичним оцінюванням, іспит на здатність захистити свою гідність, на спроможність розбудити підступно заколисану і приспану родову пам'ять.

Місце для проведення цього екзамену вже було підготовлено і жорстко протестовано великим минулим досвідом ще від прадавніх Вічових і до новітніх Майданів. Ця площа у центрі Києва все більше набуває властивостей безсумнівної значущості, стає особливою територією, насиченою пам'яттю сумарної енергії щирих звертань, благань, молитов — виразних сакральних ознак.

Сучасні кияни повною мірою користуються правом спадкоємців на протест, на повстання, вибороні праземляками ще на Майданах княжої доби XI століття. Відмінність новітніх народних зібрань лише у масовому долученні інших містян з цілої держави, що, власне, і підтверджує очевидне визнання «стольності» Києва.

І ось це стається знову. Обдурених, обкрадених, зневажених, назавжди, здається, наляканих, замерзлих тілом і душею українців зимовий Майдан відіграє, надає Змісту і Смислу патріотичній енергії, запалює колективною рішучістю піти до кінця хай там що. Схоже, солідарна небайдужість, результати реалізованої творчої снаги у великих і найдрібніших епізодах організації життя Майдану надійно пробудили наш «сплячий ген» безпосередньої демократії.

Найприкметніша особливість Майдану «Революції гідності» — потужний викид масової творчої енергії. Він стає простором дивної організованості, порозуміння, духовної рівноваги, гартування духу, природної

Творчо-навчальна майстерня графічного дизайну є структурним підрозділом Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. Навчальний заклад є наступником Української академії мистецтв (УАМ), що була заснована в Києві 18 грудня 1917 року за ініціативи видатних діячів мистецтва і культури України. Серед фундаторів були Георгій Нарбут і Василь Кричевський, чия творчість і педагогічні принципи є засадничими для теперішньої діяльності майстерні. Майстерня є творчою лабораторією, експериментальним полем, де панують спільний вибір і новаторська ініціатива, досвід і юний запал, творча амбіція і професійна шляхетність, безмежна терплячість і гранична вимогливість, місцем, де відбувається становлення дизайнера — яскравої особистості, котра діє в системі національної культури.

МАЙСТЕРНЯ ДИЗАЙНУ ПРОФЕСОРА В.К. ШОСТИ

чемності та ввічливості, непозірної щедрості і граничної жертвовності. Така собі «Кремнієва долина» досліджень, випробувань, винаходів у керунку пошуків соціального, морального і... мистецького продукту.

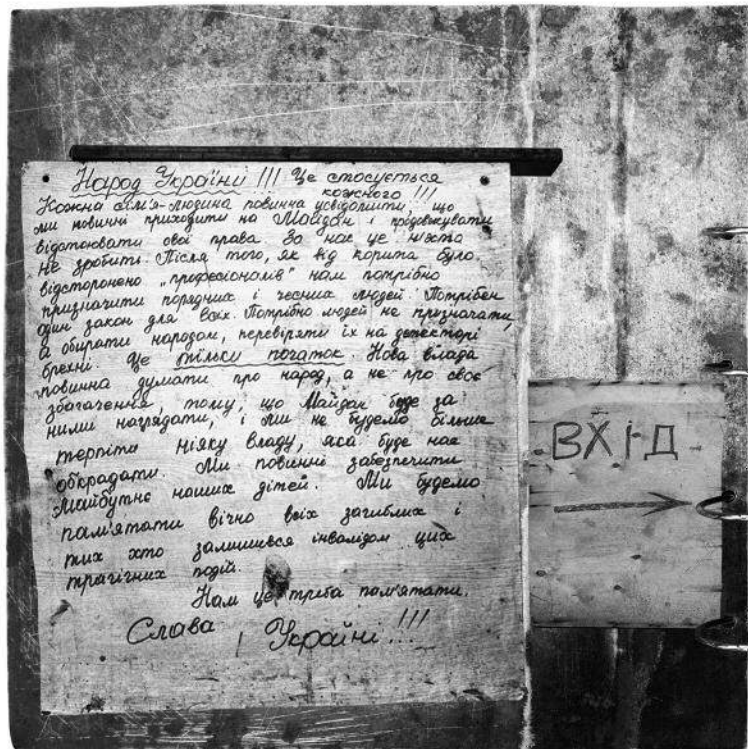
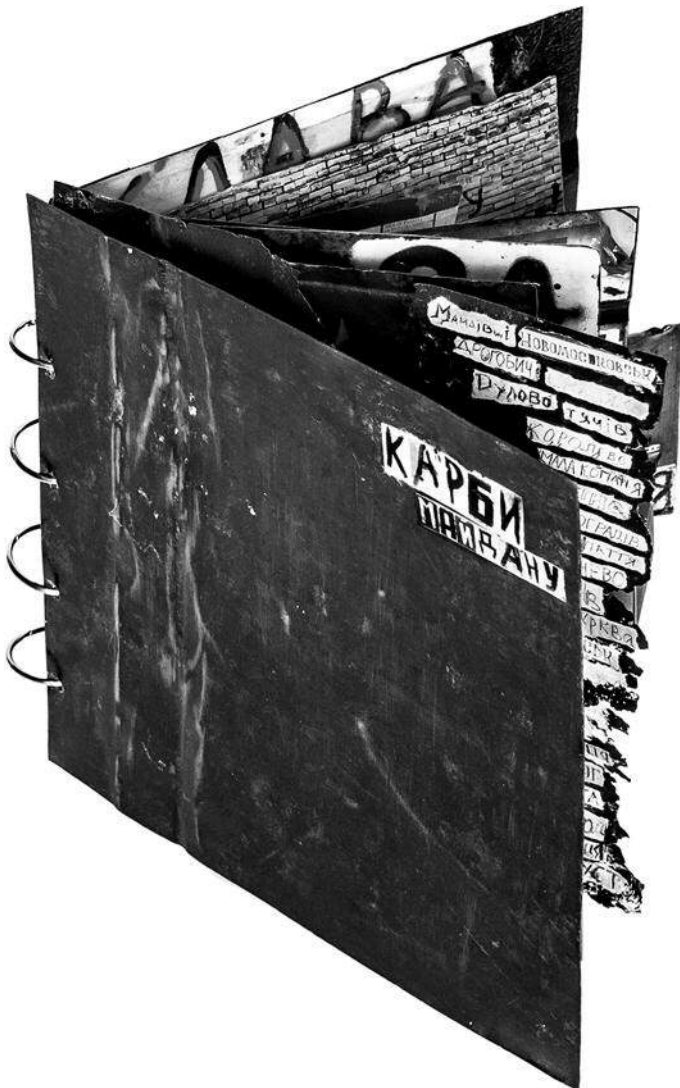
Гасла, написи, заклики — гострі, безпощадно дошкульні, часом на межі мовного фолу, створені самотужки, не за правилами складання текстів, ні, тим більше, за професійним виконанням шрифту чи каліграфії. Але саме так могли і керували шалено пульсуючі серця авторів, так стверджувалися й артикулювалися їхні політичні позиції, а у такий візуальний спосіб вони наче тотемувалися, пропонуючись до спільного вжитку. Ось де був справді народний мистецький пленер!

Після знаку оклику самі собою напрошуються два запитання: чи може професійний художник ковзнути байдуже повз такий, без пафосу, історичний здвиг? А чи не є Майдан тим ідейним і естетичним акумулятором, де варто підживитися творчим — не студійним, немольбертним натхненням?

Тоді, в розпал подій, запропонував студентам облишити попередні теми і випробувати невживану досі у дипломних роботах методичну концепцію: ідея єдина — «Революція гідності», аспектна позиція — на сприйняття і розробку кожного. З'явився винятковий шанс професійно конкурувати не у змістовій, ідейній площині, а у індивідуальній реалізації власної, авторської точки зору, у змаганні за вміння, дивлячись — побачити.

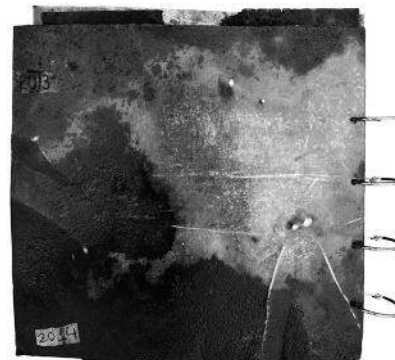
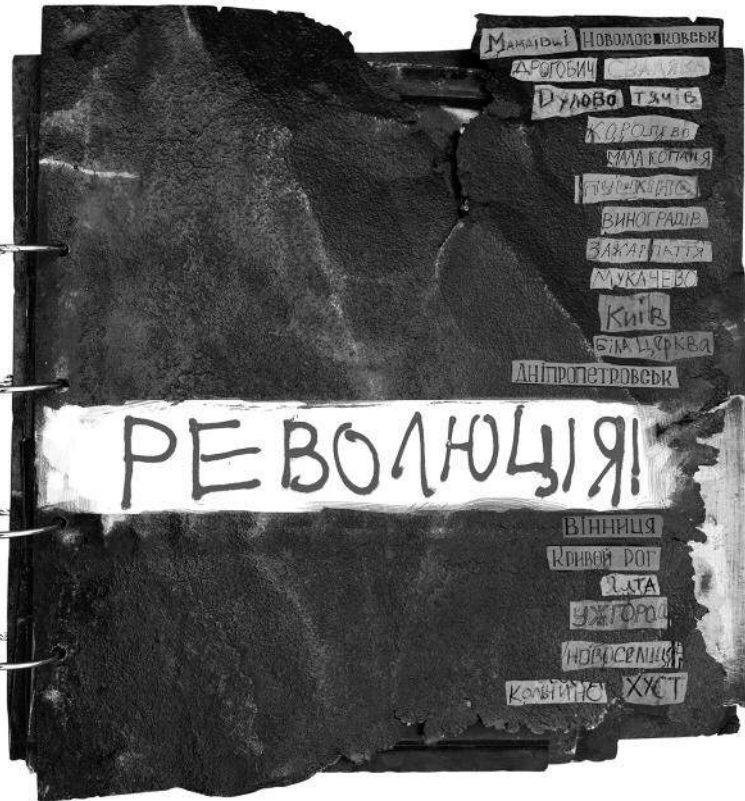
Уважно і ретельно фіксувалося і досліджувалося все, пов'язане з Майданом: зображення на стінах, склі вітрин, на оборонних обладунках, іржавій блясі, брезенті наметів, на шматках паперу..., а ще вирізані, викувані, зварені, склепані, зшиті, збиті об'єкти. І все це — у дивовижній естетиці наївної відвертості, народної справжності, наснажених душевним піднесенням і творчою самореалізацією.

Студентські проектні рішення у процесі розробки знаходили оптимальне і мотивоване ідеєю дизайнерське «тіло» для кожного проекту. Ось кілька з них.

Проект видання «Карби Майдану» за проектною концепцією Віри Риліної виправдано і оригінально поєднує, синтезує майже тактильні характеристики міці і ваги слова з металом. Експериментальний макет, побудований на «рубаних» ритмах різноформатних сторінок, утворює несподівані розгортки, що взаємодіють з фрагментами розгортів попередніх і наступних, візуалізуючи багатоголосся велелюдного Майдану.

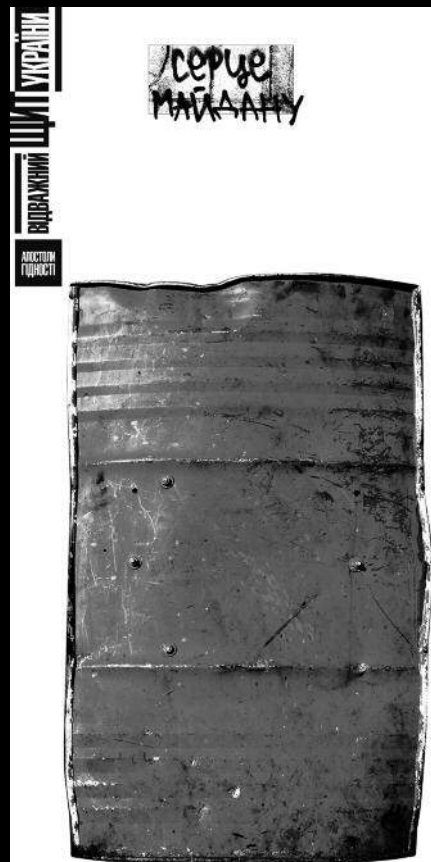

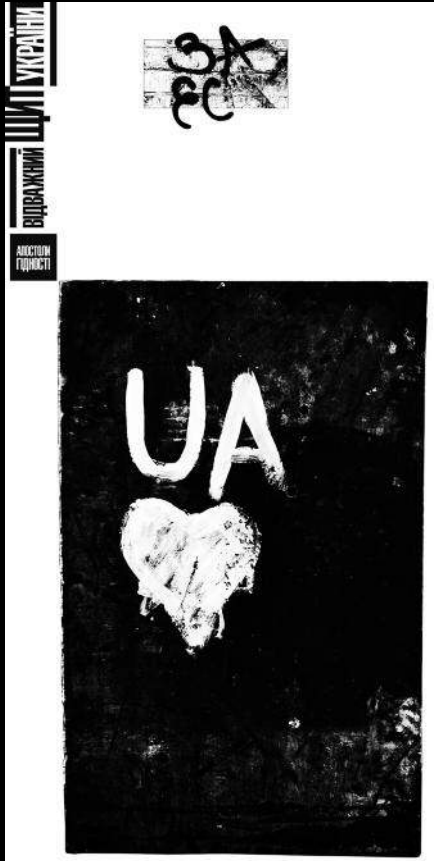
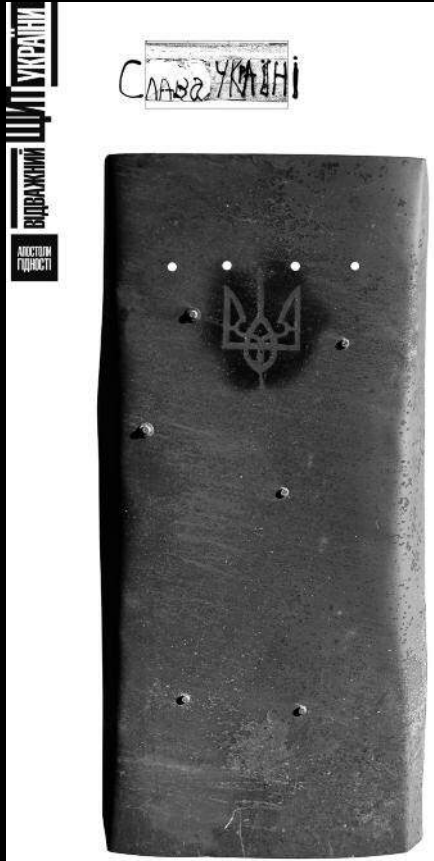

Ольга Кисельова отримує на дослідження вже не тексти і гасла, а шрифтові знаки, безмежну і невідконтрольну правилам написання стихію графем літер. У проектуванні серії акцидентних абеток «Автограф Майдану» використані прототипи шрифтів, виконаних майданівцями у різний спосіб і матеріал: флейц, трафарет, маркер, аерозольний балон... Розглядаючи «генетику» лише кількох літер, автор утворює повний простір української абетки.

А вже **Марина Шевчук**, автор потужної фотосесії об'єктів Майдану, — поєднує, гуртує, вишивкує стійкий і непереможний стрій щитів-уособлень захисників Майдану поряд з майже священними гаслами-повіданнями, які були життєвим смислом героїчних оборонців. Серія з дванадцяти плакатів «Апостоли гідності. Відважний щит України».

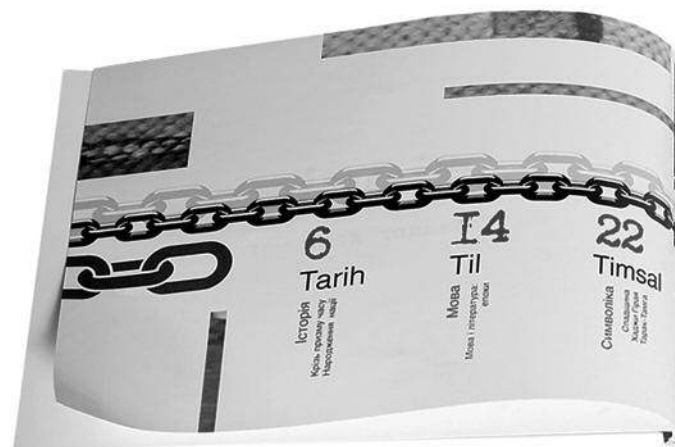

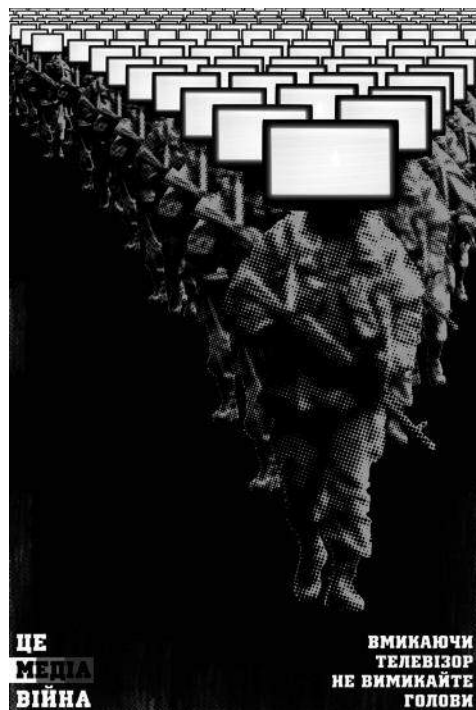
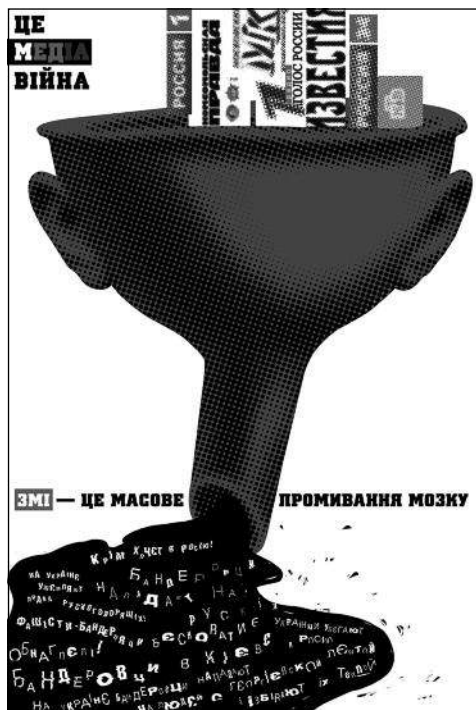

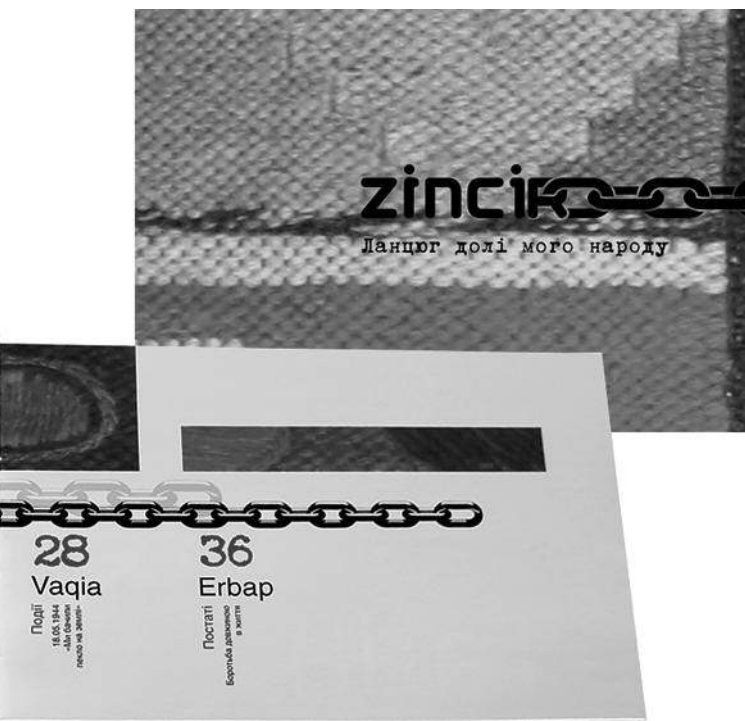
Важко було чекати вітру історії та прогнозувати, що саме могло би розвіяти ілюзії фальшивого, нав'язливого і нав'язуваного «братерства» з москалями. В середовищі, густо отуманеному майже тотальним, щедро заохочуваним історичним невіглаством очевидної етнічно-ментальної неподібності «братів», які віками набивалися в родичі, лише уважна і допитлива, справді освічена людина вирощувала українську ідентичність у собі, своїх дітях, у професійній сфері.

Провівши заздалегідь плановану великомасштабну медіа-інтервенцію проти України, вже без «братерських» гримас, знахабнілий сусід ряжено-камуфляжно залізає до нашого дому і порядкує за своїми дикунськими правилами і звичаями. І завжди при ньому неодмінна історично-зоологічна звичка брехати, ярликвати, загарбувати, «ісконно» присвоювати.

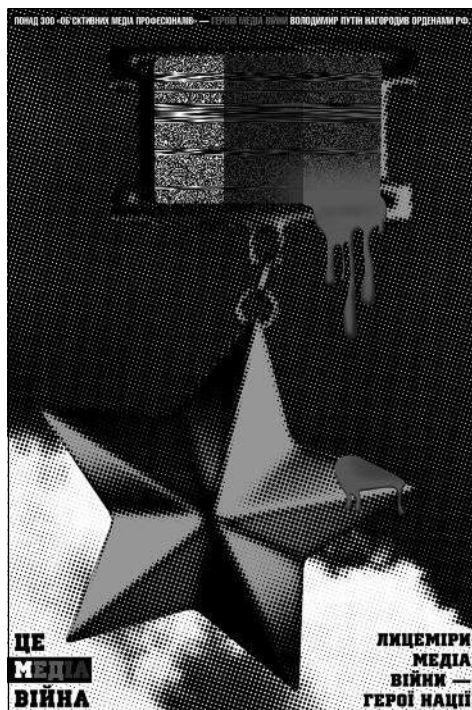
Серією влучних і нещадних за образною фабулою метафор, композиційно досконалих і тонально агресивних аркушів плакатів «Це — медіавійна» Марина Лукашенко демаскує цинічну політику Росії у використанні інформаційної зброї, яка деформує свідомість населення передусім країни-окупанта.

Національна гідність і дизайнерська виразність є ознаками проекту видання «**ZINCIR. Lançog dolı moĝo narodu**» **Феріде Куртмамедової**. Оберігання, шанування, духовне оглядання кожної з ланочок історичного ланцюга кримськотатарського народу покладене в стрижень ідейної і дизайнерської концепції достойної доньки народу, який вкотре потерпає від маніякального агресора.

У дипломних проектах випуску 2014 року синтезувалися дві важливі і продуктивні енергії: відкрита, достойна позиція громадянина, вже народженого в незалежній Україні, і професійна здатність реалізовувати свій талант — енергію Божого дару. Цього року підтвердили своє опанування секретами професії лише жінки, тож насамкінець сподіваюся, що їхні майбутні діти пишатимуться відповідями своїх матерів на запитання: «А що ти робила, мамо, того історичного часу, який ми зараз вивчаємо у школі?»

EDITORIAL

CRIMEAN CRISIS

How To Stop Russia

Russia may have promised Washington last week that it won't invade Eastern Ukraine, but the crisis and its ramifications are far from over.

Even as Russian Defense Minister Sergei Shoigu said Russia would leave Ukraine alone, other officials in Moscow hinted that Russian minorities in other countries may also need "rescue."

With Ukraine having ceded Crimea — not that it really had much choice in the matter — the change in ownership is now a done deal. No amount of sanctions will compel Moscow to give back what it has seized.

The question now is how to ensure Russia doesn't let its annexation of Crimea embolden it to grab still more territory from its neighbors.

Stopping Russia in its tracks will demand skilled and muscular statesmanship. Moscow is not without leverage over both Europe, which depends on Russia for energy and exports, and America, which needs Russia to help in dealings with Iran, Syria and North Korea.

For Russian President Vladimir Putin, those factors — combined with his rising popularity at home in the wake of his Crimea gambit — appear to give him the upper hand.

But it may be a short-lived gain.

Russia still faces enormous economic problems, and the Crimea crisis and the sanctions imposed so far have driven a 10 percent loss on the Russian stock market, as foreign investors have withdrawn their cash. Moscow has been forced to promise support for two Russian banks blacklisted by the US Treasury.

But that is just the start. To keep Russia from further misadventures, more must be done:

■ First, further economic sanctions should be targeted to drive wedges between Russia's ruling elites and specifically hurt Putin and his allies.

■ Second, all Western arms sales to Russia must be canceled or frozen. Germany has cut off a major arms deal with Moscow and France "annulled" military relations with Russia, a dramatic step that underscores the gravity of the current situation.

Europe must ensure it is not complicit in arming a Russian military bent on threatening its neighbors.

Paris put off until October whether to make good on a contract to deliver two large amphibious ships to the Russian Navy. To ease the economic pain of that decision, Western allies should buy arms destined for Russia themselves or find new buyers. France, for example, could keep one of the two ships, and America could buy the other to test the merits of warships that incorporate extensive commercial marine technologies.

■ Third, NATO must deploy more assets to member states that border Russia to dissuade further Russian incursions. Already, the United States, France and other alliance nations have wisely deployed aircraft and personnel to the Baltics as a visible deterrent.

■ Fourth, the NATO alliance must forge a long-term strategy to turn the tables on countries that, like Russia, seek to operate outside international norms to expand their territories through intimidation of their neighbors. How alliance members deal with Russia will have ramifications elsewhere.

China is a case in point. While the world has been focused on Crimea, Beijing continues to unilaterally advance its claims in the South China Sea.

NATO Secretary-General Anders Fogh Rasmussen is right: The Ukraine crisis is a game changer. It is a wake-up call for the alliance in general and for Europe, in particular, to invest more in its security and reaffirm its commitment to collective defense.

The NATO summit in September offers an ideal opportunity to renew and reshape the future of the world's most successful military alliance.

Олег ГАРЯГА:

ЄА – НАША ВІЗИТІВКА

в Україні, Євросоюзі та НАТО

Презентація останнього випуску часопису ЄА «МАЙДАН... ВІЙНА... СВОБОДА?..» відбулася в «Укрінформі».

У заході взяли участь, зокрема, голова громадської ради журналу, співпрезидент Парламентської асамблеї «Східного партнерства», народний депутат України Борис Тарасюк, виконавчий директор Інституту євро-атлантичного співробітництва Олег Гаряга, директор Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» Ірина Бекешкіна, посол Польщі Генрік Литвин, посол Румунії Корнел Іонеску, посол Болгарії Красимир Минчев, представники посольств Нідерландів, Чехії, Словаччини, Словенії.

Ведучий – головний редактор ЄА Віталій Довгич.

БУДЕМО ОПТИМІСТАМИ!

Борис Тарасюк

Для мене як для голови громадської ради журналу «ЄвроАтлантика» це велика честь – представити вам черговий номер (точніше, три номери в одному) *ЕА*. Спочатку часопис готувався до Вільнюського саміту, але події перекреслили наші плани. Потім настала «Революція гідності». Чотири місяці головний редактор журналу був на Майдані. Про це ви дізнаєтеся з його опису подій листопада – лютого. Далі так сталося, що ми були змушені зробити строений номер «ЄвроАтлантики».

Передусім, я хочу наголосити, що ідея, яка народилася 11 років тому, втілена у життя. Ніхто не був упевнений у тому, що журнал буде продовжувати існувати і викликати жвавий інтерес у громадянському суспільстві. Якщо ви мали можливість продивитися строений випуск журналу «ЄвроАтлантика», то переконалися, що це унікальне видання для України. І не тільки для України. Адже він поєднує у собі багато тем і жанрів. Це і міжнародно-правовий, і політичний, і безпековий, і культурологічний аспекти інтеграції України в європейські та євроатлантичні структури.

Я був би неправий, якби не сказав, що саме завдяки такому ентузіастові, профі своєї справи, незмінному головному редакторові Віталію Довгичу журнал продовжує видаватися. Для Інституту євро-атлантичного співробітництва це велике надбання – те, що ми маємо такий престижний часопис.

У цьому випуску ви побачите багато цікавих публікацій. В тому числі тих, які стосуються найважливішої події минулого і цього років – Євромайдану. Не оминув журнал своєю увагою і події останнього часу, а саме – агресії Росії проти України.

Звичайно, кварталник за своїм жанром дещо запізнюється щодо подій, які мають місце в Україні, але глибина аналітичних матеріалів, які в ньому публікуються, компенсує брак оперативності. Врешті-решт, це не завдання журналу – давати оперативну інформацію. Для цього є багато інших мас-медіа.

Дорогі друзі, наш строений номер, який дорівнює повноформатній книжці на 500 сторінок, містить багато актуальних матеріалів.

Хочу сказати, що військова окупація і анексія Криму Росією, продовження терористичної диверсійної операції на Південному Сході нашої держави (силами російських військових, найманців, а також мешканців Донбасу, які з різних причин долучилися до цієї терористичної війни проти України) була і залишиться основною подією, яка турбує не лише нас, українців. Вона турбує весь світ.

Реакція, яку ми бачимо, чуємо (в тому числі під час інавгурації президента Петра Порошенка), свідчить про те, що міжнародне співтовариство намагається не лише виявити солідарність Україні, а й у певних межах надати підтримку нам.

Чи цієї підтримки достатньо? На мою думку, недостатньо. Але ми, українці, перш за все

відповідальні за мир і безпеку в нашому домі. Ми, українці, винні в тому, що Крим нині є окупованим російськими військами. На нас, українців, лежить відповідальність за повернення миру і спокою на Південному Сході. За повернення під суверенітет України Автономної Республіки Крим.

Як швидко це буде зроблено, не готовий сказати, але те, що це буде зроблено, – однозначно. Надію вселяють і слова новообраного президента. Під час інавгурації він заявив про те, що має підстави стверджувати: найближчим часом ситуацію на Південному Сході нашої держави буде нормалізовано.

Я – не військовий експерт. Тому не можу сказати, що це буде саме так. На мою думку, справи зайшли занадто далеко. Сили проти України сконцентровано дуже великі. Ми маємо серйозні проблеми з нашим військом. Ми маємо серйозні проблеми з охороною державного кордону.

Отже, на нового президента випала дуже відповідальна і складна місія – відновити мир і спокій у країні. Будемо сподіватися, що він наведе лад у нашому війську, в усіх правоохоронних структурах, сконцентрує зусилля на виконанні поставлених завдань. Але, на мою думку, не лише на військовий компонент треба покладатися. Треба покладатися на комбінацію воєнного компоненту (продовження і підвищення ефективності антитерористичної операції, перекриття кордону) і політичного та дипломатичного. Я думаю, що нам не уникнути переговорів із тими людьми, які контролюють ситуацію в Донецькій та Луганській областях.

Очевидно, ці переговори не обов'язково мають вестися представниками влади. У суспільстві є достатньо досвідчених фахівців, які в минулому мали відношення до залагодження військово-політичних конфліктів не лише у нашій державі, а й за її межами. В нагоді стане їхня кваліфікація, щоб організувати такі консультації, спочатку неформальні. Головне – дійти до врегулювання ситуації в Донецькій і Луганській областях.

Той факт, що на нашій презентації присутні послы трьох важливих країн-сусідів, свідчить: із нами – наші друзі, країни – члени Європейського Союзу і НАТО переймаються ситуацією на Південному Сході країни. Зараз ЄС докладає зусиль до того, щоб розв'язати проблему газопостачання з боку Російської Федерації не лише для України, а й для країн Євросоюзу. Поки що ці переговори не увінчалися успіхом, але є надія на те, що авторитет Європейського Союзу сприятиме врегулюванню і цієї ситуації.

Крім того, зараз намітився новий формат переговорів – додаток до Женевського формату, коли Україна, Росія і ОБСЄ докладають зусиль до того, щоб знайти компроміс. Будемо сподіватися, що зусилля самої України і нашого новообраного президента, зусилля міжнародної спільноти (зокрема, Європейського Союзу, ОБСЄ, США) приведуть до бажаних результатів.

Наступний номер нашого журналу буде присвячено питанню врегулювання кризової ситуації, що склалася через неоголошену війну. Війну нового типу, яку започаткувала Росія, а Україна стала жертвою цієї агресії.

Прислухаємося до прогнозу нашого президента. Будемо оптимістами!

Віталій Довгич

На жаль, доведеться-таки присвятити наступний номер війні. Ми з Борисом Івановичем – діти фронтовиків, із повоєнного покоління. Все життя вважали, що мир у нас – навічно. А тепер...

НАЙЄВРОПЕЙСЬКІШІ В ЄВРОПІ

Ірина Бекешкіна

Я спочатку хотіла б поговорити трохи про журнал. Знаєте, так буває: люди займаються справами, які начебто не перебувають у центрі суспільства. Якщо подивитися, наприклад, на ієрархію тих проблем, що стабільно цікавлять українців, то питання зовнішньополітичні традиційно перебували в кінці списку. Навіть НАТО, європейська інтеграція, Митний союз – усе-все... Бо завжди на перших щаблях – те, що стосується економіки, а ще ближче – те, що стосується людського повсякденного життя. Завжди на першому плані – подолання перманентних фінансових криз. Питання зарплат, пенсій, безробіття, медицини, корупції входять у десятку. А все, що стосується міжнародного життя, – це десь у кінці...

І раптом так складається життя: те, що ставало периферією, виходить на перший план. Те, що здавалося людям, ніби вони займаються актуальними, але не першочерговими проблемами, стає першочерговим.

Очевидно, ці інтегратори, які задумали й реалізували проект журналу «ЄвроАтлантика», були на початку десятиліття і століття розумнішими за інших... До цього варто додати професійний фанатизм головного редактора...

А тепер дуже чітко стало зрозуміло, що без європейської інтеграції Україна жити самостійно не зможе. Як держава не зможе.

На обкладинку винесена цитата із інтерв'ю Бориса Тарасюка: «Україна – королева на геошахівниці світу». Це правда. Зараз увага всього світу прикута до України: що тут буде?

Я можу сказати, що королева королевою, але ми завжди знаємо: партії шахів закінчуються по-різному і з королевами буває теж по-різному. Тому зараз дуже важливо для Європи і для України, як завершиться нинішня шахова партія. А ця партія – з дуже серйозним суперником. І хто в цій партії переможе, від того залежить, загалом, майбутнє не лише України, а й Європи та світу. Тобто: якою буде міжнародна конфігурація завтра? Яким буде життя пересічного українця?

Ми бачимо зараз, що відбувається в Донбасі, як геополітичні реалії відчули не лише на своїх кишнях, а й на своєму житті люди, що живуть у Слов'янську, Луганську, Донецьку, в усьому Донбасі.

Журнал «ЄвроАтлантика» робить помітний внесок у вирішення цієї надзвичайно складної, надзвичайно актуальної, як виявилось, першочергової проблеми, яка постала не лише перед нашою країною, а й перед усією Європою. Що все-таки первинне – real policy чи цінності, на яких ґрунтується ЄС?

Не дивно, що в ЄА багато уваги приділено Майдану. Це дані соціологічних досліджень, які там проводилися, це й журналістські враження, що теж дуже важливо. Адже можна сказати, що Майдан дав могутній поштовх Україні у напрямку цивілізованої Європи. Майдан сконцентрував усе найкраще, що в українців є.

Мої колеги, молоді соціологи, провели опитування учасників Майдану, користуючись методикою Шварца. Є такі міжнародні дослідження систем цінностей. За цією методикою, Україна пасе задніх. Позаду нас є ще країни, в тому числі і Росія, але Україна ще не надто просунулася у тих цінностях, які цементують Європу.

Що стосується цінностей Майдану, то вони найєвропейськіші в Європі: це стосується активності, самореалізації, устремління в майбутнє, покладання на себе, а не на обставини. Якщо ми будемо рухатися належним темпом, то ми будемо найбільш європейським народом у Європі. Журнал сприяє цьому мірою своїх можливостей, ентузіазмом Віталія Довгича, бо він розуміє, куди нам йти, що нам робити. А ми йому теж допомагаємо.

Віталій Довгич

Хочу надати слово виконавчому директору Інституту євро-атлантичного співробітництва, співавторові ідеї журналу «ЄвроАтлантика» Олегові Гарязі. Це він і Борис Тарасюк придумали періодичне видання ІЕАСу, а я – лише реалізатор їхнього задуму. Без Олега Гаряги журнал не виходив би: за нами не стоять олігархи – не знаю, де він добуває фінанси. І не хочу навіть знати цього. За мною – творчий процес.

ЄА – НАША ВІЗИТІВКА

Олег Гаряга

ЄА виходить і виходитиме стільки, скільки Віталію Андрійовичу вистачить ентузіазму. Правильно казали Ірина Еріківна і Борис Іванович, що Віталій Довгич – це той мотор, завдяки якому журнал живе – більше десяти років. Ми тільки допомагаємо йому, чим можемо. Неважливо, як він видається, як ми його робимо. Головне, що ЄА виходить. А ще головніше – ті ідеї, прогнози і застереження, які в ньому закладені, які видання поширює в елітарному середовищі, які оприлюднює.

Віталій Довгич – свідок і учасник усіх подій Майдану, він був на передовій. Ми з ним кілька разів там пересікалися...

Це історичний, архівний номер. Тому його репортерські замітки про події, які вже дещо забулися, – пам'ять Майдану. Добре, що перипетії листопада – лютого фіксувалися. І нова влада має дивитися вперед (у тому числі завдяки нашому журналу) з оглядкою на ті події, які там були насправді. У цьому випуску – багато автентичних голосів і облич справжніх героїв «Революції гідності».

Суспільство змінилося, змінилися люди завдяки Майдану. Помаранчевої революції українцям було замало. Тим ціннішою є Свобода, чим дорожче вона дістається.

На жаль, українцям вона дісталася дуже дорого – і «Небесна сотня», і події на Південному Сході, й агресія Росії... Це достатньою мірою відображено в цьому революційно-воєнному випуску ЄА – літописі переломної доби в історії відновленої в 1991 році незалежної Української держави.

Дякую, Віталію Андрійовичу. Коли мені сказали, що 19 лютого ви під кулями ходили в пластиковій касці, яка ні від чого не рятує, я приніс у офіс сталеву. Вона теж ненадійна, але хоч не помаранчева, не світиться в оптиці снайперів і «беркутні»... Не знаю, чи стала вона в пригоді, але, дякувати Богу, ви залишилися живим, здоровим і неушкодженим. Записували свідчення учасників Майдану, фотографували антинародні побоїща, влаштовані кримінальною владою і на Грушевського, і на Майдані.

Многая літа бажаю напередодні вашого 60-річчя. Наш інститут дуже вдячний вам за цю серйозну працю, яку робите вже майже 11 років.

Віталій Довгич

Кілька слів щодо фото. ЄА – перший національний недержавний ІЛЮСТРОВАННИЙ журнал. Тільки в одного автора з 10.000 знімків ми відібрали 400, але в нас є такий принцип: 10 фотографій на вході – одна на виході. А ще є знімки багатьох людей, які брали участь у цих подіях. Всі фото ексклюзивні. Немає нічого з інтернету, а тому вони унікальні. Все це історія.

Тим часом Сергій Нагорний узяв інтерв'ю у посла Ірану, а в наступний номер ЄА піде бесіда з послом Ізраїлю. У нашого автора як у фахівця з питань безпеки своєрідні підходи до ситуації в Україні. Може, його прогноз буде невтішним?

ГЕОПОЛІТИЧНА ГРА?

Сергій Нагорний

В Інституті стратегічних досліджень, де я працюю, у 2011 році відбувся авторський семінар на тему «Сучасні процеси демократизації в країнах арабського Сходу». Саме цими питаннями я займаюся понад 19 років в Україні. Хочу сказати, що те, що відбулося з «арабською весною», може поширитися в країни інших регіонів.

Нинішня криза перетворилася на геополітичну гру між Заходом і Росією. Революції, які відбулися в арабських країнах, можна порівняти з теперішніми подіями в Україні. Війна в Україні виникла через цілу серію проблем, які за 23 роки незалежності жодному уряду не вдалося вирішити.

Можна зробити висновки в стратегічному плані для нового керівництва країни: треба створити міжнародну групу, яка має розв'язати конфлікт між Росією і Україною.

Віталій Довгич

Я думаю, ви актуалізуєте інтерв'ю з послом Ізраїлю. Адже ця країна перебуває у перманентному стані воєнних дій, але й розвивається. І в багатьох сферах Ізраїль показує приклад. А те, що ми «жидобандерівці», то ким ми тільки не були в очах путінської пропаганди?! Але Росія не змогла довести фактів антисемітизму. Синагоги українці охороняли, на Майдані

була «Єврейська сотня». У нас журнал без цензури, вільна трибуна. Віктор Вікторович Борківський, юрист, хоче щось гостре сказати...

ПУТІН МАЄ ПОСТАТИ ПЕРЕД СУДОМ

**Віктор
Борківський**

Ось «Вечірній Київ», який пов'язаний із сьогоднішнім днем: тут публікується 19 серпня 1991 року стаття «Страсті по договору». 18 серпня проводився мітинг. Говорилося, що Україна буде незалежною, про федерацію ніякої мови не може бути.

Щодо журналу. Ось у моїх руках № 3 за 2011 рік. У цьому номері чітко сказано, чому нападає Росія на Україну. Ось тут стаття «Документи и факты, и никакой политики. Что легло в политику межгосударственной аферы». В чому суть? Автор із Севастополя, «смотритель оккупированного Россией маяка Сарыч», чітко вказує: щорічно РФ має в бюджет України сплачувати 3-3,5 млрд доларів...

Велике спасибі вам, Віталію Андрійовичу, від єврея Корецького Йосипа Мойсейовича. Я в журналі, де опубліковані розсекречені документи КГБ, в тому числі доноси на цього єврея, знайшов, що він у Житомирі – активний борець за свободу, за незалежність України. Корецький виступає, що немає ніякого антисемітизму в Україні. Зараз він мешканець Америки, але громадянин України. Щасливий страшно, коли я йому перетелефонував і сказав, що привезу цей журнал.

І звіди величезна подяка «ЄвроАтлантиці».

Нібито документи всі спалені й нічого не можна знайти. Але журнал «ЄвроАтлантика» знайшов і показав. Що саме пов'язане з Йосипом Мойсейовичем? Він першим починав будівництво меморіалу в Житомирі на місці розстрілів. У Житомирі буде споруджений меморіал, де було розстріляно майже 7 тис. поляків, 8 тис. українців. Готуються списки усіх розстріляних.

Рік 17-18-й, коли прийшов в Україну московський чобіт нагадує сьогодні. Це треба завершувати. Тобто взаємозв'язок часу та подій дуже великий.

Дещо про відносини України і Європи. Станом на 91-й рік, коли ми боролися за незалежність, було 12 держав європейської спільноти, зараз майже 30. Україна відстояла незалежність, зруйнувавши Радянський Союз. Винними є ми. Тому через це Москва стоїть так жорстоко!

З перших днів я говорив, що це війна. Не треба говорити – оголошена, неоголошена. Хто сказав: щоб почати війну, її треба оголосити? Війна є війна.

Я подав кримінальний позов проти Путіна: читайте в ЄА. А нова влада робить вигляд, що нічого не бачить...

Віталій Довгич

Ми опублікували відписку СБУ на позов ветерана юриспруденції, борця за права людини Віктора Вікторовича Борківського. Він подав позов проти Путіна, і ми опублікували. Для нас немає авторитетів. Журнал у 2003 році почався в опозиції, ми були в опозиції, і якщо ця влада поводитиметься не так, як обіцяла Майдану, будемо і проти цієї влади в опозиції. А що думає генерал-майор Вадим Гречанинов?

ПОТРІБНА СТАВКА ГОЛОВНОКОМАНДУВАННЯ

**Вадим
Гречанинов**

Я крайне недоволен, как ведется война. Безобразно все это ведется.

Мы здесь очень мирно себя чувствуем. На мой взгляд, страна сейчас в таком переходном положении: воевать – не воевать? Все это время так велось, что воевать нельзя. Если после Майдана лично у меня была уверенность, что мы победим в любом случае, то я начинаю сомневаться. И сомневаться в чем? В руководстве. В государственном руководстве и в управлении войсками.

Уже ясно, уже видно, пресса об этом говорит, люди об этом говорят, что наши командиры никак не могут между собой договориться. Дело вот в чем: что из себя представляет граница, наше руководство поняло только сейчас. И до сих пор, между прочим, такое мнение существует. Я не за Литвина, не за Литвиных – сейчас и об этом говорят. Но пограничники не ведут боевые действия.

Что такое граница у нас? У нас граница – 7 тыс. километров, с Россией – 2,5 тыс., а всего пограничников – 30 тысяч. Что такое застава? Застава – 50-60 человек. Застава от заставы – 25-30 километров. А между этим что? Ничего. Подвижные дозоры, где-то неподвижный дозор; население, которое информирует, что появился новый человек ...

Я служил полтора года на границе с Афганистаном. Я не пограничник, но там был такой пункт, небольшой аэродром, я командовал им. Я знаю, что такое граница. Это безобразие – наше отношение к границе. До сих пор Литвин ждет помощи от министра обороны. А тот, извините, ни хрена не понимает, что надо делать.

Сейчас ситуация такая, что видимо не только я, но и многие сомневаются, что надо что-то менять. Я, например, стою за то, чтобы воевать и победить. Я думаю, что население Украины тоже так думает. Но как это сделать, если наши командиры, которые руководят Вооруженными силами, Внутренними войсками, Национальной гвардией, вот этими батальонами патриотическими, не согласовывают действий между собой абсолютно.

Я уже несколько раз выступал и говорил, что нужно создать Ставку на базе генерального штаба, это элементарно. Это в любом случае, даже если мы воевать не будем дальше. Там – начальник Генерального штаба. Но там сидит и первый зам верховного главнокомандующего по вопросам войны. И все должны понимать, подчиняться и давать информацию.

Как мы сейчас воюем? Мы этот город освободили, а завтра отдали. Они схватили этот город – мы побежали туда. Так можно воевать еще год и не добиться никакого результата.

О россиянах. Кто против нас воюет? Российская Федерация воюет. Вот эти группировки называются парамилитаристскими. Война сейчас – гибридная. По масштабам – это локальная война. Что такое локальная война? Локальная война – это война, которая ведется между двумя государствами: одно более мощное, выделяет часть сил, ставит задачу уничтожить другое государство или превратить его в сателлита. А страна более слабая использует все возможности, которыми может защититься.

Кто конкретно против нас воюет сегодня? Есть небольшая часть, где-то 2-3%, которые подчиняются и находятся в резерве Путина, которые ему отчитываются и которые, наверное, идеологически его поддерживают. Они уверены, что Россия должна быть великой, а Путин должен быть лидером. Боевики. Путин не считает боевиков своими воинами. Это чеченцы, это казаки. Это осетины, это армяне – все эти народности там встречаются. Сколько их процентов? Я думаю, 30-40. А остальные кто? Остальные – это украинцы. Это уголовники, это безработные, это авантюристы, которые борются за изоляцию региона от Украины. Понимают ли они все это? Нет, не понимают. Не понимают, за что они борются. Как быть с ними? С ними надо разговаривать. Потому что с первыми двумя категориями разговаривать нет смысла. Там только – или они тебя, или ты их. Это надо понимать.

Мы все знаем замысел России – уничтожить Украину как самостоятельный субъект, подчинить себе. Я о России хотел бы тоже сказать. Здесь присутствуют послы европейских государств. Посмотрите на Черное море. Румыния, Болгария, Турция – страны НАТО. Грузия, Украина, Молдова рвутся в НАТО. Это длится достаточно много времени. А Россия? Россия создала огромную армию. Куда ее применить сейчас, против кого? Она что, в казармах будет сидеть? Не будет сидеть в казармах. Ее надо применять. Против кого? Вот Украина, вот Грузия, может быть – Азербайджан. Центральноеазиатские государства? Нет: умный и хитрый Назарбаев сидит. Но там есть Узбекистан, Киргизстан, Таджикистан, граница с Афганистаном.

Я, к сожалению, считаю, что выхода есть два. Первый – организовать и воевать. Надо, чтобы Порошенко вник в эту ситуацию. Он не вникает. Судя по всему, наше верховное руководство не понимает сущности этой войны. Второй – вести переговоры, проигрывая где-то, но сохраняя на какое-то время государство.

Если Евросоюз не поможет, если НАТО не поможет, решив, что 5 статья не может распространяться на другие государства, я вам скажу, что толку не будет. Я, к сожалению, не вижу близкой победы...

ПОВЕРНУТИСЯ ДО КРИМСЬКОГО ПИТАННЯ

Було б дуже цікаво продовжити деякі дослідження, оприлюднені «ЄвроАтлантикою». Особливо цікаве опитування щодо українсько-російських відносин. Березень, квітень, травень – усі ці зміни було б дуже цікаво побачити.

Щодо загального плану, то я хотів також підтримати те, що було сказано раніше. Дозволю собі як людина, яка ззовні спостерігає те, що відбувається в Україні. Потрібно збільшити зусилля щодо інформаційної війни. Чому я не знаю жодного прізвища українського героя цієї війни? Їх немає? Є. Тільки ніхто не працює сьогодні над тими справами. Чому не знаємо історії їх загибелі? Чому не були організовані урочисті похорони в Києві за участю багатьох людей?

Генрік Литвін

Я згоден: потрібні одночасні зусилля українців на Сході та Півдні України і зусилля міжнародного товариства, особливо Європейського Союзу, НАТО, країн усього євроатлантичного простору.

Спільно ми зможемо закінчити війну, закінчити дестабілізацію. Повернутися до того, щоб українці могли реалізувати життя в своїй країні самі. Спочатку це стосується Луганщини, Донеччини. А коли це вдасться там, то треба повертатися до кримського питання!

ГІМН УКРАЇНІ

На музику Михайла Вербицького

Гімн художниці Сафіри неодноразово виконував Майдан

Невмируща воля українська,
Кобзареві – слава!

Вставай, народна Україно, –
Вільная держава!

Банду геть, катів на вила!
Гідність захистимо!
Ізженем нечисту силу,
Не віддамо Криму!

Приспів:

*Українському народу –
Українську мову!
На Майдані горить
Вогонь вічний:
Тож – слава героям!!!*

Повставайте, українці
За святу свободу,
Побратаймося, єднаймося
Зі своїм народом!

Піднімайся, Батьківщино, –
Багно розвелось...
Захистимо Україну,
Щоб мирно жилося.

Тризуб чинний, стародавній –
Несхибна держава.
Свято наше починає
Вся Алея Слави.

Станемо, козаче вільний,
За волю надбанну.
Синьо-жовтеє знамено,
Рятує же державу!

Свої голови кладемо
Ми за Україну.
Побратаймося, чесні люди,
За неньку єдину!

Душу й тіло ми положим
За Дніпрову воду!
Слава нашому народу –
Гетьманського роду!

«КОЛИ ПРИЙДЕШ, ПОДЗВОНИ»

Як жити на Сході у 2014-му?

Завжди любила Донецьк. Ще з того дня, коли вперше приїхала до цього чудового міста. Тоді мені було років 6. Може, навіть менше. Було якесь свято, і ми з батьками та сестрою приїхали до обласного центру...

«Я З ДОНЕЦЬКА, УКРАЇНКА»

Літній сонячний день, багато квітів та ми усі разом. Як можна було не закохатись у цю природу, в цих людей?! Я, здається, вже тоді була впевнена, що поїду вчитись до Донецька, а не як інакше. Коли мені виповнилося 17 років, я, отримавши атестат про здобуття середньої освіти, поїхала подавати документи до вищого навчального закладу. Обрала, як мені тоді здавалося, найкращий заклад у місті, і не помилилася. Дякую тобі, alma mater, за знання, за найкращих учителів та вірних друзів по життю.

З вибором професії теж особливих труднощів не було: мене завжди вабили політичні науки. Я народилася вже у вільній країні, зростала з думкою про те, що я українка, і ніяк інакше. На питання, звідки я і якої національності, відповідала:

– Я з Донецька, українка.

У 17 мріяла, що закінчу університет, отримаю диплом і піду на роботу до Донецької облдержадміністрації, працюватиму на благо рідного міста та добробуту його жителів.

Майдан. Донецькі по-різному ставилися до подій у Києві. Хтось підтримував, хтось – ні, але всі тужили за жертвами, що навіки залишаться в пам'яті українців, молилися за «Небесну сотню» та здоров'я тих, хто залишився живим. Ніхто навіть і не міг подумати, що на Донбасі буде ще гірше, що ми полишимо свої домівки, рідних та близьких і поїдемо хто куди з важким серцем.

Якось після практики в університеті ми з друзями гуляли по бульвару Пушкіна. Підійшли до обласної адміністрації, бачимо: якийсь мітинг. Прислухалися: «... создание Донецкой народной республики. Ура!!!», – й оплески присутніх. Ми з друзями почали голосно сміятись:

– Чули? ДНР? Ха-ха-ха!..

Я тоді могла присягнути, що це ненадовго, що влада неодмінно очистить без крові та людських жертв донецьку землю від терористів. Але щодня нервувати ми починали все більше і більше.

Пам'ятаю той ранок. Майже о дев'ятій. Телефонний дзвінок змушує прокинутись. На мобільці: «Мама». Відповідаю. Тепер я точно знаю рецепт, як швидко прокинутись і не спати спокійно ще декілька місяців.

– Вони прийшли...

– Мам, тобі доброго ранку. Ти про що? Хто вони?

Мама стурбовано:

– Чеченці.

Я:

– Та які там чеченці, мам?

Того ранку вони прийшли до маленького міста, неподалік від кордону з Росією...

Я збрала речі, поїхала додому, щоб побачити все на власні очі. Пункти контролю. Нерви – на межі.

Наш автобус зупинили, зайшли якісь люди та попросили показати їм паспорти. Що?! Паспорти?! Підходить до мене чоловік (мабуть, років 20; може, трохи більше, але виглядає на всі 35), просить показати прописку. Від

запаху алкоголю нікуди дітися. Цей «великий командир» влаштовує мені допит:

– З якою метою приїхали? Надовго? Коли будете їхати назад? Що везете із собою?

Чому я, громадянка України, перебуваючи на території своєї Батьківщини, маю вислуховувати питання такого характеру від людини, яка не має жодних повноважень на це?! Не розумію і не збираюсь розуміти.

Вже вдома. Збираю інформацію, так би мовити. Хто вони та що хочуть, достеменно невідомо. Єдине, що можна сказати точно, – це люди кавказької зовнішності. Подзвонила батьку друга, який з ними спілкувався. Питаю:

– Так хто ж вони?

Чую у відповідь:

– Найманці. Самі кажуть, що їм за це платять гроші, що для них усе життя – це війна. Втрачати їм нічого. Вони сюди воювати прийшли.

З того дня почали вони наводити свої порядки. До міліції вже й сенсу немає звертатись у разі потреби. Правоохоронні органи відправляють до керівників ДНРу: мовляв, ми нічого не вирішуємо, їдьте до них, а якщо ваші політичні переконання не дозволяють мати справу з сепаратистами, то це вже ваші проблеми.

Усі сиділи склавши руки. Як українська влада це дозволила? Терористи просто прийшли і захопили місто. Жодного натяку на супротив, на боротьбу. Місто просто віддали...

Тут до кордону рукою подати, а влада нічого не зробила, щоб перешкодити їм. Чим ви займалися ті два тижні, коли терористи будували свої укріплення у місті, коли звозили техніку, коли через українсько-російський кордон щоночі переправляли танки та воєнних? Ну де ви були?

Травень 2014. Готуюсь до захисту диплома. П'ять років в університеті вивчала воєнні конфлікти, навіть тему для дипломної обрала в цьому напрямку. Вивчала все це на прикладі інших країн, а тут й прикладів не треба, все – на власні очі. Читаю перед дзеркалом доповідь на захист, не переймаюсь особливо: часу ще багато, за два тижні все встигну. Дзвонить староста:

– Готуйся, захист завтра або післязавтра.

Не розумію, що відбувається, перепитую. Так, захист перенесли через ситуацію в місті. Бої за Донецький аеропорт, а я маю готуватися до захисту. Неможливо просто. Подвійна порція переживань, будь ласка.

Їду на захист, а в місті стріляють. У голові перекручую тези доповіді, від чого ще гірше. Там війна, тут війна...

УРА?

Ура! Захист пройшов на «відмінно». Але сумне «ура!». Мріяла про цей момент 5 років: як я буду радіти, захистивши диплом, як буду пишатися собою! Який цей день буде особливий! Особливо сумний...

Поїхала додому поділитися радістю. Університетські роки минули, але в пам'яті залишились навечно. Ввечері зібралися з друзями вдома, мама накрила на

стіл, начебто радіємо. 21.45. Троє друзів залишаться на ніч у мене, один має піти, бо завтра на роботу. Починає збиратися додому: скоро настане «комендантська година». Недобре буде, якщо ДНРівці когось побачать на вулиці. У нас тепер це заборонено. В місті діє комплекс правил, яких усі повинні дотримуватись, у тому числі не виходити на вулицю після десятої години вечора: «Коли прийдеш, подзвони». Для нас тепер це не просто слова: правда!

Йти йому недовго, хвилин 10, але ми хвилюємось. Не дзвонить. Набираємо самі. Абонент не може прийняти наш дзвінок. 22.40. Дзвінок від друга:

– Ви не хвилюйтесь, мене ДНРівці забрали, скоро батьки приїдуть, заберуть додому.

Виявляється, представники цієї «влади» патрулювали місто і побачили хлопця, який сам ішов додому. Паспорта у нього із собою не було, тому й забрали до штабу. Тут уже два варіанти: або батьки з паспортом приїдуть та заберуть сина, або буде рити окопи. Так, є і таке. За кожне порушення відправляють рити окопи. Хтось може годину рити, а хтось і три дні. Система ба-тога та пряника, але без пряника. Деякі кажуть:

– ДНРівці порядок наводять, молодці.

Та який це порядок? Це беззаконня, свавілля і деспотизм. За що без суду та слідства забирають людей, змушують їх працювати (у кращому варіанті)?! Де ці лозунги: «ДНР забезпечить Вам краще життя, будете вільні та багаті». Раніше ми хоч могли говорити, що й як ми думаємо, вільно висловлюватися. А тепер – лише мовчання, бо біда буде.

ЧУЖІ В СВОЄМУ МІСТІ

Про нормальний сон забула давно. Режим «постійно на телефоні» доводить до сказу. Поки незрозуміло, отримаю я диплом про вищу освіту чи ні. Диплом України чи ДНР? Ото буде сміх, якщо другий варіант. На щастя, обійшлося. Вручення, професори вітають, бажають знайти гарну роботу за спеціальністю, хоча такі плани за межею можливого. Чи?... А не піти мені заступником міністра до ДНР? Хм... Буду кар'єрним дипломатом! Уся моя кар'єра у декількох словах: студентська аудиторія – кабінет заступника міністра. У ДНР, думаю, можлива і така приголомшлива кар'єра. Жарти жартами, але роботу шукати треба, бо хто – як не ми?

Мабуть, в останній раз ми збираємось таким колективом, уся група разом. Зрозуміло, головна тема: у кого які плани на життя. З жахом розумію, що майже всі їдуть з міста та країни. У кого лише є можливість хоча б кудись – усі їдуть. Ніколи не думала, що й мені доведеться. Ніколи. Мабуть, уся карта світу у мене перед очима: той у Штати, ті до Європи, до Австралії, до Китаю. Хто куди, одним словом. Домовилися підтримувати зв'язок хоча б у «Фейсбуці».

У своєму місті ми стали чужими. Тепер це місто ДНРа. Але, вірю, ненадовго.

Якщо раніше хтось і підтримував так звану «Донецьку республіку» (серед моїх знайомих, дякувати

Богу, таких майже не було), то зараз складно знайти людину, яка вірить сепаратистам, вірить у їх шляхетні наміри. На Донбасі гинуть люди. Гинули вчора, сьогодні і, на жаль, хтось не побачить завтрашній світанок. Питаю у друзів та знайомих:

– Ви за кого?

У відповідь:

– Нам вже все одно, лише дайте нам мирно жити та виховувати власних дітей.

І всі розуміють, що поки ДНР тут, мирно ми жити не будемо.

«НЕНАЧЕ ЛЮДИ ПОДУРІЛИ...»

У місті почали стріляти. Люди просто дуріють. Беруть, хто що може, та їдуть. Подалі, аби не чути стрілянини та бути впевненими, що тебе не вб'ють нізащо. Ніхто не хоче воювати. І я не можу засуджувати цих людей. Дуже просто голосно кричати: «Йдіть, воюйте за нашу Україну, захищайте нашу землю!» А якщо б на війну відправили вашого сина? Чи онука? Чи друга? А якщо це був останній раз, коли ви бачите близьку людину живою? Ніхто не хоче хоронити власних дітей. Треба боротися, але не засуджую я тих, хто поїхав. Самій довелося шукати щасливої долі за межами рідного міста...

Робіть уже щось, благаю! Це ж повна анархія. Ми живемо, як у страшному сні. Боріться із сепаратистами, але не чіпайте людей, мирних людей. Ви вигнали бойовиків зі Слов'янська, але якою ціною? Я хочу, щоб українці не платили своїм життям за бездіяльність влади, яка дозволила сепаратистам чинити таке свавілля! Робіть уже щось, благаю!

Ні, я не втікачка. Мені довелося. Доріг багато в світі, але моя була лише одна – до столиці. Не для того я вчилася, щоб працювати на ДНР, не для того я народилася україночку, щоб сидіти склавши руки, коли в моїй країні війна, коли загарбники прийшли на мою землю, коли російські війська в моєму місті впроваджують власні порядки.

Я поїхала, але там залишилися мої рідні, сім'я, близькі, знайомі, просто ті, з ким я ходила по одних вулицях, чий посмішки я зустрічала кожного дня. У моєму маленькому місті люди сплять у підвалах. Обладнані підвали на випадок бомбардування чи стрілянини для Донбасу – не новина. Виглядає це таким чином: по декілька кілограмів цукру, крупи, солі, також олія та вода, сірники, свічки, обладнані спальні місця. А тим часом ви оголошували перемир'я, проводили засідання та займалися ще бозна чим! Чому так довго?! Люди на Донбасі чекають ваших дій, я знаю.

У Порошенка вірять. Вірять, що він наведе порядок, що звільнить українську землю від сепаратистів. Усі чекають рішень президента та уряду, ефективних рішень, що повернуть людям нормальне життя. Звісно, є ще на Донбасі «сліпі», які не хочуть вірити, що російський президент та уряд могли «скривдити» українських народ, але факти – суворі річ. Як можна не вірити влас-

ним очам, коли російські військові, найманці, російська техніка, російські снайпери – усе російське!

Аргументів не залишилось навіть у тих, хто любить російського президента до нестями. Деякі жителі міста ще допомагають ДНРівцям, але, як на мене, це від страху за власне життя, підлабузництво та бажання прикрити свою спину. Не через високі моральні переконання, це точно.

Наведу приклад. Сепаратисти дуже часто розраховуються на ринках, магазинах, у кафе та ін. не гривнями і навіть не рублями. У тренді «зелені» гроші. Так от, у деяких закладах їх дуже радо вітають, і, звісно, висловлюють підтримку. Ця «підтримка» завершується за порогом, коли сепаратисти покидають заклад, щедро розрахувавшись. Але таких меншість, запевняю. Закладам, що раніше працювали цілодобово, тепер це заборонено. Хоча, й сенсу немає в цьому, у нас же «комендантська година». Люди вже звикли, але чекають на рішучі дії влади. Тягнути вже нікуди.

Загальна «істерія» на грані. Міста напівпорожні, безлад, безгрошів'я, ненависть. Ненависть до тих, хто це допустив, до тих, хто прийшов на українську землю, ненависть до байдужих, які сидять та тримаються за своє крісло. Скоро в містах Донбасу люди почнуть гинути від голоду. І це реальність. Поверніть людям пенсії, відновіть соціальні виплати, бо яка різниця, кінець кінцем: помирати від голоду чи від руки сепаратиста?

УБИВЦЯ – БАЙДУЖІСТЬ

Згадую ті два тижні, коли сепаратисти тільки прийшли у місто. Російсько-український кордон. Повторюю: чому кожної ночі на нашу територію завозили військове обладнання, щоб убивати нас, мирних жителів? Така байдужість вбиває, у прямому сенсі вбиває. Ви просто дивилися, як сепаратисти роблять це з Україною. Дійсно, краса врятує світ, а байдужість його вб'є.

Ця війна вигідна Росії: «Нехай ті українці думають лише, як вижити, а не про якийсь там Євросоюз, краще життя і свободу слова».

Звісно, зараз ми й не думаємо, хоч би вижити лише. Медіа слухаю, але, здебільшого, не чую, бо брехня. Сама була, сама бачила. Вірю своїм очам значно більше, ніж телекамерам. І не вірю обіцянкам, а вірю діям.

«ЛОВІТЬ МОМЕНТ»

Як «втікала»... Зранку останні приготування, батько друга везе до Донецька на власній машині до вокзалу. На його вдачу, бо за декілька днів до цього він майже залишився без автомобіля. Ви ж розумієте, на потреби ДНР, святе діло. Як тільки нас не перевіряли на блокпостах! Паспорти показували, багажник машини відкривали, про мету, термін поїздки питали детально.

Нарешті, доїхали. Головне – прибути до столиці, щоб нікого з потяга не зняли, бо у ДНР великі потреби, потрібні освічені та малоосвічені люди – все одно кому окопи рити. Тільки зайшли до вагону – і дзвінок.

Фото Євгена РОГОВОГО

– Кажі, що ви на навчання їдете, може тоді не заберуть, – друг застерігає. – ДНРівці у вагон ідуть, можуть прискіпатись.

Хвилююсь, але, на щастя, марно. Поїхали. Зранку в Києві. Тут почуваю себе вільно. Якесь дивне відчуття. Дійсно, начебто все просто, але дивно. Ще залишились звички життя у ДНР: завжди беру з собою паспорт. Чи мало що?

Тривожно. Постійно на зв'язку з рідними, які залишилися там. Ситуація все гірша і гірша. Ось так і живемо. Але не по своїй волі, а по вашій, шановні. Не вбивайте мирних жителів, зробіть усе можливе, щоб більше не плакали українські матері за своїми синами. Сепаратистів уже майже ніхто не підтримує.

Ми хочемо бути з Україною. Знайте, Донецьк ніколи не був настільки проукраїнським, як зараз, ніколи ми не були настільки свідомими українцями.

Ловіть момент. Ми за єдність, за свою державність, за добробут. Ми не хочемо воювати, це головне для жителів Сходу.

Усім – миру...

Людмила ДОНЦОВА

▶▶▶ Віктор ЦИМБАЛ

Багряний схід не сонцем запалав,
А від пожеж почервонів та крові,
Від мук і сліз усіх, хто постраждав
Від проявів «братерської» любові.

Палають гвинтокрили, літаки,
Горять в огні чиїсь батьки та діти,
І сіють смерть з нечистої руки
Проплачені Росією бандити.

Та гнів росте, і Божий суд гряде,
Дух волі невмирущої не вбити.
Прокляття Путіну на голову впаде:
Він здумав цю пожежу розпалити.

Війна вбиває кращих з-поміж нас.
І лави повняться в «Небесній сотні»,
Та для Героїв зупинився час:
Вони у вічність перейшли з безодні.

ОСТАННІЙ ПОЛІТ

*Неділя...Трійця... Світлий, сонячний день... Віддзвонили дзвони... Тиша...
Щебет пташок, мир і спокій у природі, легко та якимось просвітлено-святково на
душі...*

Раптом – телефонний дзвінок. Погляд...

«А, подруга Валя. Напевно, щось про зустріч однокласників». Клавіша...

*І – незвичайно тихий переривчастий голос подруги: «Знаєш, у літаку, збитому
в четвер (6 червня), був Костя... Костя Могилко...»*

*Враз потемніло небо, закипіли на очах сльози, стало важко дихати. «Костя?!
Може, це помилка?!»*

*«Ми молимо, благаємо Всевишнього... Може, він серед тих двох, кого
шукають?.. Надія мізерна, та сподіваємось... Подзвонили Людї, Костиковій
сестрі...»*

КРАПЛИНА ВЕЛИКОЇ РОДИНИ

Маленька крапочка на карті України – Джулинка. Тут коріння роду Могилків, звідси родом батьки героя-льотчика, тут чекає нащадків дідівська хата...

Батько Кості Віктор Могилко теж мріяв про небо. Після закінчення школи вступив до льотного училища, закінчив його, та літати не дозволялося – змінив професію за збігом життєвих обставин.

Мати, Любов Петрівна, після закінчення технікуму працювала на Джулинському комбикормовому заводі лаборантом.

Серпень 1975 року об'єднав їх в одну сім'ю. Молоде подружжя переїздить в Вінницю. Тут Любов Петрівна працює лаборантом в Інституті кормів, Віктор Петрович трудився в різних установах.

27 травня 1978 року у них народився первісток – Костя. Дошкільне життя здебільшого проходило у бабусі Ніни, в Джулинці. Тут мав багато товаришів. Був характеру відкритого. Змалечку легко сходився з людьми, які тягнулися до нього, відчуваючи позитивну енергетику його душі.

Шкільні роки пройшли у Вінниці. Сім'я проживала по вулиці Келецькій, тож Костя закінчив 23-тю школу.

«Я хочу літати, і я буду літати!»

Згадує Катерина Іванівна Басанська, яка була класним керівником Кості впродовж останніх двох років його навчання:

– Пам'ятаю Костика таким позитивним – із голубими, як небо, очима, з доброзичливою і широкою посмішкою на обличчі, яка ніколи не покидала його личка. Навіть дивлячись на цю дитину зі спини, можна було з певністю сказати, що він посміхається. Мабуть, ця природна, щира посмішка і приваблювала до нього всіх, хто з ним спілкувався. Він був щирим і неконфліктним, компанійським, урівноваженим і відповідальним. Костя не був відмінником: він учився на «4» і «5», але ті предмети, які його цікавили, прагнув опанувати якнайглибше. Бувало, що Костя припускався якоїсь слабінки в навчанні. Я його питала: «Може, треба поговорити з батьками?», – але він, усміхаючись, відповідав: «Та ні, Катерино Іванівно, не потрібно, сам упораюся». І виправляв, і надолужував сам. Був цілеспрямованим, наполегливим. Яюсь, уже у випускному класі, я запитала його про подальші плани, і він сказав, що вступає до льотного училища. Я тоді щиро здивувалась: «Як, до училища? Може, спробуєш до інституту?» А він

▼ Синок Арсеній: «Татко полетів!»

▲ Літак АН-30Б на якому Костя Могилко побував у 29 країнах світу

▼ Вони були щасливими...

▲ Костянтин Могилко з бойовими побратимами ескадрильї «Блакитна стежа»

▲ Спільно з угорськими колегами в рамках міжнародної програми «Відкрите небо»

відповів: «Та ні, Катерино Іванівно, небо – то моя мрія і моя стихія. Я хочу літати, і я буду літати!» Востаннє я спілкувалася з Костиком Могилком у 2010 році і коли виходила на пенсію. Зустрілися з ним у коридорі: Костя саме виходив із кабінету завуча. До слова, щоразу, коли йому випадала нагода побувати у Вінниці, він обов'язково знаходив час, щоб відвідати рідну школу. Так було і під час його навчання в льотному училищі, так було й опісля, коли Костя вже служив у авіації».

ВИПРОБУВАННЯ СКНИЛОВА

Теплі родинні стосунки панували в сім'ї. Костя – улюблений брат молодшої сестри Людї, кумир двоюрідних братів.

Батько підтримував бажання Кості стати асом, а син марив небом. Тож після закінчення школи вступ до Харківського інституту льотчиків сприйнявся як закономірність.

Учитися довелось у важкі часи: майбутні льотчики добре знали теорію, але годин польотів мали дуже мало – було мізерне забезпечення національної авіації пальним...

Якось на питання Катерини Іванівни, чи багато доводиться літати, Костя, посміхаючись, відповів: «Та ні, Катерино Іванівно, на жаль, небагато, гасу немає...»

Та от навчання позаду. Попереду – Львівська авіабригада. Молодий льотчик прагне надолужити згаяне – більше літати, літати! У беручого пілота все виходило, все складалося як належить. От тільки часу на влаштування особистого життя бракувало...

Доля була доброзичливою до Кості. Під час трагедії на Скнилівському летовищі «сушка» впала туди, де

кілька хвилин тому стояв Костя...

Уже досвідченим пілотом Костянтин Могилко продовжив службу в Борисполі, у складі ескадрильї «Блакитна стежа», працював за програмою «Відкрите небо».

У Києві зустрів-таки свою половину, одружився. Тут народився його син.

Ще два роки тому підполковник Могилко мав право вийти на пенсію. Коли батько запропонував «приземлитися», Костя відповів:

– Я не можу не літати. Я не можу без неба. Небо – моя стихія, моє життя.

І ПРОДОВЖИВ СЛУЖБУ.

Траси польотів пролягали над усією Європою. В Косові Костя зустрів земляка: командир частини був родом із Шляхової.

Вдома, у батьків, залишилося живе нагадування про Косово – собака Бреза. Її малим цуценям Костя, порушуючи інструкції, привіз у рідну Україну.

Пролітаючи над Джулянкою, Костя дзвонив друзям. Й інколи, спостерігаючи за літаком, люди дивувалися: чому він махає крилами, чому робить коло? Це Костя вітався з осердям свого дитинства, своєю малою батьківщиною – Джулинкою.

Тепер – достопам'ятний спогад про Костю – фото Джулинка, зроблене з борту його літака. Земляки зацікавлені відшукують на цьому знімку свої вулиці, будинки...

Доброзичливий, дружній, відкритий, скромний – таким залишиться у пам'яті односельчан підполковник Костянтин Могилко. Хоча про його військове звання ми дізналися лише нещодавно...

07.08.13, 02.52

...Швидше до комп'ютера...

Вихід в інтернет... «Могилко Костянтин Вікторович, 1978 року народження...»

Пошук... На моніторі – Ірина Герасимова: 7 червня, 0 2.52...

Пілот Могилко високо літав... Похололо всередині, закололо серце... Правда... Кості, Кості, життєлюб-літуна Кості – нема...

Як подзвонити матері? Страх і жах... Що казати?..

Горе, коли батьки ховають дітей... Стократ страшніше, коли діти гинуть на війні – неоголошеній, страшній, підступній...

Льотчики могли уникнути смерті, вчасно покинувши палаючий літак, але внизу було місто зі своїм життям, і командир екіпажу не міг допустити загибелі мирних жителів та до останнього намагався відвести приречену машину подалі від будинків.

Борттехнік капітан Павло Дришлюк – останній із членів екіпажу, хто залишався на борту літака разом із Костянтином Могилком: силоміць виштовхував із літака інших членів екіпажу, які відмовлялися стрибати, не бажаючи залишати побратимів у скрутному становищі.

На жаль, і фотограф майор Сергій Камінський, і радист прапорщик Володимир Мамот, і бортмеханік прапорщик Олексій Потапенко покинули літак занадто пізно. Висота була замалою, і парашути не відкрилися повністю – один із них упав у озеро, двоє розбились об землю...

Павло Дришлюк до останнього боровся з пожежею в літаку, а потім відірвалось палаюче крило, один за одним почали вибухати баки з паливом.

Четвертий вибух був останнім і фатальним. Літак перестав реагувати на дії пілота. Паралізована машина падала до землі під кутом 800. Останні слова командира літака зафіксовані незалежними службами:

«Паша, нам пи...!»

Вибух...Пітьма...Безвість...Залишки літака розкидало вибуховою хвилею по донецькому полю. Він не впав на місто, не став гільйотиною для сотень мирних жителів Слов'янська. Їх урятував ціною власного життя і

життів свої побратимів командир спецборту АН-30Б підполковник Костянтин Вікторович Могилко.

ГЕРОЙ УКРАЇНИ

Прощання із героєм-авіатором на Вінниччині тривало два дні. 25 червня труну із тілом літаком привезли на Гавришівський аеродром, де з ним мали можливість попрощатися військовій авіаційній бригаді, представники командування, а також однополчани з Борисполя.

Над Вінницею довго кружляв літак із тілом пілота – так його друзі пом'янули Героя. А вже наступного дня, 26 червня, церемонія прощання проходила у вінницькому Будинку офіцерів.

Того дня природа, немов відчуваючи загальний настрій, пролилась на землю рясними сльозами. А люди, незважаючи на дощ, ішли й ішли віддати останню шану льотчику. Військовослужбовці вінницького гарнізону, однополчани, батьки, родичі, друзі і просто небайдужі громадяни – всі, хто знав Костянтина Могилка, – провели його в останню дорогу.

Під траурні звуки військового оркестру тихо кладуть квіти на спеціальний столик, хрестяться і мовчки відходять. Багато хто не може стримати сліз. Біля труни застигла почесна варта. Раз-по-раз чути гамовані ридання: це батьки Віктор Петрович і Любов Петрівна ніяк не можуть змиритись із втратою найдорожчого – рідного сина.

Костянтин Могилко на різних літаках ескадрильї «Блакитна стежа» в рамках міжнародної програми «Відкрите небо» побував у 29-ти країнах світу, а смерть спіткала його над рідною землею, в українському небі.

11 нагород отримав Костянтин Могилко за час служби в транспортній авіації, дванадцять – Герой України – присвоєна Костянтину посмертно. Але ніякі відзнаки і пільги не замінять батькам сина, дружині – чоловіка, а осиротілим діткам – батька.

Костянтин Могилка поховали на цвинтарі села Пирогове, що під Вінницею. Він сповна виконав свій обов'язок, а нам залишив не лише пам'ять про свій подвиг, а й моральний орієнтир у житті.

Джулінка – Вінниця.

Олена БІЛОГРИВА
Віктор ЦИМБАЛ

P. S.

Минуло 40 днів з дня загибелі Костянтина і його побратимів. Скільки людей ще загинуло за ці 40 днів? Скільки їх ще загине?! І де кінець цим смертям?! Де кінець горю матерів і дружин, де кінець їх сльозам?! Скільки ще сиріт з'явиться на цій стражденній землі, ім'я якій – Україна, через імперські амбіції і шовіністичні вибрики наших «братів-слов'ян»?!

Екіпаж загинув, аби жили мешканці Слов'янська. Страшно навіть подумати, що було б із містом, аби на нього впала багатотонна палаюча машина. Що ж, даремно у Святому Письмі сказано, що «немає більшої любові, аніж хто покладе власне життя за други своя».

...Початок літа... Буяє природа, люди святкують весілля, родини, дні народження... Тим часом гинуть діти, наші, українські, найкращі з найкращих...

Джулінка – у розгубленості. Сльози, сльози, сльози... Важко... Кості, який ніколи не проїжджав, не приходив, не зупинившись, не привітавшись, не поговоривши, – нема... Але ні. Костя житиме у наших серцях, у пам'яті вічно...

Він вічно житиме в небі, яке так любив, із яким не міг розлучитись і яке забрало його до себе.

▶▶▶ Віктор ЦИМБАЛ

*Пам'яті Героя України
Костянтина Могилка, командира АН-30Б,
збитого над Слов'янськом 6 червня 2014 року,
сина мого однокласника Віктора Могилка*

Його мрія і доля –
Це нестримний політ,
Та в жалобі і болю
Він покинув цей світ.

Батька, братика, сина
Підло вбила війна,
І невтішна дружина –
Передчасно вдова.

Небо враз розкололось,
Згасло сонце в димах
І навік заховалось
У застиглих очах...

Він не дбав про безпеку,
Він людей рятував,
Бо в літак, як в лелеку,
Хтось підступно стріляв.

Смерть таланту не має,
Бо падлюки живі,
А його вже немає
На стражденній землі.

Він не прагнув померти,
Він любив це життя,
Та з холодної смерті
Вже нема вороття.

Очі – кольору неба,
І душа – ніби птах...
Мабуть, Господу треба,
Щоб ти жив в небесах.

Ти загинув трагічно
У донецьких степах,
Але житимеш вічно
В небайдужих серцях...

▶ с. Джулинка,
де пройшли
дитячі роки
Кості Могилка.
Фото зроблене
з борту його
літака.

НЕБЕСНИЙ ВАСИЛЬ

«Чому я не знаю ваших Героїв?! – сколихнув аудиторію українською риторикою посол Польщі Генрік Литвин на презентації Майданно-революційного числа часопису «ЄвроАтлантика». – Чому не відаю жодного імені реального подвижника війни на Сході України?..»

ХТО НАШІ ГЕРОЇ?

Невже?..
Невже такий наш менталітет?..
Невже, крім нас, наших героїв ніхто не визнає?..
Ми живемо, бо хтось щодня віддає своє життя за нас. А хто?
Хто ці бійці? Як їх звати?..
Невже не знаємо?..

НІЖ У ДУШУ

Наші хлопці гинуть на війні.
Не оголошеній «братній» війні проти нас.
Коли чую це слово – то враження таке, ніби хтось на-
вмисно ножем шматує мою душу.
Скільки гіркоти, болю, сліз у цьому слові!!!

ВІСТКИ РОЗБРАТУ

Це відчуваю не тільки я.
Усі українці щодня моляться за життя захисників, які
боронять Україну від терористів. Адже на Сході України
вже довгий час проходять воєнні дії між українськими
бійцями і російськими найманцями.
Щодня десятки сімей отримують вістки про смерті
чоловіків, синів, братів, яким не була байдужою доля
Батьківщини.

ПЕРША СТРАТЕГІЧНА ПЕРЕМОГА

За весь час проведення Антитерористичної операції перша стратегічна перемога української армії сталася в ході звільнення Первомайська. В Донецькій області.

Ворогів було вп'ятеро більше...

Але... Але наші хлопці добилися свого!

В обмін на перемогу віддав своє життя Василь Кобернюк.

Боець підрозділу, дислокованого в Хмельницькому.

Василь родом із міста Ізяслава.

ОБЦЯВ ПОВЕРНУТИСЯ ЖИВИМ

Виконуючи бойове завдання, Василь вирішив прикрити своїх побратимів.

Снайперська куля так раптово обірвала молоде життя... Влучила у шию та вийшла за вухом.

Василь Кобернюк загинув 24 липня, близько 16-ї години.

Це трагічне повідомлення миттєво розлетілось Ізяславом та районом.

Василя у місті знали й поважали. Рідні та друзі не хотіли вірити у це.

Василь поїхав із рідної домівки.

Поїхав, незважаючи на сльози мами та нареченої, на відмовляння друзів.

Поїхав веселим, урівноваженим та спокійним.

Він вірив та переконував усіх:

– Обов'язково повернуся живим.

А сталось усе не так...

І сльози вихлюпнулися надто гіркими...

ПОВЕРНУВСЯ...

26 липня разом зі своїми побратимами, які з ним загинули за нашу незалежність, Василь повернувся. У домовині.

У неділю, 27 липня, провести в останню путь свого Героя прийшло більше тисячі земляків.

Поховали Василя Кобернюка на цвинтарі Старого міста. З державними почестями. Під залпи бойової зброї та виконання Гімну України.

Ніхто не стримав сліз: адже йому минуло лише 30...

– Василь був призваний 24 червня, але тільки 1-го липня підписав контракт. Він практично провоював 24 дні, – ледь тримає свою волю в кулаці міський голова Ізяслава Валентин Паньковський.

ЗВИЧАЙНИЙ

Василь зростав у звичайній сім'ї, разом із двома братами. Завдяки своїй привітній вдачі мав багато друзів. Завжди всім приходив на допомогу. Любив свою сім'ю, а найбільше – маму.

Служив у Замковій виправній колонії № 58, у рідному місті, на посаді молодшого інспектора відділу охорони. Але завжди казав, що така служба – не для нього. В душі він залишався десантником...

Василь мав численні спортивні досягнення. На базі цієї установи сформував одну з найміцніших районних футбольних команд. Був гравцем ФК «Горинь». Захищав честь району в обласному чемпіонаті.

Кобернюк завжди залишався дисциплінованим працівником, відданим товаришем і щирою людиною.

Але виношував плани про іншу – бойову – службу. І реалізував їх. 1 липня підписав контракт, за яким був зарахований до центру спецпризначення.

Добре володів зброєю, що відобразилось на його подальшій спеціальності. Ще б пак: десантник!

Разом із бойовими товаришами вирушив на Схід.

МРІЯВ ОДРУЖИТИСЯ ВОСЕНИ...

Трагічно обірвалося життя молодого воїна.

Він зробив усе, щоб путінська нечисть не дісталася до його домівки.

Невизнана і неоголошена війна забрала у матері сина, у нареченої – чоловіка, у друзів – надійного товариша.

Він був справжнім. Справжнім сином. Справжнім другом. Справжнім воїном.

Справжнім Героєм.

– Я знаю Василя не один рік. Був хорошим, спокійним. Мав велику витримку як у спорті, так і у побуті. Брав участь у громадському житті міста. Наприклад, збирав гроші, щоб зробити пляж. На жаль, цю справу не закінчив... – ледь стримує сльози знайома Василя – Катерина Луцик.

ДУША МОВЧИТЬ, А СЕРЦЕ ПЛАЧЕ

Жодні слова не заспокоють душі рідних... Співчуваю мамі, нареченій, близьким відважного воїна. Пишаймося нашим Героєм!

Дорогий земляче, ти у пам'яті – назавжди. Відлетів у небо, та залишив величезний слід. Щира посмішка закарбувалась у свідомості. Гордість за тебе переповнює душу. Але серце плаче за тобою.

Вічна пам'ять Героям, які підкорили віки!

Ізяслав – Київ.

Олена МАЧУЛЬСЬКА

P. S.

Василь Кобернюк удостоєний ордена «За мужність» III ступеня указом президента України Петра Порошенка «Про відзначення державними нагородами України» від 8 серпня 2014 року.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України. Посмертно...

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!

Копія

ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД міста КИЄВА
01601, м. Київ, вул. Командарма Каменєва, 8, корпус 1

УХВАЛА
про залучення третіх осіб

м. Київ № 826/9751/14
10:44

24 липня 2014 року

Окружний адміністративний суд міста Києва в складі судді Маруліної Л.О., при секретарі судового засідання Шереметьєвій Т.В., розглянувши у попередньому судовому засіданні питання щодо залучення третіх осіб до участі у справі за позовом Міністерства юстиції України, Державної реєстраційної служби України

в інтересах держави Генеральна прокуратура України
до Комуністичної партії України
про заборону політичної партії,
за участю: представників сторін.

ВСТАНОВИВ:

Міністерство юстиції України та Державна реєстраційна служба України, в інтересах держави Генеральна прокуратура України (в порядку ст. 60 Кодексу адміністративного судочинства України) звернулись до Окружного адміністративного суду міста Києва з адміністративним позовом до Комуністичної партії України, в якому просять заборонити діяльність Комуністичної партії України, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 05.10.1993 (свідоцтво №505).

Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 11.07.2014 відкрито провадження у справі та призначено попереднє судове засідання.

Від Всеукраїнського об'єднання "Свобода", Радикальної Партії Олега Ляшка, Громадської організації "Воля-Громада-Козацтво", Української республіканської партії, Борківського Віктора Вікторовича надійшли письмові клопотання про залучення їх до участі у справі в якості третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивачів.

Крім того, від Міністерства юстиції України та Державної реєстраційної служби України надійшли письмові клопотання про залучення до участі у справі в якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивачів Служби безпеки України.

Відповідно до частини другої статті 53 Кодексу адміністративного судочинства України треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, можуть вступити у справу на стороні позивача або відповідача у будь-який час до закінчення судового розгляду, якщо рішення у справі може вплинути на їхні права, свободи, інтереси або обов'язки. Вони можуть бути залучені до участі у справі також за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, або з ініціативи суду. Вступ третіх осіб, які не заявляють самостійних

вимог на предмет спору, не має наслідком розгляд адміністративної справи спочатку. Оскільки за висновком суду, рішення у даній справі може вплинути на інтереси Служби безпеки України, Всеукраїнського об'єднання "Свобода", Радикальної Партії Олега Ляшка, Громадської організації "Воля-Громада-Козацтво", Української республіканської партії, Борківського Віктора Вікторовича, які впливають зі змісту та цілей їх діяльності, суд вважає за необхідне залучити вказаних осіб до участі у справі в якості третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивачів. Керуючись статтями 53, 160, 165 Кодексу адміністративного судочинства України, Окружний адміністративний суд міста Києва, -

УХВАЛИВ:

Залучити в якості третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, на стороні позивачів Службу безпеки України, Всеукраїнське об'єднання "Свобода", Радикальну Партію Олега Ляшка, Громадську організацію "Воля-Громада-Козацтво", Українську республіканську партію, Борківського Віктора Вікторовича до участі в адміністративній справі №826/9751/14 за позовом Міністерства юстиції України та Державної реєстраційної служби України про заборону діяльності Комуністичної партії України, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 05.10.1993 (свідоцтво №505).

Ухвала набирає законної сили з часу її постановлення. Кодексом адміністративного судочинства України не передбачено оскарження ухвали про залучення до участі у справі третіх осіб.

Суддя

з оригіналом згідно

секретар Шереметьєва Т.В.

Л.О. Маруліна

ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД міста КИЄВА
01601, м. Київ, вул. Командарма Каменєва, 8, корпус 1, е-пошта: info@adm.ki.gov.ua

ПОВІСТКА ПРО ВІКЛИК

Суддя Маруліної Л.О.

29.07.2014

Окружний адміністративний суд міста Києва (надалі - АРСуд) у суді для участі в судовому засіданні у справі № 826/9751/14 за позовом Міністерства юстиції України про заборону діяльності партії Комуністична партія України від 14.08.14 р. о 10:00 год, за адресою м. Київ, вул. Командарма Каменєва, 8, корпус 1, зал судового засідання № 1.
Судове засідання відбувається до суду для участі у судовому засіданні у процесуальному статусі третьої особи, Державна реєстраційна служба України.
Адресат зв'язується до суду за участю судового засідання у процесуальному статусі третьої особи, що наслідком використання адресата до суду у судове засідання є можливість вплинути на рішення суду.
Окружний адміністративний суд міста Києва робить вголос, що наслідком використання адресата до суду у судове засідання є можливість вплинути на рішення суду.
Окружний адміністративний суд міста Києва робить вголос, що наслідком використання адресата до суду у судове засідання є можливість вплинути на рішення суду.
Окружний адміністративний суд міста Києва робить вголос, що наслідком використання адресата до суду у судове засідання є можливість вплинути на рішення суду.
Окружний адміністративний суд міста Києва робить вголос, що наслідком використання адресата до суду у судове засідання є можливість вплинути на рішення суду.
Окружний адміністративний суд міста Києва робить вголос, що наслідком використання адресата до суду у судове засідання є можливість вплинути на рішення суду.
Адресата за першою наявністю зв'язує до публічного АРСуду.

Секретар судового засідання

Шереметьєва Т.В.

ПЕТРО ПОРОШЕНКО:

**Ми маємо бути
сильними і жорсткими**

Перший публічний виступ президента України Петра Порошенка відбувся на випуску слухачів Національного університету оборони України імені Івана Черняховського.

Верховний головнокомандувач Збройних сил України Петро Порошенко привітав офіцерів Української армії із черговим випуском університету та зі 100-річним ювілеєм цього навчального закладу.

– Сто років тому в Києві на історичному місці, яке назвали Кадетським гаєм, – відзначив президент України, – була започаткована естафета військової освіти, славних офіцерських традицій та ратних справ. І я, і весь український народ віримо у вас, дорогі випускники, та покладаємо на вас надію. Ми будемо пишатися вами. Слава Україні!

Глава держави пояснив нинішню ситуацію в Україні:

– Україна перебуває у стані війни. Це війна нового типу: з використанням професійних диверсійних груп, найманців, добровольців із числа мешканців Сходу. У цих місцевих добровольців – дуже промиті мізки російською пропагандою. На жаль, українську армію системно знищували багато років. Війну зустріли голі, босі, голодні, погано озброєні бійці. Останні копійчини українці

віддають на підтримку армії. І це призвело до початку відродження національного війська.

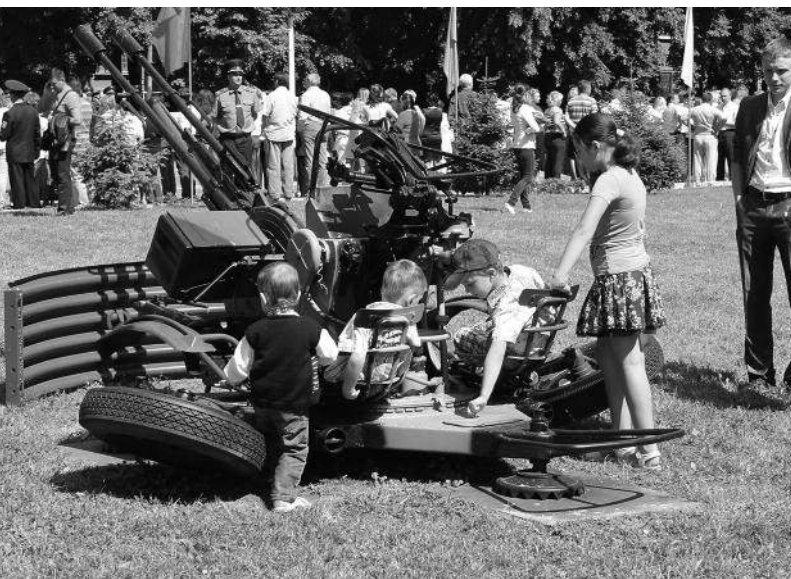
Президент зазначив, що склад супротивника дуже строкатий, але Україна перемаже у цій неоголошеній війні:

– З ким ми воюємо? Проросійські настрої панують у дуже малому прошарку суспільства. Основні ударні сили агресора – російські найманці. Допоміжні ударні сили – місцевий криміналітет, колишні правоохоронці, наркомани, алкоголіки. Соціальною базою супротивника є знедолений місцевий пролетаріат, який не хоче і не буде брати зброю до рук.

Тому ми маємо бути сильними і жорсткими. Ми перемажемо. І перемога є невідворотною, бо це наша армія на нашій території.

Я впевнений, що ми отримає нову, надзвичайно згуртовану армію – із досвідом не лише військових дій, а й переконливих перемог.

Олена БАРЧУК
Спецкор ЄА

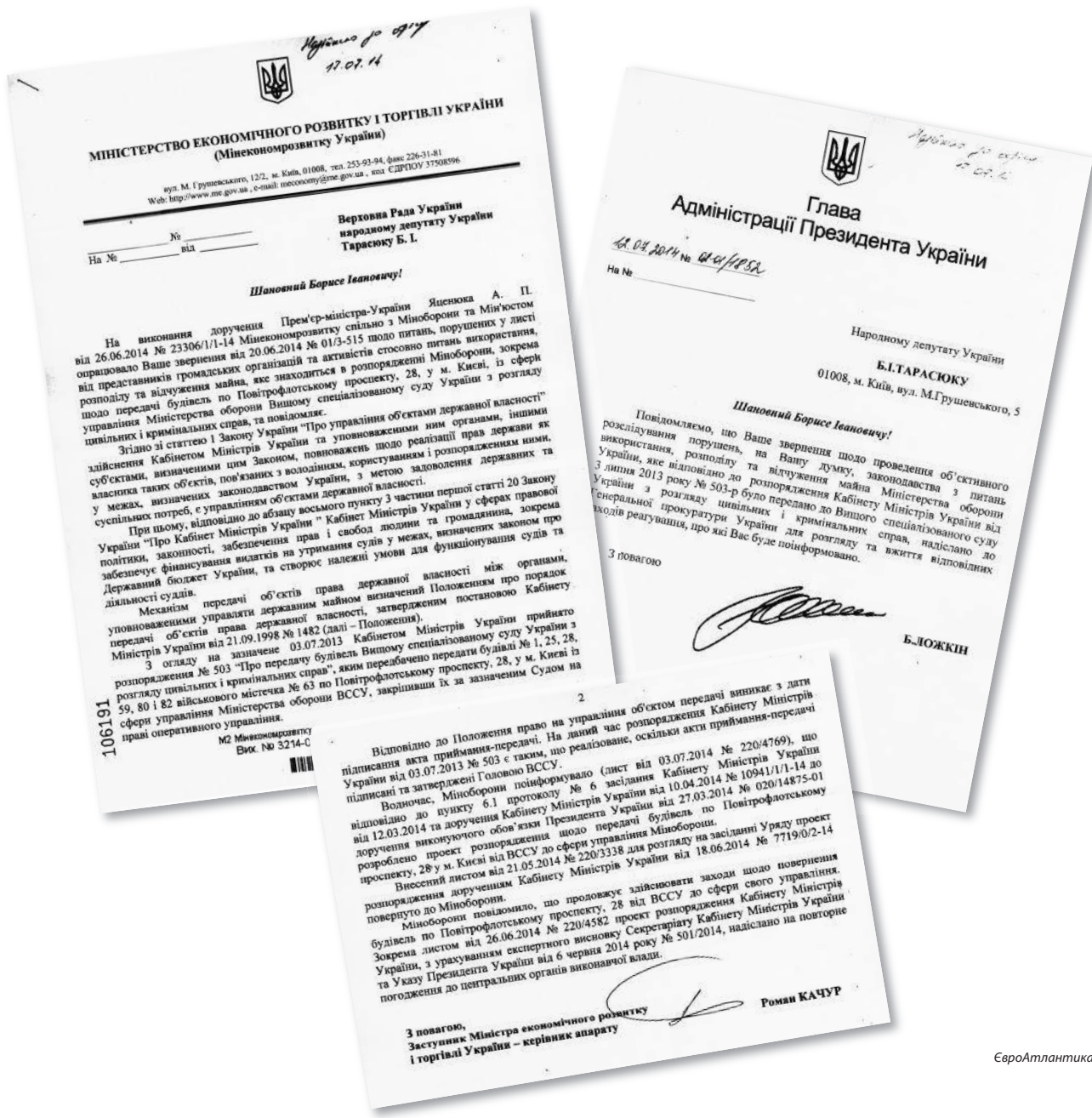
P. S.

До редакції ЄА звернулася група керівників громадських організацій, зокрема «Офіцери Майдану», з проханням посприяти поверненню Національному університетові оборони України імені Івана Черняхівського значної частини будівель та території, відібраних минулою владою, яка послідовно розвалювала Збройні сили та всю безпекову систему держави.

Голова громадської ради нашого часопису Борис Тарасюк надіслав президентові Петру Порошенку депутатське звернення щодо об'єктивного розслідування порушень законодавства з питань використання, розподілу та відчуження майна Міністерства оборони.

«ЄвроАтлантика» тримає на контролі хід розв'язання цієї злободенної проблеми.

ЄА.

QUI PRODUIT?!

Кому вигідно?!

Петро КЛИМЕНКО
Член ГО «Офіцери Майдану»,
полковник

Усі роки незалежності українську армію планомірно розвалювали, прикриваючись гаслом реформування. Техніку та озброєння розпродували, навчальні заклади Міністерства оборони знищували...

За часів Януковича цей процес досяг апогею. До 2015 року в Україні вже не мало бути боєздатної армії!

А немає армії – немає держави.

Нагадаю: «Той, хто не хоче годувати власну армію, скоро буде годувати чужу» (Наполеон).

Завдання нинішньої влади – відродити українську армію і побудувати її на нових засадах. Малочисельну, високоефективну. Таку, яка здатна протистояти сучасним загрозам і викликам.

Необхідно повернути авторитет військової служби, змінити советський генералітет і розвинути систему колективної безпеки.

Враховуючи анексію Криму Російською Федерацією і війну на Південному Сході України, це завдання надактуальне.

Починати треба із забезпечення і навчання підрозділів. Територія та корпуси Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського передано Вищому апеляційному суду. Де готувати кадри? Чи судді воюватимуть – аж у кількості 90 чоловік?

На це питання вже протягом півроку правління нової влади і ведення війни на Південному Сході відповіді немає. Навчання еліти Збройних сил України – під загрозою зриву.

Кому це вигідно?!

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ОЧИМА ЕКСПЕРТІВ:

I півріччя 2014 року

Наведені результати двох опитувань експертів – у грудні 2013 р. та у червні 2014 р. за традиційною методикою (застосовується з 1997 р.) серед чотирьох груп осіб, причетних до аналізу, планування, експертизи зовнішньої і безпекової політики України та прийняття політичних рішень (працівники органів державної влади й державних аналітичних структур, військова еліта, фахівці неурядових організацій, журналісти). Вони представляють основні регіони України – Центр (переважно Київ), Схід, Захід, Південь.

Автор програми дослідження О. Потехін. В опитуванні брали участь 40 експертів на початку грудня 2013 року (після призупинення укладання Угоди про асоціацію з ЄС і до укладання угод із Росією щодо кредиту та «здешевлення» ціни на газ).

Збір та обробка анкет – Н. Пархоменко.

Для порівняння залучено результати опитування, проведеного наприкінці червня 2014, у якому брали участь 47 експертів.

Збір та обробка інформації – В. Лебідь.

Таблиця 1

Яким чином на міжнародне становище України вплинули акції громадянської непокори у листопаді-грудні 2013 р. та у січні-лютому 2014 р. – Євромайдан ?

	позитивно	скоріше позитивно, ніж негативно	скоріше негативно, ніж позитивно	негативно	ніяк не вплинули
Грудень 2013	42,5 %	35 %	12,5 %	2,5 %	7,5 %
Червень 2014	60 % + 17,5	36 %	1 % - 11,5	2 %	1 %

Таблиця 2

Яким чином на міжнародне становище України вплинув зрив підписання у Вільнюсі Угоди про асоціацію з ЄС у листопаді 2013 р.?

	позитивно	скоріше позитивно, ніж негативно	скоріше негативно, ніж позитивно	негативно	ніяк не вплинули
Грудень 2013	2,5 %	5 %	5 %	77,5 %	10 %
Червень 2014	6 %	9 %	16 %	62 %	7 %

Таблиця 3

Чи відповідає національним інтересам України курс на вступ до Європейського Союзу?

	Грудень 2013	Червень 2014
так	90	76
скоріше так, ніж ні	2,5	19
скоріше ні, ніж так	5	1
ні	0	3
важко сказати	2,5	1

Таблиця 4

Якими, на Ваш погляд, є шанси України на ратифікацію Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році? (грудень 2013)

високими	середніми	низькими	нульовими	важко сказати
5 %	30 %	40 %	10 %	15 %

Таблиця 5

Якими, на Ваш погляд, є шанси України на успішну реалізацію Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 р.? (Червень 2014)				
високими	середніми	низькими	нульовими	важко сказати
55 %	32 %	6 %	1 %	6 %

Таблиця 6

			висока	посередня	низька	нульова	важко відповісти
1	Дії органів виконавчої влади	грудень 2013	5 %	12,5 %	42,5 %	10 %	5 %
		червень 2014	23 +18	56 +43,5	19 -23,5	1 -9	1
2	Законодавче забезпечення	грудень 2013	2,5 %	47,5 %	20 %	25 %	5 %
		червень 2014	10 +7,5	63 +15,5	24	3 -22	0
3	Кадрове забезпечення	грудень 2013	5 %	27,5 %	55 %	0 %	12,5 %
		червень 2014	4	37 +9,5	50	4	4
4	Фінансове забезпечення	грудень 2013	0 %	10 %	55 %	25 %	10 %
		червень 2014	3	34 +24	52	10 -15	0
5	Якість виконання ухвалених рішень	грудень 2013	0 %	12,5 %	50 %	32,5 %	5 %
		червень 2014	0	40 +27,5	51	6 -26,5	3
6	Забезпечення громадської підтримки	грудень 2013	45 %	25 %	17,5 %	5 %	7,5 %
		червень 2014	42	39 +14	14	4	0
7	Забезпечення міжнародної підтримки	грудень 2013	42,5 %	32,5 %	17,5 %	2,5 %	5 %
		червень 2014	43	44 +11,5	9 -8,5	4	0

Таблиця 7

Що в Україні сьогодні головним чином перешкоджає її інтеграції до Євросоюзу?

(Сума відсотків більша 100, оскільки експерти могли обирати до трьох варіантів)

	Грудень 2013	Червень 2014
спадщина радянської системи мислення та суспільної організації	40	53 +13
нездатність лідерів держави визначити та втілювати на практиці стратегічні пріоритети	50	21 -29
корупція та організована злочинність	42,5	71 +28,5
вплив лівих політичних сил	0	3
професійна нездатність дипломатичної служби	0	1
вплив "російського чинника"	77,5	81
повільні економічні реформи	17,5	38 +20,5
слабкість інститутів громадянського суспільства	15	18
порушення прав людини	2,5	1
небажання на практиці правлячої еліти інтегруватися	45	11 -34
байдужість до України керівних структур ЄС, які гальмують цей процес	0	12 +12
анексія Криму Росією	-	1
ніщо не перешкоджає	0	7

Таблиця 8

Характеристика змін якісного стану відносин України з її ключовими зовнішніми партнерами

(%, підсумок перевищує 100%, оскільки можна було вказати до трьох показників)

	Європейський Союз		Російська Федерація		Сполучені Штати Америки		Польща	
	Грудень 2013	Червень 2014	Грудень 2013	Червень 2014	Грудень 2013	Червень 2014	Грудень 2013	Червень 2014
Зближення	22,5	81 -58,5	25	0 -25	5	20 +15	27,5	25
Дистанціювання	35	0 -35	2,5	23 +21,5	25	2,5 -22,5	2,5	2,5
Стабільність, збереження статус-кво	5	3	0	0	20	14	52,5	40 -12,5
Інтеграція	15	23 +8	2,5	0	2,5	2,5	10	7,5
Стагнація відносин	52,5	5 -47,5	10	6	42,5	7,5 -35	5	7,5
Сателітна залежність України	2,5	3	45	1,5 -43,5	2,5	5	0	0
Рівноправне партнерство	2,5	6	0	0	0	0	27,5	35 +7,5
Нерівноправне, асиметричне партнерство	7,5	37 +29,5	55	6 -49	27,5	55 -27,5	2,5	2,5
Конкуренція, суперництво	0	0	12,5	15	2,5	3	5	0
Напруга	37,5	1,5 -36	37,5	98,5 +61	20	3	10	0
Ворожнеча	0	0	10	98,5 +88,5	0	0	0	0
Взаємозалежність	12,5	14	10	5	0	7,5 +7,5	15	10
Клієнт-патрональні відносини	2,5	26 +23,5	12,5	3 -9,5	25	27,5	0	0

Таблиця 9

Назвіть три-чотири країни, союзи держав, міжнародні організації тощо, з якими відносини України розвивалися останнім часом найбільш успішно

Грудень 2013	Червень 2014
1. ЄС – 50%; 2-3. Польща – 35%; 2-3. Китай – 35%;	1. ЄС – 70%; 2. США – 59%; 3. Польща – 57%;
4. ОБСЄ - 25%; 5. ООН - 15%; 6. НАТО - 12,5%; 7. США - 7,5%; 8-10. Росія - 5% , РЄ - 5%, Туреччина – 5%; 11-15. Білорусь, ФРН, Грузія, Литва, ЮНЕСКО – по 2,5%; Важко сказати, таких немає – 22,5%.	4. НАТО – 15%; 5. Литва – 13,5%; 6-8. Грузія, МВФ, Німеччина – по 7,5%; 9. Китай – 7%; 10. ООН – 6%; 11. Канада – 4,5%; 12-17. Білорусь, Велика Британія, ОБСЄ, Франція, країни Балтії, Швеція – 3%.

Таблиця 10

Вплив зарубіжних партнерів на прийняття рішень в Україні									
	Європейський Союз	НАТО	Росія	МВФ, інші фінансові установи	США	Транснаціональні корпорації	Рада Європи	ОБСЄ	ООН
Грудень 2013	75	0	100	37,5	37,5	17,5	2,5	0	0
Червень 2014	90 + 15	2	60 - 40	52 +14,5	80 +42,5	6 -11,5	0	3	0

Таблиця 11

Чи відповідає національним інтересам України вступ до Євразійського союзу раніше - Єдиного економічного простору) разом із РФ, Казахстаном, Білоруссю та Вірменією?		
	Грудень 2013	Червень 2014
так	0%	4%
скоріше так, ніж ні	7,5%	1%
скоріше ні, ніж так	7,5%	11%
ні	82,5%	81%
важко сказати	2,5%	1%

Таблиця 12

Якими, на Ваш погляд, є перспективи участі України в путінському проєкті Євразійського союзу?					
	високими	середніми	низькими	нульовими	важко сказати
Грудень 2013	12,5%	30%	32,5%	5%	20%
Червень 2014	3%	2%	25%	70%	0%

Таблиця 13

Чи відповідає національним інтересам України негайна денонсація Харківських угод щодо пролонгації перебування на території України Чорноморського флоту РФ?		
	Грудень 2013	Червень 2014
так	47,5%	60%
скоріше так, ніж ні	17,5%	10%
скоріше ні, ніж так	15%	7%
ні	10%	6%
важко сказати	10%	16%

Таблиця 14

Чи набув процес перетворення України на сателіта Росії незворотного характеру? грудень 2013 р.				
ні	скоріше ні, ніж так	скоріше так, ніж ні	так	важко сказати
15 %	60,9 %	17,5 %	0 %	7,5 %

Таблиця 15

Чи процес перетворення України на сателіта Росії остаточно зупинився? червень 2014 р.				
так	скоріше так, ніж ні	скоріше ні, ніж так	ні	важко сказати
20 %	49 %	16 %	9 %	6 %

Таблиця 16

Якими є шанси на введення щодо українських посадовців санкцій (на кшталт списку Магнітського)? грудень 2013				
високими	середніми	низькими	нульовими	важко сказати
25 %	27,5 %	27,5 %	5 %	15 %

Таблиця 17

Якими є шанси на введення щодо російських посадовців подальших санкцій (на кшталт списку Магнітського)? червень 2014				
високими	середніми	низькими	нульовими	важко сказати
37 %	40 %	19 %	4 %	0 %

Таблиця 18

Як відомо, існують відмінності між регіонами у ставленні до зовнішньополітичного курсу України. Як Ви вважаєте, сьогодні вони...				
	поглиблюються	нівелюються	залишаються без змін	важко сказати
Грудень 2013	52,5 %	17,5 %	27,5 %	2,5 %
Червень 2014	33 % -19,5	39 % +21,5	14 % -13,5	13 %

Чи існують для України наведені загрози?

			Існує	Не існує і є всі передумови запобігти її виникненню	Не існує, але може виникнути	важко відповісти
1	Порушення територіальної цілісності держави під впливом внутрішніх чинників	грудень 2013	62,5	12,5	22,5	2,5
		червень 2014	79 +16,5	10	10	1
2	Анексія частини її території іншою державою	грудень 2013	30	15	55	0
		червень 2014	94 +64	0	6	0
3	Втрата або обмеження державного суверенітету	грудень 2013	67,5	0	32,5	0
		червень 2014	89 +21,5	9 +9	1	1
4	Втягування України в конфронтацію міжнародних суб'єктів	грудень 2013	47,5	17,5	30	5
		червень 2014	89 +41,5	3 -14,5	9 +21	0
5	Втягування України у збройні конфлікти на території сусідніх країн	грудень 2013	2,5	67,5	22,5	7,5
		червень 2014	25 +22,5	36 -31,5	35 -12,5	4
6	Поширення міжнародних конфліктів на територію України	грудень 2013	7,5	30	50	12,5
		червень 2014	59 +51,5	10 -20	25 -25	6
7	Погіршення міжнародного іміджу України	грудень 2013	97,5	2,5	0	0 (12.12-0)
		червень 2014	41 -56,5	46 +43,5	10 +10	3
8	Узурпація влади певними політичними силами	грудень 2013	92,5	2,5	5	0
		червень 2014	43 -49,5	20 +17,5	36 +31	1
9	Економічний занепад	грудень 2013	97,5	2,5	0	0
		червень 2014	80 -17,5	6	13 +13	1
10	Позбавлення (або значне ускладнення) доступу України до ресурсів (насамперед енергоресурсів)	грудень 2013	75	7,5	17,5	0
		червень 2014	90 +15	4	6 -11,5	0
11	Позбавлення (значне ускладнення) доступу України до іноземних ринків збуту вітчизняної продукції	грудень 2013	90	7,5	2,5	0
		червень 2014	64 -26	19 +11,5	14 +11,5	3
12	Критична залежність стратегічних підприємств, галузей економіки від іноземного капіталу	грудень 2013	75	5	17,5	2,5
		червень 2014	57 -18	18 +13	22	3
13	Переростання внутрішніх протиріч на відкриті конфлікти із застосуванням сили	грудень 2013	72,5	12,5	12,5	2,5
		червень 2014	80 +7,5	10	10	0
14	Перетворення України на буферну зону	грудень 2013	47,5	30	27,5	5
		червень 2014	67 +19,5	6 -24	23	4

15	Поширення на територію України міжнародного тероризму	грудень 2013	7,5	45	42,5	5
		червень 2014	84	14	2	0
16	Зниження ефективності силових структур до рівня, що не забезпечує надійний захист від існуючих та потенційних загроз	грудень 2013	87,5	2,5	10	0
		червень 2014	51 -36,5	29 +26,5	10	10
17	Високий рівень бідності населення, конфліктогенний рівень майнового розшарування населення України	грудень 2013	90	0	7,5	2,5
		червень 2014	69 -21	10 +10	21 +13,5	0
18	Руйнування системи суспільних цінностей	грудень 2013	72,5	10	12,5	5
		червень 2014	41 -31,5	30 +20	20 +7,5	9

Таблиця 20

Які напрямки співробітництва з НАТО є пріоритетними для України сьогодні? (%)
(Сума відсотків більше 100, оскільки експерти могли обирати до трьох варіантів)

	Грудень 2013	Червень 2014
таких немає, співробітництво з НАТО взагалі не потрібне	2,5	2
створення передумов для вступу України до НАТО в перспективі	32,5	25 -7,5
створення передумов для вступу України до НАТО найближчим часом	25	24
спільна розробка концептуальних засад військової політики	10	20 +10
пряма допомога у здійсненні військової реформи	35	52 +17
допомога у створенні системи демократичного цивільного контролю за силовими структурами	25	22
надання додаткових гарантій безпеки Україні	52,5	39 -13,5
узгодження військово-технічної політики, підтримка ВПК	10	31 +21
торгівля зброєю, спецтехнікою, послугами військово-технічного призначення	7,5	17 +9,5
підготовка кадрів	25	28
спільні навчання	32,5	24 -8,5
участь у миротворчих операціях	27,5	15 -12,5

Тетяна ЧОРНОВОЛ, 1 грудня 2013 р.
Фото Тараса ДОВГИЧА

ПУТІН І ЙОГО ЗЛОЧИННИ ПОПЛІЧНИКИ

пройшли точку неповернення

Західна преса обурюється наслідками катастрофи літака Malaysia Airlines, а надто варварським поводженням бойовиків із тілами жертв. Редакції вважають, що Росія може перейти в розряд держав-парій. Найефективнішим засобом її стримування мають стати дедалі жорсткі секторальні санкції.

«Тіла як доказ» – такий заголовок має редакційна стаття *The Times*.

«Загорнуті в чорні поліетиленові пакети, тіла більш як двохсот жертв авіакатастрофи завантажено в охолоджувані вагони на залізниці, що проходить через нічийну землю на сході України», – йдеться у публікації. «Цей відвертий акт варварства відбувається на краю Європи. Неприйнятним є хазяйнування головних підозрюваних на місці злочину», – обурюється редакція.

«Завдяки заходам США, російська держава відрізана від західних ринків капіталу. Наступним етапом мають бути санкції не тільки проти окремих компаній, а й проти енергетичного і фінансового секторів», – вважає видання. «Ці кроки будуть болючі для Німеччини, залежної від російської енергії, і для Британії, яка зазнає втрат у бізнесі в лондонському Сіті. Однак зараз має бути ясно навіть найбільш примирливо налаштованим партнерам Москви, що Путін і його злочинні підручні перейшли межу допустимого; ракети класу «земля – повітря» не роблять розрізень. Вони влучають і в пасажирів бізнес-класу», – підсумовують журналісти.

«Гнів, посилений таємницею» – промовляє заголовок редакційної статті *The New York Times*.

«Досі є безліч питань про те, як саме МН-17 було збито над підконтрольними сепаратистам областями України в четвер. Але ніхто не заперечує того, що загиблі такою абсурдною смертю 298 осіб заслуговують на значно більшу повагу, ніж ту, яку їм надали підтримувані Росією бойовики, котрі керували некомпетентними пошуковими роботами на полях, на які впав Boeing 777», – підкреслюють автори публікації.

«На жаль, під час конфліктів часто гинуть безневинні люди, але хай хто б запустив смертоносну ракету, не знаючи, як відрізнити військовий літак від цивільного, він не тільки безвідповідальний і дурний, а й є військовим злочинцем», – наголошують журналісти.

«Заходу потрібна стратегія стримування нового світового держави-ізгоя – Росії», – вважає редакція *The Washington Post*. У статті йдеться, що «катастрофа малайзійського лайнера над Україною, можливо, і не пла-

нувалася Росією чи бойовиками, яких вона підтримує і озброює».

«Тоді як її агенти, під командою деяких її громадян, зробили все, щоб приховати це злодіяння, уряд російського президента Володимира Путіна заперечував очевидне за допомогою кричущої брехливої пропагандистської кампанії», – зауважують автори. Вони посиляються на численні повідомлення про те, що в останні дні бойовики не пускали на місце падіння міжнародних експертів і грабували мертвих.

«Необхідна масштабна стратегія, щоб покласти край агресії Путіна і, де це можливо, повернути її назад», – йдеться в статті. Слід почати із санкцій, які мають завдати шкоди російській економіці, як-от секторальні санкції. «Також необхідні військові заходи, зокрема швидке постачання української армії засобами, які вона просила. Настав час ставитися до путінської Росії як до того, чим вона стала – небезпечного злочинного режиму, який необхідно стримувати», – наголошують журналісти.

У статті «Момент істини для Заходу» редакція *The Wall Street Journal* пише: до аварії пасажирського літака Malaysia Airlines «майже весь світ волів заплещувати очі на російські злочини і брехню».

«Стратегія Путіна весь цей час полягала в тому, щоб розділяти Європу і США, і поки що він домагався успіху», – зазначають автори. «Тепер політика має змінитися, щоб санкції були введені негайно, аж поки Путін закінчить війну в Україні і виведе війська з Криму, а не просто погрожувати подальшими санкціями за умови, якщо Кремль скоїть нове злодіяння», – йдеться у публікації.

«Держсекретар США Джон Керрі назвав катастрофу МН-17 «моментом істини» для Росії, але більш слушно буде сказати це про Захід», – пишуть журналісти.

«Катастрофа МН-17 і її наслідки дають політичним лідерам у Європі та США шанс розповісти своїм народам про те, яким режимом керує Путін, і пояснити, що слід зробити, щоб стримати його, поки він не почне загрожувати більшій кількості людей, ніж безневинні пасажирів авіалайнера», – підсумовують вони.

Переклад: **InoPressa**

FRANCE'S MISTRAL WARSHIP

SALES TO RUSSIA:

more than a «Tempest in a Teacup»

Lada ROSLYCKI
Independent consultant
specialised
in international security

Moscow's army trained, armed and backed separatists to tear the territory of South Ossetia away from Georgia.

Then in 2008 during the Beijing Olympics, in the course of a military conflict lasting only a few days, the Russian Black Sea fleet virtually destroyed Georgia's entire navy.

In describing the naval conflict, Russian admiral Vladimir Vysotsky boasted [had his naval arsenal included even a single French Mistral warship], «Russia would have won its war against Georgia in 40 minutes instead of 26 hours».

Shortly after Russia's successful naval attack on Georgia, France agreed to sell two Mistral warships to the Russian Federation for €1.2 billion.

The two Mistrals have now been constructed and one is in the process of being delivered to the Russian navy...

UKRAINE'14 IS NOT GEORGIA'08...

Six years later, shortly after the Sochi Olympics, Russian troops rose to take territory away from Ukraine. Within the past several months, Russia has blatantly violated international law on innumerable occasions.

It has invaded and unlawfully annexed the Crimean peninsula. Now, it is trying to establish power over eastern Ukraine by creating more quasi-pro-Russian Republics. Not only has it sent its military to Ukraine's borders, Russia has sent it – together with Chechen, Serbian and Afghani warriors, mercenaries and terrorists to tear morevaliant territory and industry away from yet another post-Soviet State in the Black Sea region.

RF VS UKRAINE

To date, Russia's actions have caused the death of thousands of Ukrainians; thousands more are missing or have been forced to flee their homes.

The Russian Federation supports those who kidnap OSCE observers, teachers, artists, students, children – people from all walks of life who stand for a united Ukraine.

Moreover, it is urging the international community to negotiate with so-called separatists. A large number of these individuals belong to Russia's armed forces or are Russian-backed terrorists who have been illegally raised and placed there by Russia.

UNPRECEDENTED PROPAGANDA

Further, the Russian Federation is feeding an unprecedented propaganda war against democracy and the West, simultaneously supporting anti-EU political parties on the extreme right all over Europe including France.

In the wake of Moscow's misbehavior, France's strict determination to deliver two specialized amphibious assault warships to Russia takes on a much darker hue. The decision contradicts France's and the European Union's condemnation of Russia's illegal and dubious activities in Ukraine, the Black Sea region and the Middle East; particularly Syria.

France's resolve to continue with the Mistral sales suggests it may value money more than democratic values, principles and international law.

People all over the world are expressing strong criticism of this Western Ally's move to supply warships responsible for the greatest violations of international law and peace since the end of World War Two.

CONSEQUENCES

US has expressed its concern. US State Department spokeswoman Jen Psaki told journalists, «we have expressed our concerns to the French government over the sale. We'll continue to do so».

While peace-loving forces inside Canada, US, EU and NATO formally work in tandem to impose consequences for the illegal and illegitimate actions of the Russian Federation, others – appear interested only in protecting their financial interests. Hunting for ways to avoid sanctions and hide laundered money.

P.S.

In regard to the Mistral case, France appears to honor the sanctity of military contracts over international peace...

ШИЗОЇДНА АТРОФІЯ ВЛАДИ РФ

Депутати Державної думи Російської Федерації часто вносять відверто абсурдні законопроекти. Мета авторів таких законопроектів – переважно привернення уваги до власної персони. Лідером за частиною абсурдних ініціатив є ЛДПР і її глава Володимир Жириновський.

Держдума стала схожою на політичний балаган. Парламентарі прагнуть залишитися в політиці і спробувати погано-бідно вчергове проскочити в Думу.

Це також пов'язано з особливістю російського народу, який серйозні теми забуває, а безглузді обговорює...

ІНТЕМИ ДЕРЖДУМИ

На території країн Митного союзу введено заборону на виробництво, ввезення і продаж мереживних трусиків. Заборона гарної нижньої білизни в Росії вступила в дію 1-го липня ц. р. Крім мереживних тру-

сів і бюстгальтерів, під заборону також потрапили постільна білизна, корсети та купальники із синтетичних матеріалів.

Депутат Держдуми від Ханті-Мансійського автономного округу Михайло Сердюк («Справедливая Россия») направив звернення на ім'я глави Мінпромторгу РФ Дениса Мантурова щодо заборони на вишукану білизну. У своєму зверненні парламентар указав на відсутність переконливих підстав для введення заборони, а також на загрозу серйозного економічного удару по виробникам і продавцям подібної продукції:

«Я вважаю, що поправки для технічного регламенту країн МС щодо заборони на мереживну і синтетичну білизну, яка набрала чинності 1-го липня 2014 року, не мають під собою достатнього обґрунтування, а зумовлюють досить серйозні негативні наслідки. За підрахунками експертів, із ринку може зникнути близько 90% білизни. І ще, а чи вправі ми вказувати жінкам, що носити, і позбавляти їх вибору? Я вважаю, що для збереження здоров'я нації та права на вибір своїх громадян впливати треба інформацією, а не заборонами. Російська влада займається інтимними питаннями більше, аніж їй варто це робити».

Тепер жінкам Російської Федерації доведеться звикати до великих, теплих, затишно-пролетарських бавовняних трусів сімейної моделі.

НЕ ТІЛЬКИ ГОЛІ, А Й БОСИ

Чергова «грандіозна» ідея з'явилася в Держдумі. Цього разу депутат Олег Міхеєв заявив, що 40% дорослого населення РФ страждає плоскостопістю, назвавши головною причиною цього неправильний вибір взуття. За словами Міхеєва, особливу небезпеку представляють кеди, балетки, туфлі на високому підборі, а також мокасини. На його думку, потрібно заборонити це взуття.

Як сказав депутат, подібні ініціативи розглядає «серйозний» орган – Рада комісії, в яку входять віцепрем'єри трьох країн – учасниць Митного союзу (Росії, Білорусії та Казахстану).

Євразійська економічна комісія (ЄЕК) назвала анекдотичною ініціативу депутата Олега Міхеєва.

Гучні заяви Міхеєва, в тому числі й ідея заборонити «шкідливе» взуття, можуть бути пов'язані з бажанням депутата відволікти увагу ЗМІ від своїх боргових зобов'язань. Він є абсолютним лідером серед російських чиновників за обсягом боргів, які становлять понад 5 мільярдів рублів.

Депутат Міхеєв відомий своїми неоднозначними законопроектами: наприклад, знизити частку поганих новин у ЗМІ, ввести кримінальну відповідальність для банкірів за самогубства боржників, прирівняти образу патріотичних почуттів до тероризму.

БЕРЕЖИСЬ ПІШОХОДА!

До Держдуми РФ із адміністрації президента РФ надійшов законопроект «Про впорядкування руху пішоходів на вулицях міст Російської Федерації». Депутати розпочали обговорення документа.

Як видно з назви, законопроект покликаний впорядкувати рух пішоходів по тротуарах, зокрема – встановити односторонній напрямок руху. Приміром, людина, вийшовши з під'їзду власного будинку, може піти тільки в одному напрямку. Головна мета введення нових правил пересування – безпека громадян і боротьба з тероризмом...

Згідно із запропонованим законопроектом, пішоходи зможуть пересуватися по вулицях зі швидкістю не більше 4,5 кілометрів на годину. Це означає, що бігати по тротуарах заборонять. Крім того, не можна буде зупинятися більше ніж на дві хвилини.

Примітно в документі й те, що при сирій погоді всі пішоходи повинні перевзуватися в кросівки. Як пояснюють автори законопроекту, в дощ асфальтове покриття робиться мокрим і відповідно слизьким, що небезпечно для людей.

У випадку недотримання правил пішоходів штрафуватимуть. У зв'язку з цим передбачається ввести... пішохідну поліцію.

РОСІЯ ДІТЬМИ НЕ ТОРГУЄ!

У Москві відбувся «Марш проти негідників». Люди протестують проти закону, який забороняє усиновлення російських дітей громадянами США. У партії «Єдина Росія» назвали учасників маршу «ворогами російського суверенітету». З такою заявою виступив депутат Держдуми Андрій Ісаєв. Держдумівець називає акцію протесту «маршем дітоторговців»:

«Усі вороги російського суверенітету позначили себе палкими прихильниками американського всиновлення. Ці останні вийшли на марш за право вільного експорту російських дітей в Америку. Ми – країна, яка не хоче торгувати своїми громадянами. І зроблений крок по шляху заборони усиновлення американцями – тільки перший крок. Надалі ми відмовимося від іноземного всиновлення як такого, з яким сьогодні миримося, як із вимушеним злом».

Аргументом прихильників заборони на усиновлення є дані про те, що за останні 10 років у США загинуло 19 усиновлених із Росії дітей. При цьому з часу розпаду СРСР громадяни США усиновили понад 60 тисяч російських дітей. У той же час, за даними РІА «Новості» на 2006 рік, за 15 років у Росії загинуло 1.220 дітей, усиновлених росіянами.

Нагадаємо: президент РФ Володимир Путін підписав закон «Про заходи впливу на осіб, причетних до порушень основоположних прав і свобод людини, прав і свобод громадян Російської Федерації», який з-поміж

іншого забороняє усиновлення російських дітей громадянами США. Закон прийнято у відповідь на американський закон, який передбачає введення візових санкцій проти росіян, відповідальних за смерть юриста Сергія Магнітського в СІЗО.

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) попросив російську владу діяти в інтересах дітей після того, як «закон Діми Яковлева» був схвалений Радою Федерації.

Правозахисна організація «Amnesty International» також закликала РФ утриматися від прийняття «закону Діми Яковлева», який вона назвала «дитячою відповіддю» на американський «акт Магнітського».

Діма Яковлев – півторарічний усиновлений російський хлопчик, який помер у США через халатність свого прийомного батька.

«ЗАПІКУВАННЯ» ЗМІ

Держдума РФ ухвалила закон, яким встановлюються штрафні санкції за публічне використання нецензурних слів та висловлювань. Відповідні зміни буде внесено до закону про ЗМІ.

Закон передбачає штрафи: для громадян – від 2 тис. до 3 тис. рублів, для посадових осіб – від 5 тис. до 20 тис. рублів, для юридичних осіб – від 20 тис. до 200 тис. рублів.

Один з авторів законопроекту віце-спікер Держдуми Сергій Желєзняк («Єдина Росія») сказав:

– Зараз встановлено відповідальність за мат у громадських місцях, а за мат у ЗМІ, які по суті теж є публічним простором, такої відповідальності немає.

Представник фракції ЛДПР Сергій Іванов прокоментував слова депутата Желєзняка:

– Оскільки автори перелік нецензурної лайки не надали, ми не будемо голосувати за цей законопроект.

Заступник голови Конституційного комітету та представник Держдуми в Конституційному суді Дмитро В'яткін пояснив, що в законі не може бути наведено перелік нецензурних слів, вживання яких обмежує нова норма, оскільки такого закритого списку ніколи не було. Визначатимуть, що вважається матом, експерти-філологи. Для них це не проблема: є відповідні словники і дослідження.

Він також нагадав, що вживання нецензурної лексики каралося і до революції, і в радянський час. Найчастіше, за словами В'яткіна, мат зараз трапляється у теле- і радіопрограмах, як правило, у прямому ефірі, хоча на федеральних каналах такі випадки – рідкісні. Крім цього, В'яткін підкреслив, що законопроект поширюється також на інтернет-ЗМІ.

Заміна нецензурного слова крапками або звуковим сигналом у російських ЗМІ, як і раніше, дозволяється.

«Якщо «запикано» повністю – підстав притягати до відповідальності немає, вгадати слово, яке не прозвучало, неможливо. Якщо ж «запикано» частину нецензурного висловлювання, то це вже експерти визначатимуть», – цитую Сергія Желєзняка.

За його словами, експерти встановлять, чи могло «запікування» приховати нецензурну лайку. «Якщо у слові з трьох літер приберете центральну літеру і зміните її на зірочку, це не означає, що ніхто не зрозуміє, що у вас написано», – додав віце-спікер.

Під обмеження потрапляють не тільки ЗМІ. Забороняється видача прокатних посвідчень фільмам, що містять нецензурну лайку. Вводяться штрафи також за мат у театральних постановках, концертах тощо.

Закон зобов'язує виробників розміщувати на аудіо-візуальній продукції та книгах попередження «Нецензурна лайка», при цьому подібні товари обов'язково повинні продаватися в запечатаній упаковці.

Авторами документа виступила група депутатів на чолі з головою думського комітету з питань культури Станіславом Говорухіним («Единая Россия»).

Народній російській культурі настав початок кінця?

НЕКЛОНОВАНА РОСІЯ

Держдума Росії прийняла закон про тимчасову заборону на клонування людини. Документ передбачає, що до набрання чинності федерального закону, що встановлює порядок використання технологій клонування організмів, вводиться тимчасова заборона на клонування людей.

Зазначимо: віце-спікер Держдуми РФ, лідер партії ЛДПР Володимир Жириновський висловив жаль, що законодавці планували подовжити заборону клонування в Росії:

– Навіщо забороняти творчу думку? Клонування – це порятунок людства, це можливість заміни органів, що вийшли з ладу.

Політик запропонував клонувати талановитих людей і відзначив, що буде радий, якщо зможе клонувати самого себе:

– Замовити вченим, щоб з'явилася друга така людина, як я.

ЛІКУЙТЕ БЕЗ РЕКЛАМИ

Депутати від ЛДПР винесли на розгляд законопроект, що забороняє посилатися в рекламі товарів на думки професійних асоціацій або спілок, а також людей, що представляються лікарями-професіоналами.

Згідно з документом, право висловлюватися про товар можуть лише держустанови, законодавчо уповноважені видавати сертифікат відповідності.

На думку авторів документа (віце-спікера Держдуми від ЛДПР Ігоря Лебедєва та заступника керівника фракції Ярослави Нілової), недобросовісна реклама призводить до неправильного використання ліків і «переповнення фармацевтичного ринку неефективними, небезпечними і підробленими препаратами», а також підриває «ціннісні основи безпеки особистості в умовах російської модернізації».

«Коли людина представляється з екрана телевізора, наприклад, лікарем-стоматологом і рекомендує використовувати саме рекламовану ним зубну пасту, ми не знаємо, чи є він насправді стоматологом. Або коли йдуть посилання на різні асоціації, ми також не знаємо, чи існують вони взагалі, хто їх створював, хто приймав рішення давати рекомендації», – зазначила депутат Нілова.

НЕ ХВОРІЙТЕ: ЛІКИ ПІД ЗАБОРОНОЮ

Держдума прийняла поправки до закону «Про рекламу», що забороняють розміщувати рекламу медичних виробів та лікарських засобів у медіа.

Замість цього депутати пропонують рекламувати медичні вироби, включаючи презервативи, тести на вагітність, у спеціалізованих журналах, а також на медичних і фармацевтичних виставках, семінарах і конференціях.

Крім того, згідно з державним реєстром, під рекламу заборону можуть потрапити підгузки для дорослих, одноразова медична білизна, ортопедичне взуття, інгалятори і навіть градусники. На виробках для штучного переривання вагітності планується ставити напис, що попереджає про можливі наслідки процедури.

Законопроект може заборонити проведення благодійних акцій із роздачі засобів контрацепції, які влаштовують організації, що борються з поширенням ВІЛ-інфекції.

На сьогоднішній день у ЗМІ заборонена реклама лише тих виробів, для використання яких потрібна професійна підготовка, наприклад, томографів. Однак деталі законопроект (а саме: якої категорії ліків торкнеться заборона), уточнити ніхто з держдумівців не може.

ЗАБОРОНЕНА КРАСА

Депутати Держдуми Олексій Журавльов («Единая Россия») і Сергій Жигарєв (ЛДПР) внесли на розгляд Держдуми законопроект, що встановлює заборону на участь дітей у конкурсах краси і штрафи до 1.000.000 рублів за порушення цієї заборони.

Так, законопроект встановлює заборону на участь дітей у заходах, пов'язаних з оцінкою і демонстрацією їх зовнішності, якщо така участь може заподіяти шкоду здоров'ю дитини, її фізичному, інтелектуальному, психічному, духовному, моральному розвитку або може призвести до розтління неповнолітніх. Таке застереження про шкоду для здоров'я, як пояснюють парламентарі, пов'язана з тим, що деякі заходи за участю дітей не мають мети оцінки або демонстрації зовнішності дітей.

За аналогічне діяння, вчинене іноземним громадянином або особою без громадянства, якщо дії не мі-

стять кримінально караного діяння, передбачається штраф у розмірі від 4 тисяч до 5 тисяч рублів із депортацією або арешт на строк до 15 діб.

У документі також говориться, що участь у численних конкурсах краси, які стали дуже популярними в Росії, формує у дітей спотворені уявлення про зовнішність.

ПАРКАННЕ АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Держдума прийняла закон, що зобов'язує людей, які залишають тексти чи малюнки на об'єктах, повз які щодня проходить більше трьох тисяч людей, виконувати вимоги, які висувають до засобів масової інформації.

«Письменників на парканах» зобов'язують перевіряти достовірність написаної ними інформації, до-

тримуватись максимальної неупередженості, не поширювати дані про приватне життя громадян, дотримуватись заборони і обмеження виборчого закону і вказувати вікові обмеження для читачів.

Закон також змусить авторів графіті та текстів розміщувати під своїми роботами прізвище й ініціали, а також електронну адресу для направлення юридичних зауважень.

Окрім того, створено цензурний список. Зокрема, до списку словосполучень, з яким можна ознайомитись на сайті «Роскомнагляду», внесено популярні лайливі слова, а також імена деяких російських політиків, як-то: Путін, Лавров, Шойгу.

«Роскомнагляд» буде вести реєстр «письменників на парканах». Для цього він зможе запитувати необхідну інформацію, надати її потрібно буде протягом десяти днів. Відмова надати такі відомості загрожує громадянам штрафом.

ДАВАЙТЕ НЕ ОСТАНАВЛИВАТЬСЯ
НА ПОЛУМЕРАХ,
ДАВАЙТЕ ЗАПРЕТИМ
ВСЁ!

Ці вимоги стосуються і популярних російських блогерів, сторінки яких щодня відвідує більше трьох тисяч користувачів.

УСЬОМУ СВОЯ ПОРА

Депутати Державної Думи Сергій Тен і Вадим Цветков винесли на розгляд до нижньої палати парламенту закон, що забороняє автомобілістам їздити на літній гумі взимку.

Депутати пропонують збільшити штраф із сьогоднішніх 2.000 до 5.000 рублів. Ще одна спроба внести зміни в законодавство пов'язана з тим, що зросла кількість ДТП, які сталися через те, що замість зимової гуми на авто стояла літня.

Розробники законопроекту пропонують автомобілістам регіонів самостійно змінювати терміни заборони на впровадження зимової та літньої гуми. З урахуванням розмірів території Російської Федерації, географічного положення і виняткового різноманіття кліматичних умов терміни заборони експлуатації можуть бути змінені органами виконавчої влади суб'єкта РФ.

Пропонуючи внести поправку до законодавства, депутати, звичайно, пам'ятають, що вже вносили до Держдуми законопроект про штрафи за відсутність зимової гуми. Тоді передбачався штраф за відсутність зимової гуми на автомобілях у холодну пору року в розмірі 5.000 рублів, однак він не був прийнятий. Заборона може набути чинності з 1 січня 2015 року.

ТРЕМТІТЬ, «ЖИДОБАНДЕРІВЦІ»!

У Держдумі прийняли законопроект, який прирівнює символіку ОУН до нацистської.

Законопроект, що його вніс до російського парламенту депутат від партії «Единая Россия» Сергій Железняк, розширює статтю Кодексу про адміністративні правопорушення, яка забороняє пропаганду й публічне демонстрування нацистської атрибутики та символіки, а також символіки екстремістських організацій.

Цей список, у разі ухвалення закону, буде доповнено атрибутикою та символікою «організацій, які співпрацювали з фашистськими організаціями та рухами, а також із міжнародними чи іноземними організаціями, які заперечують вирок Міжнародного військового трибуналу (Нюрнберзького трибуналу) або вироки національних, військових чи окупаційних трибуналів».

Железняк аргументував свій законопроект тим, що «низка організацій у суміжних державах відкрито і безкарно використовує подібну символіку». Як приклад, депутат навів Україну, де «у державному перевороті активно брали участь організації, які використовують символіку й атрибутику Організації українських націоналістів Бандери».

Покарання за символіку ОУН становитиме 1.000-2.000 рублів або 15 діб арешту.

Ольга Подільська
Оглядач ЄА

РЕФОРМИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

У СЛОВАЧЧИНІ:

уроки для України

Після того, як Україна досягла незалежності, двома ключовими питаннями, з якими б політичним елітам постійно не доводилося мати справу, був вибір оптимальної моделі розвитку суспільства та долі незалежної держави. З різноманітних причин процес пошуку чітких відповідей на ці питання тривав досить довго. Остаточна відповідь з'явилася тільки нещодавно. Однак інші країни Центральної та Східної Європи спромоглися дати адекватні відповіді на ці ж питання швидко та чітко, й відповідно вони продемонстрували важливі досягнення в процесі соціальних змін після падіння комуністичного режиму.

1. УКРАЇНЬСЬКА ВЕСНА: СКЛАДНІ ВИКЛИКИ ТА СВІТЛО НАДІЇ

Ключові події 2013-2014 років в Україні продемонстрували прорив у загальному житті суспільства, подальшому процесі політичних та соціально-економічних реформ, у долі та характері незалежної Української держави, її місці в системі міжнародних відносин та участі в інтеграційних процесах у Європі.

Відмова Віктора Януковича підписувати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом у листопаді 2013 року підняла хвилю масових протестів українського суспільства у Києві та інших містах.

Влада спочатку відповіла на протести застосуванням грубої сили проти учасників протестів, а пізніше (у січні 2014) – прийняттям репресивних законів, які змінили сутність політичного режиму. До речі, це була спроба зруйнувати демократичну систему.

Апогеєм силових протистоянь у Києві, що супроводжувались стрільбою та убивствами протестувальників членами спеціальних підрозділів наприкінці лютого 2014 року, стало рішення президента Януковича втекти з країни. Потім настала військова агресія Росії в Криму, анексія частини суверенної території України та початок сепаратистського руху у Луганській та Донецькій областях, що були інспіровані та підтримані Російською Федерацією.

Президентські вибори, що були проведені у травні 2014 року, та обрання Петра Порошенка у першому турі в таких бурхливих умовах підвищили легітимність демократичних сил допомогли стабілізувати загальну політичну ситуацію.

Аналізуючи обставини навколо кульмінації силових протистоянь у Києві у лютому 2014 року, а також подальші події, можна дійти висновку: головною мотивацією російської агресії проти України була незгода Кремля з вектором українського кроку до Заходу – у прямому та переносному сенсі.

Впровадження демократичних реформ, які приведуть до укорінення ліберально-демократичного режиму західного типу в Україні (з усіма його характеристиками та параметрами), а також просування України на шляху до європейської інтеграції (від підписання Угоди про асоціацію через поступовий процес вступу до перспектив отримання статусу повноправного члена ЄС) сприймалися російськими лідерами як загроза їхній власній владі всередині країни та як небезпека для їхніх «геополітичних» планів бачити Україну частиною натхненних Росією міждержавних угруповань. У них РФ відіграла б роль гегемона, а країни колишнього Радянського Союзу були б приречені на роль країн-супутників.

У російсько-українському конфлікті демократичний Захід (ЄС, США, НАТО) зайняв позицію чіткої підтримки незалежності та територіальної цілісності України, продовження демократизації та реформ. Події, асоційовані з Україною у першій половині 2014 року, слугували каталізатором інтенсифікації зв'язків між ЄС та Україною щодо підписання Угоди про асоціацію. У результаті наприкінці

березня була підписана політична частина цього документа, а економічна частина – в кінці червня 2014 року.

Виклики, з якими зіткнулася Україна, за своєю суттю і масштабами не порівняти з тими викликами, які мали країни Центральної Європи після повалення комуністичних режимів та початку трансформаційних процесів. Сьогодні перед Україною постали різноманітні загрози – від цілковитої політичної дестабілізації через продовження сепаратистських дій та ймовірність відкритого військового вторгнення Росії, окупації великої частини української території (або навіть усієї країни) аж до фактичної або формальної втрати національного суверенітету. Жодна з країн Центральної Європи, яка після 1989 року стала на шлях перетворення суспільства, не зустрічала подібних викликів.

У намаганнях подолати такі проблеми Україні необхідно буде використовувати здебільшого власний внутрішній потенціал. Їй доведеться застосовувати різноманітні рішення (включаючи нетривіальні) для збільшення ефективності політичних, економічних, громадянських та адміністративних можливостей.

Очевидно, що стабільна підтримка наполегливості та розвитку України як незалежної, єдиної, демократичної і стабільної країни демократичними країнами Заходу може відіграти важ-

ливу роль у досягненні успіху в усьому процесі реформ.

Позитивний вплив, який підвищить здатність української політичної й економічної еліти та діячів громадянського суспільства вирішувати проблеми, пов'язані з цими викликами, може мати досвід країн Центральної Європи, що стали членами НАТО та ЄС, у трансформаційних процесах і європейській інтеграції.

2. ПРИКЛАД СЛОВАЧЧИНИ

З цієї точки зору досвід Словаччини під час демократичного переходу (1990-2004 рр.) може бути особливо корисним. Адже розвиток країни в цей період був нелінійним та складним, із різноманітними варіантами та результатами. Це була комбінація успіхів і невдач, тимчасово призупинена участь у процесах європейської інтеграції через внутрішні політичні проблеми, авторитарні тенденції, дефіцит демократичних змін та подальше відновлення інтеграційних можливостей, подолання наслідків авторитаризму, впровадження радикальних реформ, завершення процесу вступу до ЄС та набуття повноправного членства.

Окрім цього, приклад Словаччини може бути особливо цікавим Україні, тому що серед країн Центральної Європи Словач-

чина є однією з найближчих до України країн з огляду на внутрішні характеристики. Це країна з мультиетнічним складом населення (лише понад 15% жителів належать до етнічних меншин), з відносно високим ступенем конфесійного різноманіття та особливостями регіонального розвитку (великі регіональні розбіжності у соціально-економічних показниках, культурні особливості різних регіонів і т. д.).

В перехідний період Словаччина мала подолати модернізаційну спадщину соціалізму, включаючи наслідки односторонньої індустріалізації, яка деформувала структуру виробництва та економіку в цілому.

Після 25 років трансформації Словаччина – держава зі стабільною демократичною політичною системою, функціонуючою ринковою економікою та розвиненою соціальною системою. Все це є результатом проведеної реструктуризації виробничих потужностей (включаючи конверсію оборонної промисловості), загальної лібералізації економіки та припливом іноземних інвестицій.

Словаччина стала країною, яка займає провідне місце у світових рейтингах виробництва товарів на душу населення з використанням сучасних технологій (автомобілі, рідкокристалічні телевізори, електроніка тощо).

Словаччина – повноправний член ЄС та НАТО, член Шенгенської зони та Єврозони.

Словаччина найбільш інтегрована частина – разом зі Словенією, Латвією та Естонією – колишнього «соцтабору» в сучасній об'єднаній Європі.

Цей статус відіграє важливу роль у загальному розвитку країни та де-факто є системним фактором. Теперішній стан країни є результатом впровадження конкретних заходів із реформування у різноманітних сферах суспільства в період 1990-2014 років.

3. СЛОВАЦЬКІ РЕФОРМИ ТА ФАКТОРИ ЇХНЬОГО УСПІХУ

Основні системні економічні та соціальні реформи відбувалися у Словаччині одночасно із реформуванням політичної системи, становленням незалежної держави після розпаду Чехословацької федерації у 1993 році та розбудовою їхньої інституціональної основи, інтеграцією в євроатлантичну політичну, економічну, оборонну та безпекову структури.

В політичній сфері ці зміни включали: знищення спадку комуністичного режиму (процес політичної та юридичної реабілітації, реституція майна, процедури перевірок / люстрації), формування політичної системи, що базується на плюралізмі та демократії, ефективні механізми перевірок та противаг, верховенство права, вільні та чесні вибори, створення функціональної системи захисту прав людини та меншин, формування сучасного громадянського суспільства та розвиток самоуправління і місцевої демократії, включаючи децентралізацію.

Грунтовні системні реформи у різних сферах були проведені за відносно короткий період часу, часто – взаємопов'язані між собою. Їхніми складовими елемен-

тами були галузеві реформи, на які впливали як внутрішні, так і зовнішні фактори. Ці реформи включали реформування відносин у сфері власності, підприємницької галузі, податкову реформу та реформу державних фінансів, конституційну, реформи державного управління, пенсійної системи, системи соціального забезпечення та ринку праці, реформи у системі охорони здоров'я та освіти, юридичну та військову.

Не у всіх цих сферах зусилля із реалізації реформ привели до однаково позитивних результатів. У деяких сферах був досягнутий значний прогрес, у інших – результати були більш скромними у порівнянні з початковими очікуваннями, а реформаційні процеси не були повністю завершені.

Ефективність кроків із проведення реформ залежали, в основному, від впливу трьох визначальних факторів. По-перше, від участі Словаччини у процесах європейської інтеграції; по-друге, від можливості, готовності та відданості домінуючих політичних сил процесу здійснення реформ; по-третє, від діяльності сегментів громадянського суспільства, які опікувалися питаннями реформування.

а. Європейська інтеграція

Участі країни у процесі європейської інтеграції зіграла роль ключового фактора у проведенні трансформацій. Після повалення комуністичних режимів у 1989 році найбільш популярним гаслом у Словаччині, як і в інших країнах Центральної Європи, став слоган «Повернення до Європи».

Цей лозунг швидко став синонімічним із приєднанням до спільноти країн, які уособлювали ідею Об'єднаної Європи. Трансформація суспільства та зусилля зі вступу до ЄС склали дві сторони однієї медалі.

Загалом, європейська інтеграція стала каталізатором для транзитного процесу країн Центральної Європи. До речі, на фінальному етапі процесу приєднання до ЄС була сформована стійка інтеграційна обумовленість. Ця обумовленість привела до двох результатів – політики заохочення для тих країн, які відповідали критеріям членства, та політики відмов для країн, що не відповідали цим критеріям (у таких випадках цей підхід мав на меті створення тиску для мотивації внутрішніх змін, які повинні активувати політичні сили з проінтеграційними програмами).

Словаччина може слугувати гарним прикладом того, як процес розширення ЄС істотно вплинув на внутрішній розвиток країни. Словаччина підписала Угоду про асоціацію з ЄС у жовтні 1993 року, а в червні 1995 року подала офіційну заяву на членство.

Однак Словацька Республіка була єдиною країною Центральної Європи, яка після повалення комуністичного режиму мала виборювати демократію та принципівий характер свого політичного режиму. Результатом внутрішніх проблем у політичному розвитку між 1994 та 1998 роками стало те, що Словаччина не відповідала політичним критеріям членства у ЄС. Держава залишилася поза участю у Люксембурзькій групі країн – кандидатів на членство у ЄС у 1997 році.

Шанси Словаччини стати частиною європейської інтеграції з'явилися знову після парламентських виборів 1998 року, які принесли переконливу перемогу коаліції демократичних сил різних ідеологічних переконань. У 1999 році Словаччина була включена до так званої Гельсінкської групи країн-претендентів. Наприкінці 2002 року країна успішно завершила перемовини з ЄС про членство – одночасно з 9-ма іншими країнами-кандидатами, включаючи найближчих сусідів Словаччини – Чеську Республіку, Польщу та Угорщину.

У травні 2004 Словаччина стала повноправним членом ЄС. У 2007 році вона ввійшла до Шенгенської зони, у 2009 році – до Єврозони. Без інтеграційного тиску Словаччина не спромоглася би провести велику кількість реформ за короткий проміжок часу.

Значна громадська підтримка ідеї членства в ЄС зіграла важливу роль в успішній трансформації суспільства під час періоду приєднання. Європейська ідея отримала неочікувано серйозну підтримку у Словаччині. Підтримка вступу країни до ЄС стала головним визначальним фактором для громадської думки щодо зовнішньополітичних орієнтацій. Рівень підтримки по-

стійно сягав дуже високих показників. Підтримку ідеї членства у ЄС демонстрували від двох третин до трьох четвертих населення.

в. Політичні еліти

Реформи, особливо у соціально-економічній сфері Словаччини, стали більш інтенсивними тоді, коли країною керували коаліції правоцентристських угруповань (партії ліберального та консервативного спрямувань). Партії з іншими поглядами (націонал-популістські, націоналістичні, ліві) приходили до влади декілька разів із 1990 року. Після формування їхніх коаліційних урядів ці партії зазвичай переоцінювали результати деяких реформ, проведених правоцентристськими групами. Вони, однак, прийняли існуючі рамки ґрунтовних системних змін, які формувалися на ранніх стадіях трансформації (введення парламентської демократії та ринкової економіки, орієнтація на членство у ЄС і НАТО) та не ставили ці зміни під питання.

Можна зробити висновок, що, за деякими винятками, щодо системних (основних) реформ серед головних політичних діячів Словаччини існував консенсус.

Основні принципи економічної трансформації колишньої Чехословаччини, частиною якої Словаччина була до 1993 року, були сформульовані у 1990 році. Стратегія реформування полягала у процесі маркетизації економіки.

Загальний цикл процесу включав: лібералізацію процесів ведення бізнесу, ціноутворення та міжнародної торгівлі, введення реальних ставок та обмінного курсу чехословацької валюти, управління фіскальним та монетарним балансами, приватизація та створення нових стосунків у сфері власності, реструктуризація промисловості та економіки в цілому.

Неокласицистська та монетаристська економічні школи слугували теоретичною базою для економічної трансформації. Приватизація стала ядром маркетизації.

Для кращого розуміння більш широкого контексту соціально-економічних реформ Словаччини у 1990-х роках необхідно зазначити, що HZDS («Рух за демократичну Словаччину» під керівництвом націонал-популістського політика Владимира Меч'яра), переможець парламентських виборів 1992 та 1994 років, особливо мобілізував своїх виборців у виборчій кампанії, критикуючи так звані «федеральні» (ініційовані у Празі) моделі економічних реформ, які «невигідні» для Словаччини.

Ця критика використовувалась як привід для наголошення на супутніх негативних явищах, які супроводжували початкові економічні реформи Словаччини у дещо перебільшеній манері, ніж у Чеській Республіці: глибший економічний спад, вищий рівень безробіття, нижчий рівень прямих іноземних інвестицій.

«Рух за демократичну Словаччину» доводив, що всі ці негативні явища були спричинені самою економічною реформою, а не особливостями словацької економіки, яка була спотворена під час комуністичного режиму (значна частка оборонної промисловості, залежність від ринків радянського блоку, технологічна

відсталість). Незважаючи на критику, «Рух за демократичну Словаччину» продовжив економічну політику, ключові напрямки якої співпали зі стратегією реформ, що була започаткована у 1991-1992 роках, особливо у фіскальній та монетарній сферах. Уряд Меч'яра затвердив економічну програму, що базувалася на принципах подальшого руху успадкованими шляхами перехідного процесу. На практиці уряд робив спроби створити патронажну систему зі значними елементами державного інтервенціонізму.

с. Громадянське суспільство

Важливу роль у загальному процесі соціальної трансформації та просуванні реформ відіграли актори громадянського суспільства: неурядові організації, громадські ініціативи, аналітичні центри, професійні асоціації, підприємницькі союзи, незалежні медіа, інтелектуали, представники церков. Вони брали участь у розробці стратегій реформування у деяких сферах, ставали на захист специфічних заходів із реформування, шукали засоби впливу на підходи урядовців, намагалися формувати громадську думку. Діячі

громадянського суспільства належали до найбільш прореформаторських та проєвропейських сил у країні.

4. ГАЛУЗЕВІ РЕФОРМИ: УСПІХИ І НЕВДАЧІ

Деякі галузеві реформи, що були проведені у Словаччині, можуть бути використані як приклади успіхів і невдач із наступною можливістю вивчити уроки та використати накопичений досвід у інших, менш прогресивних перехідних країнах, включаючи Україну – або для запуску та прискорення їхніх власних реформ, або для того, щоб уникнути непотрібних помилок.

а. Реформа державного управління

Реформа державного управління є прикладом успішного здійснення соціальних змін через призму складу, досягнень та громадської підтримки. Реформа державного управління Словаччини почалася із введення низькорівневих муніципалітетів у 1990 році (прийняття закону про місцеве самоуправління, вибори мерів міст та муніципалітетів, вибори місцевих та муніципальних рад).

Однак у наступні роки процес не був продовжений. Тільки після зміни уряду у 1998 році реформа розпочалася знову та призвела до створення іншого – регіонального – рівня самоврядування, широкої передачі повноважень із центрального рівня на регіональний та місцевий рівні, а також від уряду (виконавча влада) – до обраної місцевої влади (регіональних та місцевих самоуправлінь) у 2001 році.

Невід'ємною частиною реформи була фіксальна децентралізація. Стратегія реформування державного управління, що включала у себе концепцію модернізації та підвищення ефективності, була розроблена експертами із неурядового середовища (мозкові центри, вчені). Вона підтримана частиною суспільства, що була налаштована на проведення реформ. Згідно з опитуваннями громадської думки, ця реформа отримала підтримку більшості громадян.

Завдяки реформі державного управління, Словаччина сьогодні – це децентралізована унітарна країна, з достатнім рівнем політичної стабільності. Реформа також створила сприятливі умови для розвитку окремих регіонів та міст, для поступового зниження значних регіональних відмінностей.

б. Реформа пенсійної системи

Метою пенсійної реформи було досягнення довгострокового стійкого розвитку державних фінансів, що знаходились під загрозою довготермінових несприятливих демографічних трендів.

Посилення елементів вислуг у системі були для того, щоб очікувані пенсії відповідали рівню внесків громадянина, сплачених у систему, та стимулювали довгострокові заощадження.

У 2005 році була запроваджена трискладова пенсійна система. Перша складова включає у себе безпе-

рвну систему виплати пенсій з поточних доходів, а не зі спеціальних фондів; друга (приватність, капіталізація) складова базується на пенсійних заощадженнях, а третя складається з різноманітних форм добровільних пенсійних заощаджень або страхування.

Вік виходу на пенсію був підвищений та запроваджений новий механізм валоризації вже призначених пенсій.

с. Реформа соціальної системи та ринку праці

Важливою галузевою реформою стала реформа соціальної системи та ринку праці. Її терміновість була визначена тим фактом, що з початку 1990-х років однією з найбільш нагальних проблем у Словаччині було безробіття.

Лібералізація торгівлі, приватизація державних активів і реструктуризація економіки супроводжувались на початкових етапах переходу масовим скороченням штатів, особливо працівників неприбуткових державних підприємств.

Наприкінці 1990-х років рівень безробіття зріс до 20% від загальної кількості робочої сили (у середині першого десятиліття 2000-х рр. рівень знизився до 7%, але у 2014 році коливається у межах 13-14%).

Держава повинна була справлятися з цими новими соціальними проблемами шляхом створення окремої системи соціальної допомоги та професійної перепідготовки (перекваліфікації) працівників. Ці процеси були спрямовані на забезпечення громадян, що втратили роботу, можливістю знову розпочати свою професійну кар'єру.

Досвід Словаччини показав, що рівень безробіття напряму співвідносився з типом урядової соціально-економічної політики. Після 1993 року найнижчий рівень безробіття у Словаччині зафіксований у період, коли країна була керована тими політичними силами, які запроваджували ліберальні економічні реформи, що покращували загальний бізнес-клімат, створювали сприятливі умови для притоку іноземного капіталу та запровадження нових технологій.

У періоді, коли країною керували партії, які робили акцент на державній регуляції та відмовлялися від подальшої лібералізації ринкового клімату, – безробіття, навпаки, зростало.

д. Реформа системи охорони здоров'я

Прикладом незавершених реформ може бути реформа системи охорони здоров'я. Вона була започаткована у 2002 році правоцентристським урядом.

Однак Кабінет міністрів, керований Соціал-демократичною партією, яка прийшла до влади 2006 року, відмовився продовжувати її. Метою реформ було створення моделі гнучких інструментів для впровадження політики охорони здоров'я, зміни ролі держави у системі охорони здоров'я, покращення якості послуг та формування конкурентного середовища в сфері охорони здоров'я.

Основні заходи у реформуванні системи охорони здоров'я включали усунення заборгованості у цій га-

лузі, запровадження символічної плати за основні медичні послуги.

Йдеться про відвідування лікарів, рецепти на ліки, госпіталізацію та використання медичного транспорту (ці заходи були скасовані урядом соціал-демократів у 2006 році), трансформація компаній, що займалися медичним страхуванням, та госпіталів у акціонерні товариства (трансформація госпіталів була також зупинена новим урядом), відміна надлишкових потужностей.

Ситуація у системі охорони здоров'я донині є темою гострих політичних дебатів через проблеми, які є наслідком неповної, незавершеної реформи.

е. Реформа системи освіти

Інший приклад незавершених реформ – це реформа системи освіти. Хоча деякі заходи були вжиті (трансформація державного адміністрування освіти на регіональному рівні), спроба запровадити модель фінансування з багатьох джерел (включаючи сплату за навчання в університетах та створення моделей студентських позик) провалилася, в основному, з політичних причин. Модель рівноцінного фінансування державних та приватних університетів не була поки що впроваджена. Так само, як освітній ринок не був відкритий для закордонних шкіл та університетів.

ф. Судова влада

З точки зору остаточних результатів, найбільш проблематичною була реформа судової системи Словаччини. Судова влада пасе задніх у транзитному процесі в порівнянні з іншими сферами суспільства.

Незалежна судова влада не стала лідером трансформації, незважаючи на ту роль, яку суди повинні відігравати, створюючи фон для стабілізації демократичної політичної системи, поваги до права, рівності перед законом, виконання базових громадянських прав та свобод, реалізації принципу справедливості.

Хоча на базі прийнятих нових законів інституціональні зміни відбулися у сфері юстиції й окрема, незалежна гілка у потрійному поділі влади була сформована, в судовій гілці, на відміну від політичної та економічної сфер, швидке «переформатування» еліт – у персональному складі суддівської сфери – не відбулося.

Демократичні механізми зміни працівників у судах впроваджувалися після 1989 року повільно, з довгот-

ривалим пошуком відповідної моделі відбору та призначення суддів, адекватного оцінювання їхньої діяльності у минулому і зараз, процедур для призначення президентів та віце-президентів судів.

Елементи нерозривності з ситуацією, яка існувала під час недемократичного режиму, залишалася у судовій системі через вищевказані причини довше, ніж в інших сферах. Тому й розрив із минулим був тут менш радикальним.

Більше того, судова система не стала центральною темою уваги політиків, лідерів громадської думки та медіа. Фокус було зроблено, головним чином, на формальних аспектах прийняття рішень та компетенційної незалежності судів, ніж на персональній стороні питання – того, хто реально надасть гарантії для такої незалежності. Структурні, інституційні зміни у судовій системі наздогнали зміни персонального складу працівників, а також зміни у внутрішньому складі судової системи.

Ця проблема загострювалася й іншими труднощами: авторитарні практики влади після утвердження незалежної держави (особливо у 1994-1998 рр.), робота націонал-популістських партій та їхня стійка позиція у владі, політизація, конфлікти між суддями, корупція, низький рівень довіри до судової системи серед громадськості тощо.

ВИСНОВКИ

Перспективи реформ і поступової інтеграції України до ЄС будуть залежати від внутрішніх можливостей країни знайти рішення існуючих проблем та імплементувати ці рішення у державній політиці.

Діяльність внутрішньополітичних акторів (тих, хто приймає рішення в політиці, урядовців, політиків, бізнесменів, медіа, громадських інтелектуалів, активістів громадянського суспільства) буде відігравати головну та незамінну роль.

Однак використання досвіду країн Центральної Європи, накопиченого під час трансформації, і висновки, зроблені на основі їхніх досягнень та невдач, можуть допомогти Україні прискорити й поглибити реформи, а також уникнути зайвих помилок.

Братислава, Словаччина.

ABSTRACT

The prospects for reforms and gradual integration of Ukraine into the EU will depend on country's internal abilities to find solutions of problems and to implement these solution in state policy.

Activities of domestic actors (state officials, politicians, intellectuals, media, civil society activists, policy-makers, businessmen etc.) will play the main and irreplaceable role.

However, the use of experience of Central European countries accumulated during the transformation and drawing lessons from their accomplishments and failures could help Ukraine to speed up and to deepen the reforms as well as to avoid our mistakes.

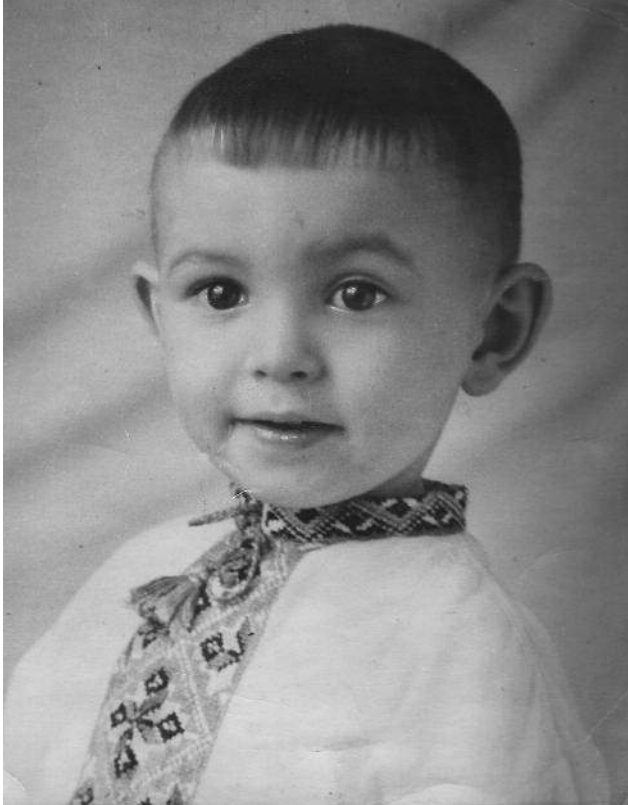

Микола БРОВЧЕНКО:

ХОЧЕТЕ ЄВРОХІТ – дайте пристойну музику

Гість нашої редакції – поет-пісняр Микола Бровченко, з чиєї легкої руки стала знаменитою і в Україні, й у Європі не одна українська естрадна зірка.

ЯДРО – УРАНОВЕ

– Пане Миколо, почнімо з традиційного запитання. Звідки ви родом, і які ваші корені?

– Незважаючи на те, що вже півстоліття мешкаю в столиці, коріння моє залишається в кіровоградських степах, на берегах мальовничої річки Висі. Бо народився я у селі Мала Виска, яке вже давно стало містом. Невдовзі – через Одесу, де батьки навчалися, і через Херсон, куди батька привели «комсомольська путівка» та перші кроки у журналістиці й літературі, – я вийшов, зрештою, на Київ. Тут уже пішов у перший клас, став таким собі жовтенятком із зірочкою і, як не крути – «столічною штучкою». Та попри те, що Київ є мені затишною домівкою, їжджу на рідну Кіровоградщину і відчуваю, що там я вдома.

– Там хтось залишився?

– Родичі, з якими тримаємо контакт: вони до нас приїздять, ми – до них. Правда, після того, як у минулому році тато пішов від нас у вічні мандри, їздимо не так часто. Але тримаємо цей місток між Виссю і Дніпром. Варто сказати, що цей місток – від слова «мистецтво»: там мешкає менший брат батька Павло Якович – талановитий композитор, заслужений діяч мистецтв. Йому вже за сімдесят, але він невтомний на музичній ниві. Маловісківська народна хорова капела – дуже відомий на Кіровоградщині і в Україні колектив, фундатором і першим керівником якої був мій дядько, – нещодавно перетнув півстолітню межу свого існування! Брати разом написали дуже багато пісень...

– Ви син великого, знаного поета Володимира Бровченка – автора десятків збірок віршів, безлічі пісень. А як кажуть у письменницьких колах, «в нащадках геніїв таланти спочивають»...

– Гадаю, певна закономірність простежується і підтверджує правоту цієї мудрості. Бо в собі відчуваю лише щось схоже на батьків письменницький неспокій: тато – не міг не писати. Він написав 40 книжок, купу статей, був активний і в громадському житті, і в літературному, і завдяки йому почалися перші спілкування з українцями за кордоном. Це є неспокій талановитої людини, якій багато дано. Він абсолютно заслужено отримав від людей багато похвали, слави, відзнак, добрих слів. Не скажу, що я безталанний зовсім. Але у мене немає такого драйву, який був у нього, і тому, коли кажуть «природа на дітях спочиває», – я майже вірю. Тому що знаю, що міг би більше, але мені ще в університеті казали: «Ну ви, Бровченко, й ледар». Я такий поміркований «ледар»: якщо треба, можу так напружитись, що все горить під руками, все працює, і роблю неймовірні речі у найкоротший час, але здебільшого я спокійно споглядаю світ, осягаючи мистецтво просто жити...

– Після університету ви були досить успішним тележурналістом. Але на початку 90-х раптом різко змінили рід занять. Що спонукало до цього?

– Із середини 70-х я чесно віддавався телебаченню. Навіть не можу пригадати, скільки написано сценаріїв, скільки програм було видано в ефір під титулом головлітдрамредакції, де працював і редактором, і заввідділом згодом. Хрещатику, 26 я віддав шалених років 15, а показати не можу нічого, бо відеоплівки «посипалися» за чверть століття. Десь воно все, може, й зберігається, я цим не цікавився. Щодня видавали в ефір власні вистави, поетичні програми, репортажі з художніх виставок. І, слава Богу, це дивилася вся Україна. Ми ж завжди були за кадром. Ми спілкувалися з усіма великими аксакалами нашої літератури – від Гончара, Драча, Павличка аж до юних поетес... Уся плеяда сучасної української літератури проходила через нашу редакцію. А скільки нині знаних і шанованих акторів пройшло через наші кабінети і студії!..

Але з роками на телебаченні мені стало нецікаво. Можливо, мудрішав. А можливо, просто ідеологічні забобони змінилися на комерційні компроміси. Це вже дуже мало дотичного з мистецтвом... Так чи інак, на початку 90-х пішов звідтіля. Наступні 15 років мене поглинула робота в маркетингу і рекламі. Я очолював креативні відділи багатьох міжнародних агенцій, що прийшли в Україну. Це було щось нове, не звідане для нової країни (як колись – телебачення). У мене є портфоліо – те, що зробив за цей час у рекламі. Але це настільки специфічна штука, що не дуже нею й пишаюся. Просто робив свою справу, і воно працювало. Всі фірми, які ми вели, заробляли гарні гроші: і «Пепсі», і «Кола», і «Київстар», і UMC (нині МТС)... Чому мені це подобалося? Тому що там, на щастя, знадобилися всі мої можливості як віршоплета, сценариста, драматурга,

художника, просто людини, яка любить щось вигадувати. У тому числі писати тексти, музику, створювати пісні. Я віддався справі повністю. Але потім – ви будете сміятися – і це набридло.

Після «Помаранчевої революції» я сказав собі: «Напевно, досить. Напевно, можна і треба займатися лише тим, чим хочеться». Тепер, тільки коли хочу, беру участь у рекламних проєктах, пишу пісні в своє задоволення. Слава Богу, і попит є.

І СИМФОДЖАЗ, І Ф'ЮЖН, І АРТ-РОК...

– Чимало ваших пісень стали хітами. У чому секрет?

– Я нічого не хочу сказати поганого про видатних майстрів слова, поетів, на вірші яких написані чудові пісні. Цим віршам пощастило з композиторами! Але я йду найчастіше саме від музики. Себто у мене ніколи так питання не стоїть: «Я написав гарні рядки, хто б їх поклав на музику?». Я кажу: «Буде мелодія – буде пісня». Це – моя доктрина. Не всі поети або ті, хто себе такими вважає, люблять працювати саме в цей спосіб. Вони кажуть композитору: «Дивись, я написав так гарно, про черешню щось або про кохання», – не розуміючи, що своїми заїждженими ритмо-силабічними ямбами, хорейми чи амфібрахіями страшно обмежують композитора. Той уже нікуди не дінеться від якогось ля-мінору... Це прокрустове ложе, оманлива штука.

Пісня починається з музики. Нормальний віршоплет (я себе маю на увазі), уважно слухаючи, розкриває за нотами якісь слова, склади, образи, каже: «Мені здається, пісня – про це, оця музика про це!». Скільки разів у мене було: пишу текст, композитор читає і запитує: «Як ти взнав, що я про це думав?». Відповідаю: «Зеленого поняття не мав, музика навіяла». Музика – унікальний код, мова людства, яка приховує змісти. Їх треба звідти видобувати, щоб постала Пісня.

Для мене чим складніше завдання, тим цікавіше. Всіх прошу: «Дайте мені гарну музику – і пісня буде». Композитори знають, що тільки з гарною музикою можна до мене звертатися, і ми робимо хіти. Цим я займаюся «у вільний од лінощів час».

– Усе в житті має свій початок. А з чого почався ваш збір урожаю нагород?

– У 1993–94 роках, коли незалежна Україна почала ставати на ноги, з'явився попит на українське слово в пісні. І це було чудово. Не люблю витягати із шухляди старі медалі й казати: «Митожекоєшто!». Але скажу, що нині покійний звукорежисер Олег Ступка, Ігор Ліхута, композитор Саша Яременко, оранжувальник Толя Карпенко, я і тоді ще молоденька Таїсія Повалій так гарно стартонули, що взяли купу призів і на «Слов'янських базарах», і на фестивалі на честь Володимира Івасюка. В 1994-му наша з Таєю «Панна Кохання» здобула Гран-прі у Вітебську.

Мені справді шкода, що у Таї тепер у репертуарі здебільшого російськомовні пісні. Хоча мене Ігор Ліхута переконував, що вони несуть по просторах Росії українське слово, що віночок українських пісень – просто бомба в Сибіру, що десь усі аж плачуть, бо там купа наших людей. Вірю, але... На жаль, закони шоу-бізнесу скрізь у світі вимагають якихось жертв, компромісів, співак мусить підлаштовуватися під вимоги ринку і т. ін. Україна – не виняток. Сподіваюся, час усе і всіх розставить по місцях.

Ми з композитором Ігорем Стецюком і Ларисою Долиною у 80-х роках створили 6–7 унікальних творів. Це був симфоджаз, ф'южн, арт-рок, дуже дивна музика, не для всіх. Може, тому це залишилося в анналах для поціновувачів, не розкручене. В 90-х над країною спалахнула яскрава зірка Кароліни (Ані Лорак). Під орудою продюсера Юри Фальоси я (з різними композиторами) створив для неї «Полудневу спеку», «Три звичні слова», «Я стану морем» тощо. Так вийшло, що я був у наших зірок на початках кар'єри. Працював дуже щільно з «ManSound» – це такий гарний вокальний чоловічий ансамбль, який створив Володя Михновецький. На жаль, рано від нас пішов.

Інколи сам пишу і музику. Дуже люблю працювати з молодими. З Віталіком Волкомором для Віті Павлика зробили «Приречений на любов» – ще й досі хітом вважається. Навіть Михайло Поплавський, наш вічно юний орел, підхопив її на свої крила – і злетів!

Я створив чимало гарних пісень для Жанни Боднарук разом з її чоловіком, композитором і оранжувальником Анатолієм Карпенком. Одну з них ще й досі вважаю найкращим із своїх досягнень. Володею Повалієм була вже написана гарна мелодія, на яку я, з величезною повагою до кожної ноточки, написав текст. Так вийшов «Лист між рядків», дуже гарна пісня, яку виконала Жанна. Сам здивувався, бо коли, не знаючи музики, читаєш текст, то дуже схоже на вірші, причому непогані.

– Одна з дуже великих проблем сучасного шоу-бізнесу, поп-мистецтва – пісні ані про що: 2–3 акорди, десяток слів...

– Боюсь наразитися на гнів колег по цеху, але не можу не акцентувати на ще одній проблемці, що особисто мене переслідує вже багато років. У нас 98% пісень – про кохання. Як усе відбувається зазвичай? Композитор приніс ноти. Прослухали. Я спокійно питаю: «Цікава, гарна мелодія, про що ж це буде?» Він на мене дивиться великими очима і каже: «Як про що? Про кохання ж, звісно». Я кажу: «Слухай, тобі не здається, що життя набагато багатогранніше, аніж оці рефлексії: він мене кинув, він прийшов-не-прийшов, ми були разом, а тепер нас розлучило якесь розлучайло, ми голубки – ми не голубки, ми дві черешеньки... Боже! Цього вже так багато написано... Уяви собі, що виконавиці в одному концерті виходять на сцену: одна страждоне так, друга – так. Одна порадіє, що він її не кинув, а та попечалиться, що кинув. Я все

прекрасно розумію, але на одному часовому відрізку, підряд (на концерті чи на диску) це слухати не дуже цікаво».

Є дуже багато тем, які чомусь табуовані для попсовиків. І наша біда, суто українська, в тому, що тематика пісень в українському шоу-бізнесі з невідомих причин має певні обмеження. Рок-групи, слава Богу, є – «Танки», Фома... Вони трошки розхитують ці кордони, пишуть про різне, той же Скрипка цікаві дуже речі робив і робить арт-рокові. «Океан Ельзи» інколи раптом напише, що все буде добре, або про маленьку незалежність, або щемливо – про друга...

– Які ж проблеми можна здолати (було б тільки бажання!) у нашому поп-мистецтві?

– Скажу таку, може, дивну річ, яку мені якось повідав один із моїх давніших співавторів Ігор Стецюк. Він колись, уже в новітні часи, пожалкував із приводу того, що ми втратили такий рутинний, здавалось би, інструмент процесу, як «худрада». Я спочатку був навіть подивований його точкою зору, бо дивився на це діло легковажно: мовляв, це, передусім, ринок, а отже – ви-

рулить, залишиться на плаву найсильніший, найкращий. Талант проб'ється, аби був.

Час показав, що все це брехня, у нас усе навпаки. І в політиці так, і в шоу-бізнесі так: у кого більше грошей, хто більше накрив, той вилазить по цих купах на саму верхівку, і він нагорі, а ми слухаємо-дивимося на тих людей та й думку гадаємо: «Як воно там опинилося, чому воно там?» Я б хотів, щоб ми трошки повернулися, як це не дивно, до практики (не скажу: радянських часів, Боже борони, ідеологічних забобон), але до оцінки художнього змісту і вартості явища, персони, твору. До встановлення певних планочок. І планочку мусить хтось тримати. Я не кажу фільтр, ну бодай планочку, щоб інколи сказати: «Дороженька, ви не дотягуєте». І людина йде довчатися, щось іще робить і т. д. А в нас може бути так: гроші є – людина бере цю цифрову планку елементарно, бо на всіх рівнях проплачено, ліфт працює на валюті, немає жодних гальм, аніяка художня рада нічого не вирішує.

Художня – ключове слово. Тобі не кажуть, якою мовою співати-писати, (хоч вірменською, хоч єврейською, хоч російською), але це має бути витвір ми-

стецтва. Це знають люди фахові, у нас дуже розмита, розмазана ця нефаховість у шоу-бізнесі – в політиці нефаховість узагалі досі зашкалює!

Що можна зробити в шоу-бізнесі? Те ж самісіньке, чого вимагав Євромайдан, – люстрацію. Її має проводити високохудожня рада.

ПОПІЛ ЄВРОМАЙДАНУ СТУКАЄ В СЕРЦЕ

Поки що в нас здебільшого, звичайно, «страждають напружено» від кохання. Тож перше, що я думаю, коли чую мелодію: як написати раптом не про кохання? Як це не цинічно звучить, написати пісні громадянського (або бодай філософського!) звучання. А можливо – щось сатиричне, жартівливе. І дуже часто буває, що із задоволенням це роблю, бо я відчуваю цей виклик, якесь соціальне замовлення...

Україна переживає складні часи. Можливо, тому проект, у якому я беру участь нині, – це благодійний фонд «Чудотворець», який створено під час нашої «Революції гідності». Один із його співфундаторів – вірменка Шушан Саргсян, композитор, яка 12 років колись у нас навчалася, і для неї Україна стала майже другою батьківщиною. Вона опинилася тут знову в цей жахливий час і, коли все побачила, разом із місцевими небайдужими друзями (другий фундатор – менеджер Наталка Ростова) вирішила створити фонд допомоги пораненим і хворим українцям. Бо у нас, якщо чесно, в розпалі медична катастрофа: щодня маса людей гине не на полях, не від путінських засланців, а просто від того, що немає в країні певних ліків, препаратів. Проблема економічна, і медицина це відчуває найбільше. Люди гинуть, навіть ніяких куль не треба.

Оскільки Шушан – композитор, то вона написала музику, а Юра Фальоса мене порадив як віршоскладача, і так ми з нею створили пісню «Золоті ворота»... «Золоті ворота Свободи» – навіть так. Це пісня про те, що Україна пройде важкий іспит, і через терни ввійде, нарешті, в Золоті ворота, я абсолютно в це вірю. Пісню заспівали наші відомі виконавці – Віктор Павлик, Маша Гойя, Віталій Козловський, Маша Собко, Света Тарабарова – із вісім зірок наших. Мені дуже приємно, що свій благодійний внесок зробила й моя донька – молодий режисер Олександра Бровченко: вона зняла кліп на цю пісню (практично безкоштовно!). Нещодавно відбулася прем'єра її музичного відео в рамках презентації фонду...

– Де була презентація?

– У готелі «Інтерконтиненталь». Непогано, все дуже скромно попри вір-місце, адже ми тільки дали перший поштовх, щоб люди шукали в собі небайдужість до тих, хто страждає поруч із ними. Дуже хочеться, щоб цього разу все було чесно, щоб товариство знало, скільки зібрано, кому відіслано, куди – все адресно і прозоро. Два принципи. Так що і у таких акціях теж беру участь.

НАШ ХІТ – ЦЕ ГАРМАТА

– Якою мовою переважно ви пишете?

– Чесно скажу, трьома. В основному, намагаюся українською, але оскільки звертаються з усіх кінців України, серед них є й ті, які вважають своєю рідною російську, то прислухаюся і до них. Деякі, звісно, воліють бути європейцями вже, то просять англійських рядків. Але останнім часом проводжу виховну роботу щодо української, всіляко лагідно натякаю, не гноблячи людину, що варто зараз підсилити нашу рідну естраду...

Проте вважаю: якщо людина так відчуває або вона хоче, щоб її почули всі і зрозуміли, – добре, я напишу тією, яку просить. Насправді цікаво писати будь-якою, бо мені, чесно кажучи, байдуже, абсолютно байдуже, якою мовою висловити гарну думку або знайдений образ...

– Але кожен до свого переконання має дійти.

– Інколи зараз кажу виконавцям: «Пора й тобі, друже, як я вже останніми роками, відчувати свою місію – «Якщо не ми, то хто ж?». Бо ми передусім – громадяни України. Глянь – «Танки», «Океан», Скрипка вже скільки років тянуть цей візок – і для української мови вони зробили більше, ніж політиком своїми законами. Вони зробили її модною, стильною, вони збагатили її новаціями й інтонаціями. Послухайте вулицю нині: йдуть молоді люди, говорять українською між собою. І не в останню через те, що вони знають слова всіх цих пісень.

Я не притуляю себе до зіркового першого ешелону, не люблю публічності, мені вистачає, коли співрозмовник дізнається раптом: «То ви автор «Я стану морем?» Это же моя любимая песня!» І відчуваю, що я місію виконую. Я не пишу віршів, які або прочитають, або не прочитають. Я просто хочу, щоб почуті рядки і музика торкнули серце. Бо знаю, як б'є хітова гармата. Тому й написав у цьому важкому для України році і «Золоті Ворота», і пісню-заклик «Пліч-о-пліч» на власну музику, і марш для батальйону «Донбас».

БРОВИ

– Яка у вас родина?

– Дружина Світлана – домогосподиня. Дає можливість мені бути тим, ким я є – лінухом і неробою. Підтримує, надихає і гальмує – раптом що. Старша донечка, Анна, пішла батьковим тернистим шляхом: вона журналіст, починала на радіо, пройшла модний «Махіт», а вже досить довго працює заступником головного редактора журналу «Домашний очаг». Спеціалізується на мистецьких, зокрема музичних, темах. Доня Олександра – режисер. Дізналася якось, що у тата була клікуха в універі – Брова, і взяла собі псевдо Саша Брова, продовжуючи традиції мого бурсацтва. Коротше – наші люди.

Бесіду вів
Антін ЩЕГЕЛЬСЬКИЙ.

ТРАГІЧНІСТЬ П'ЄСИ ЧИ ФАТАЛЬНІСТЬ РОМАНУ?

Олена МАЧУЛЬСЬКА
ЄА

"Життя коротке, мистецтво вічне" Гіппократ

Понад 15 років дослідження архівів, збір унікальних матеріалів із рідкісних джерел... Результатом цієї рутинної праці стала п'єса Василя Туркевича про автора видатних творів живопису, графіки та декоративної скульптури Михайла Врубеля. Але п'єсі не судилося почути глядацьких «браво». Письменник порвав її... Натомість з'явився прозовий твір.

РОМАН ПРО РОМАН

Величезний внесок у європейську культуру зробив майстер слова, мистецтвознавець, учений Василь Туркевич, написавши роман «Перст Демона». Цей твір присвячений київському періоду життя та творчості всесвітньо відомого художника XIX-XX ст. Михайла Врубеля. У нас до Василя Дмитровича написати хоча б щось про Врубеля не наважився ніхто.

Письменник вирішив розповісти світові про Врубеля художньою прозою. Виник твір – не суто біографічний. Туркевич відійшов від цього жанру, написавши роман про роман...

Сюжет обмежений часовим періодом 1884-1889 років. Тоді Михайло працював у Києві над оформленням інтер'єрів Кирилівської церкви та Володимирського собору. Він був залучений до цієї монументальної праці професором-мистецтвознавцем Санкт-Петербурзького університету Адріаном Праховим.

У Кирилівській церкві художник створив дві композиції – «Надгробний плач» і «Зішестя Святого Духа на апостолів». А також – двох янголів, архангела Гавриїла, Мойсея і Христа, сцену «Вїзд до Єрусалима», чотири ікони на цинкових дошках для мармурового іконостаса: «Святий Афанасій», «Богоматір з немовлям», «Христос», «Святий Кирило». І, звичайно, «Демона».

З перших рядків читач може пірнути у глибини душі художника. Як і кожна творча людина, Врубель вирізнявся своєрідним характером. То зникав на довгий час із міста, то перероблював ескізи до творів (наприклад, до «Східної казки»), то несподівано брався за портрет.

Знайомі друзі-художники Михайла переконували взятися по-серйозному за жанр портрета. Він написав картину «Портрет дівчинки на тлі перського килима». Це чудова робота, яку Врубель віддав Івану Терещенку замість обіцяної «Східної казки».

Але художника постійно щось зупиняло, щось магнетизувало, щось переслідувало...

ШЕДЕВРИ – ДІТИ КОХАННЯ

Василь Туркевич поклав у художню основу роману драматичну, якщо не трагічну, лінію кохання.

Михайло закохався у дружину Адріана Прахова Емілію. Художник її обожнював, нею марив, надихався. В об'їзді Богоматері відбиваються риси обличчя Прахової.

Врубелю це завдавало водночас нестерпних і соловодких мук...

Чи ж не завдяки цьому саме в Києві Врубель здобув визнання як художник, створивши справжні шедеври?..

«Михайло ніколи не шкодуватиме про приїзд до Києва і свій несподіваний вибір, хоча більшість дослідників його творчості і біографи цю сторінку життя Врубеля пробігають похапцем, немов бояться зупинитися, вдивитись і заглибитись у неї. Чи забувають, а швидше ігнорують, що саме тут народжувалися його «Надгробний плач» і перший варіант «Демона». Тут починався Михайло Врубель, який злетить своєю творчістю над часом. Його роботи, безжально названі тогочасними критиками декадентськими, уже на початку XX століття визнали шедеврами світового рівня», – наголошує Василь Туркевич.

У «Персті Демона» не менш вражаючою є відомостя, як у кіно, історія – екскурси у минуле. Перед читачами постають сцени реставрації Кирилівської церкви та будівництва Володимирського собору. Над оформленням храмів працювали знані в усій Європі майстри – Васнецов, Нестеров, Пимоненко, Мурашко, Котарбінський, брати Сведомські...

У творі не дарма постає образ Сатани. Художник змушений був закласти душу дияволу заради мистецтва?.. Це пояснюється тим, що Врубель перебував між двома паралельними світами. Його видіння, розмови з дияволом...

На мій погляд, Василь Туркевич майстерно інтерпретував контрверсійну історію особистого життя Врубеля, а не просто відкрив для нас величезний масив невідомої інформації.

FATA MORGANA

Фінал твору фатальний: Михайло почав втрачати сприйняття реального світу. Врубель пожертвував душею заради мистецтва, заради свого Демона.

Василь Туркевич дуже точно передав епоху тодішнього Києва, життя художника. У романі замало сказано про одруження Михайла з оперною співачкою та їхніх дітей, про смерть сина.

Але віддаю належне письменнику й за ці деталі з життя художника. Адже навіть цієї інформації майже ніхто не знає...

P. S.

Зазвичай я романи «проковтую», а тут навпаки – роман «проковтнув» мене. Легко читається, створюється яскрава візуальна картина, захоплює любовна інтрига, точність історії.

Твір вражає, але історію треба осмислювати. А «Перст Демона» – роман про духовну історію невеликого, але значного періоду української і європейської культури.

СОНЦЕ НАШОЇ РЕВОЛЮЦІЇ НЕ ТЬМЯНІЄ

Сербська андерграундна поезія у постреволюційному Києві

Наталія НЕМЕШ
Експерт-балканіст
(ІЕАС)

Звонко Каранович – відомий сербський поет та прозаїк. Стиль – міський андерграунд. Його творчість ґрунтується на досвіді літератури бітників, традиціях кіномистецтва і поп-культури. За своє життя змінив десяток професій – від журналіста до організатора концертів – та все ж зупинився на професії «вільного художника». У своїх творах не прагне описати красу цього світу, а навпаки – вказати на його вади. Вірші Карановича перекладені більш як десятима мовами. Саме творчості цього незвичного письменника був присвячений вечір сербської поезії у Києві.

«Сонце нашої революції не тьмяніє» – це «Нескінчене літо» його творчості.

Літературні зв'язки України та Сербії мають довготривалу історію. Своїм корінням сягають середньовіччя. Про український вплив на розвиток сербської літератури писав відомий письменник-постмодерніст Милорад Павич.

У своїй праці «Історія сербської літератури доби бароко» він указує на появу в середині XVII століття силабічних віршів, які сформувалися під впливом української барокової поезії. Більше того, під її впливом перебували майже всі тогочасні сербські поети. Це були переважно вихованці Києво-Могилянської академії. Вони утворили групу сербських поетів, вихованих на поетиці українського бароко.

Літературна співпраця двох країн не припиняється сторіччями. Сербська література в Україні не втрачає своєї популярності і зараз.

Протягом останніх років відомі балканські поети та письменники беруть участь у щорічному літературному фестивалі, який відбувається у рамках «Львівського форуму видавців». Але літературні вечори проводяться не лише у місті Лева, а й у столиці.

Один із таких вечорів поезії, присвячений творчості Звонка Карановича, відбувся нещодавно у кнайп-пабі «Купідон».

– Саме у такому місці варто читати вірші Карановича, – сказала модератор вечора – перекладач та літературний критик Алла Татаренко.

Правдивість цих слів можна зрозуміти, прочитавши декілька віршів поета, присвячених проблемам молоді у сучасному світі. Саме молодь і складає основний контингент його читацької аудиторії.

Завдяки ініціативі юних сербських прихильників творчості Карановича, була започаткована традиція проведення вечорів читання віршів поета у кнайпах його рідного міста Ниша. Такі вечори стали основою подальшого створення цілого клубу прихильників творчості поета у Белграді. Ця структура об'єднує молодь із різних куточків Сербії.

Алла Татаренко в своїй передмові до перекладів поезій Звонка Карановича написала: «Вірші – свідчення таємного життя поета, його справжнього життя. Звонко Каранович обирає мистецтво – «тепле місце для існування», вносячи у нього бурхливий ритм внутрішнього життя. Адже «немає творчості без зухвалості, кохання без надміру». Він упевнений: «протагоніст мого життя повинен перемагати».

Для кращого розуміння та відчуття стилю авторі-пані Алла подає опис головного персонажа: «Ліричний герой Карановича водночас сильний і вразливий, розчарований і непокірний, аніміс і аніма в одній поетичній душі, яка є напрочуд тілесною. Він – «фонтан гарячих віршів, дерево, що плодоносить узимку». Everything and Nothing, «на відстані семи різних осіб від самого себе», кожне зі своїх ліричних втілень і кожен із нас, читачів».

Окрім читання віршів автора мовою оригіналу, родзинкою вечора стали розповіді щодо цікавих моментів із життя Карановича: адже Алла Татаренко знайома з поетом уже багато років. Одна з таких розповідей була про першу поїздку Звонка Карановича до України. Тоді, по завершенні літературного вечора, до нього підійшла представниця грецької меншини в Україні і сказала, що його творчість благословив Бог.

Інша історія із життя автора, котру варто виділити з-поміж інших, – участь у військових діях у Косові та протестах проти диктаторського режиму Слободана Милошевича. Звонко Каранович добровольцем пішов на фронт у Косово. Саме тоді написав вірша, у якому прощався зі своєю дружиною...

Під час «Бульдозерної революції» у 2000-му році разом з іншими представниками тогочасної літературної еліти Каранович боровся за демократичне майбутнє Батьківщини.

Своєму образу бунтівника автор не зраджує протягом багатьох років – як у житті, так і у своїй творчості.

Фото Поліни ГОРОДИСЬКОЇ

Фото Наталії НЕМЕШ

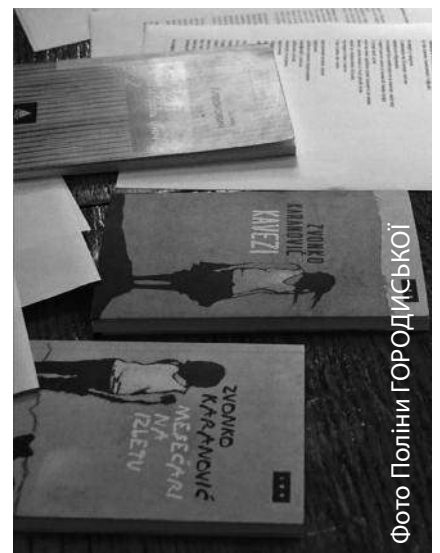

Фото Поліни ГОРОДИСЬКОЇ

ПСИХОДЕЛІЧНЕ ХУТРО

Торгуючи з Богом
я став його вуличним дилером
чекаю
самотніх і зневірених
завжди на тому самому місці
завжди в тій самій шкірянці
в тих самих запилених туфлях
я виріс у мороці
і дивився як блимає світло
навколо обранців
готовий був вибухнути в своєму закутку
і врятувати свою а може й твою душу
і душі всіх душ
але це вже зробив один задовго до мене
йому дали шанс
а тоді розп`яли
мені ж лишилися тільки
чотири стіни і місто
і це єдине що маю
вигнаний поміж люди
продаю
любов сліпим перехожим
симфонії з пекла
дебелих дітей
завжди голодних
проходжу
завжди тою самою вулицею
завжди зі спеченими губами
завжди в тих самих заялжених джинсах
ти мене знаєш
та ніколи не кажеш привіт
твої груди
торкнуться мене мимохідь
твій запах
нагадає мені про марність
на твоїй футболці написано
поети
завжди заграють із вічністю
телефон дзвонить у Бога
йому ніколи взяти слухавку
пакує й розсилає страждання вірним
гуманітарну поміч святим
він справді дбає про свій
сумний цирк
телефон дзвонить
але він зайнятий
і дозволяє подіям траплятися
так як вони трапляються
а я ношу своє
волохате серце
в дерев`яній коробочці
завжди на тій самій вулиці
завжди в тому самому парку
завжди в тій самій шкірянці

з піднятим коміром
я хотів сказати тобі
часом мені так самотньо
стою
дивлюсь людям просто у вічі
вони дзеркала печалі
тужливі скрипки
із сірих околиць міста
хтивість усюди
земля від такої ноші стомилася
на моїй футболці написано
лиш страждання
належить людям
стою
завжди в тому самому парку
продаю шматок за шматочком
свого життя
завжди тим самим людям
твої груди торкнуться мене мимохідь
темний вир пристрасті залишається
після беззубих елегій
я сказати тобі хотів
що я звик до самотності
вона не болить
лишеньжевріє
а як з`явиться племін пристрасті
це буде кінець
ватра — диявол
сатана з безліччю жадібних лизнів
який
особисто приходить по душу
і з нею щезає
торгуючи з Богом
зостаюсь його вуличним дилером
вигнаний поміж люди
чекаю
самотніх і зневірених
це єдина моя робота
в мене немає годинника
ні ключів
я поставив машину
стареньке авто заіржавіло
за першим сусіднім будинком
чекаю
завжди на тому самому місці
завжди в тих самих запилених туфлях
завжди із піднятим коміром
ти мене знаєш
але ніколи не кажеш привіт
я виріс у мороці
і заздрих художникам
які із земних типів
робили істот небесних
заздрих

волоцюгам і шаленцям
вони ніколи не загравали з людьми
комунізмом і нерухомістю
ніколи не аплодували переможцям
мій парк моє місце роботи
стою й озираюся
завжди насторожений
мушу норму виконувати
мої дні розсіпані
як конфеті викинуте з хмарочоса
знаєш
все доведене до крайньої міри
коли жага стає хтивістю
а самогубство
голодом за життям
і знову подорожую крізь себе
увійшов у світ кривих ліній
мої дзеркала пейзажами стали
моя голова як і раніше єдиний мій дім
шістнадцять годин роздумів в день
чому всі найбільші філософи
прагнули бути поетами
у моїй кімнаті неприбраній
погнута металева тарілка
повна недокурків
і порожні іпляшки від пива
чекають своїх смітників
майбутнє є світлим і нестерпним
поки повзу під стінами самоти
линуть дзвони
інколи хочу щоб хтось цілував
мої спечені губи
інколи бачу
як тіні покидають предмети
вимагатиму
скорочення робочого часу
підвищення добових
масажу ніг
мені потрібна увага
оксамитний театр із пір`ям
і високими каблуками
це
саме те що я сказати хотів
страждання не вишукане
і так важко коли ти відвернеш голову
і пройдеш повз мене
твої груди
торкнуться мене мимохідь
на твоїй футболці написано щосьтаке
що мене справді тривожить
ти знаєш про що я

Переклад
Алли ТАТАРЕНКО

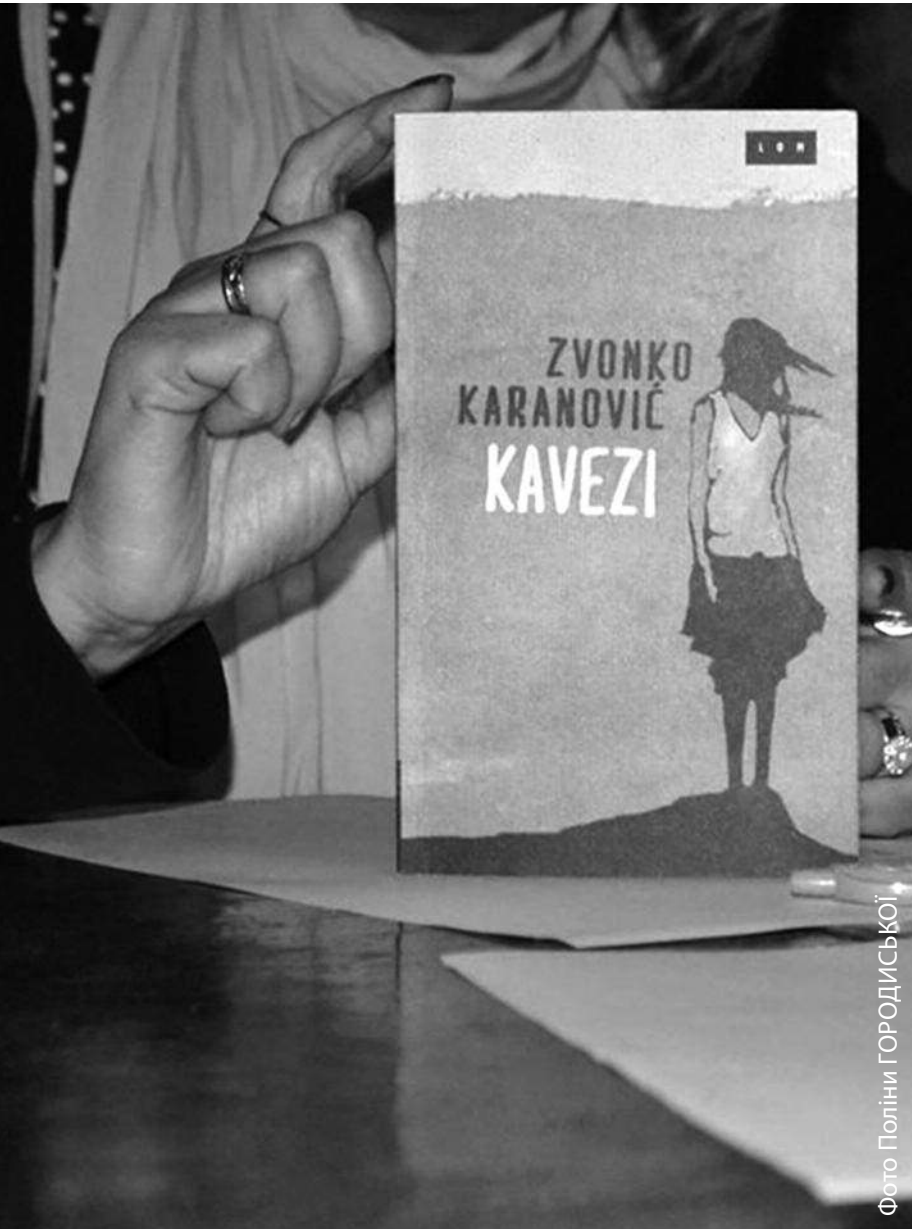

Фото Поліни ГОРОДИСЬКОЇ

МЕЛАНХОЛІЯ

Це майже зовсім безболісно
схоже на запах білявого щойно вимитого волосся
що мимохідь огорнув тебе
озерні квітки вмирають
поки одна з них не
доживе до ранку
а тоді вони зникнуть
якось тобі розкажу
про вінки із засушених квітів
які ми залишали
на кожній березі
зблукали в тумані
на розмитій дорозі десь на селі
про дівчину руки якої тремтять
під дощем
сім довгих років шукав я сестру
і знайшов одного пополудня
за першим рядом книжок
про рослини
її голос був металевим
вона ковтала жетони
і гашиш
із шоколадом
ми так і не познайомились
вона спала в шкаралупці каштана
і казала що всі розмови
це тільки довгі прощання
заходила часто в мою кімнату
і торкалася мого волосся аж доки
не перетворювалася на пил
на руки які тремтять
під дощем

Переклад
Алли ТАТАРЕНКО

Ми Є!

Кожен по-своєму буде своє
теперішнє та майбутнє.
Хтось бореться, хтось творить,
хтось спостерігає, сумує, допомагає.
Слава всім небайдужим!
Слава Україні!

Ми Є!

Проект «Ми Є» – про Україну.
Про нас і наших дітей.
Мужніх, щирих, красивих, небайдужих.

Нам Є за кого боротись і перемогати.
Їм Є заради чого рости і бути щасливими.
Україна Є. І понад усе!

